

”Cei care au privilegiul de a ști au datoria de a acționa.” — Albert Einstein

PULSUL GEOSTRATEGIC

Nr. 300 Ianuarie - Februarie 2025 | www.pulsulgeostrategic.ro

O NOUĂ ORDINE MONDIALĂ

Relatia China-SUA în lumina noului mandat al lui Donald Trump la Casa Albă

Pag. 13

O NOUĂ ORDINE MONDIALĂ

Costul uman al conflictelor regionale și calea către soluții de securitate

Pag. 39

O NOUĂ ORDINE MONDIALĂ

Mai pot modela lumea tradiționalele reuniuni internaționale de la Davos și München??

Pag. 21

O NOUĂ ORDINE MONDIALĂ

BRICS - zorii unei noi ordini mondiale?

Pag. 6

O NOUĂ ORDINE MONDIALĂ

Relațiile și confruntările, din ultima perioadă, între diverși actori internaționali dau naștere la schimbări abrupte, imprevizibile, haotice și ireversibile la nivel global

Pag. 28

CUPRINS

04

EDITORIAL

Agendele și acțiunile diferite ale actorilor internaționali generează evoluții imprevizibile pentru Europa

06

NOUA ORDINE MONDIALĂ

BRICS - zorii unei noi ordini mondiale?

13

NOUA ORDINE MONDIALĂ

Relația China-SUA în lumina noului mandat al lui Donald Trump la Casa Albă

21

NOUA ORDINE MONDIALĂ

Mai pot modela lumea tradiționalele reuniuni internaționale de la Davos și München?

28

NOUA ORDINE MONDIALĂ

Relațiile și confruntările, din ultima perioadă, între diverși actori internaționali dau naștere la schimbări abrupte, imprevizibile, haotice și ireversibile la nivel global

37

NOUA ORDINE MONDIALĂ

Pentru a rezista mai bine șantajului lui Trump, să creăm o Federație pe lângă Uniunea Europeană!

40

NOUA ORDINE MONDIALĂ

Costul uman al conflictelor regionale și calea către soluții de securitate

43

NOUA ORDINE MONDIALĂ

Reformele ONU: Pactul viitorului sau iluzie; Apeluri ale "Sudului Global"

47

DEZINFORMARE

O epidemie mondială: Deepfakes

CUPRINS

50

AMENINȚĂRI HIBRIDE

Războiul cablurilor submarine

58

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

Înțelegerea securității naționale
Partea a V-a: Componenta securității maritime

70

APLICAREA LEGII

Tendențe emergente în domeniul poliției - O revizuire cuprinzătoare a abordărilor tehnologice și centrate pe om

82

AFRICA

Armatele din umbră: examinarea rolului și impactului contractorilor militari privați în geopolitica securității africane

85

AFRICA

Independența energetică și puterea regională: o evaluare geostrategică a rafinării Dangote și a capacității de rafinare a Africii

88

AFGANISTAN

Geopolitica intervenției: analiza potențialei reorganizări a SUA în Afganistan

EDITORIAL

Agendele și acțiunile diferite ale actorilor internaționali generează evoluții imprevizibile pentru Europa

Dr. ing. Stelian TEODORESCU (România)

”Succesul nu este definitiv, eșecul nu este fatal: curajul de a continua este ceea ce contează.”

Winston Churchill

A încerca să previzionăm și a face predicții cu un nivel de probabilitate cât mai ridicat în ceea ce privește politica statelor lumii și evoluția relațiilor internaționale se dovedește că nu este niciodată așa de ușor cum ne așteptam. Chiar și în contextul unor evenimente care sunt planificate și marcate în calendar, cum ar fi procesele electorale, summit-urile, punerea în discuție a unor probleme care necesită rezolvare urgentă, circumstanțele neprevăzute pot afecta prognozele și previziunile cu privire la rezultatele acestora și evoluțiile ulterioare atât la nivel regional, cât și la nivel global.

De pildă, în 2024, evoluția întregii lumi a fost serios influențată și marcată de un calendar încărcat de procese electorale în diverse părți ale lumii, precum și de scăderea puterii la nivel colectiv în cadrul multor organizații internaționale, dar și la creșterea relativă a importanței altor noi alianțe, grupuri de state sau cooperări în diverse domenii.

Privind evoluțiile internaționale în 2025, iată că evenimentele actuale și tendințele majore viitoare ne arată că Europa se confruntă cu o confluență de provocări, riscuri și amenințări, care ar putea marca cel mai periculos an al secolului de până acum pentru această regiune a lumii. Fragmentarea politică, slăbiciunea economică și tensiunile geopolitice se intersectează, creând un peisaj volatil.

În plan intern, Europa este afectată în anumite state de o conducere actuală fragilă, de tulburările interne, de societăți ce par a fi oboseite și cu bugete restrânse sau reeșalonate pentru alte domenii prioritare și cu o creștere a importanței apărării și securității. Pe tot continentul, unitatea a devenit una evazivă, deoarece

Sursa: <https://www.reneweuropagroup.eu/news/2025-02-17/renew-europe-unveils-plan-to-make-europe-safe-calls-on-eu-leaders-to-be-daring>

statele rămân împărțite din cauza focalizării pe diferite probleme critice, de la asigurarea necesarului de resurse energetice, gestionarea migrației, dar acum și de asigurarea unui domeniu al apărării și securității eficiente și eficace, într-un cuvânt asigurarea unei reziliențe optime în toate domeniile. În actualul context mondial, din punct de vedere politic, economic și social, Europa devine din ce în ce mai vulnerabilă. Stagnarea în diverse multe domenii, inflația și incertitudinea energetică au afectat reziliența comună a Europei, reducând capacitatea de a aborda crizele în mod simultan de toate statele membre.

Așadar, se impune mai mult ca oricând, ca toate aceste puncte slabe și vulnerabilități să fie identificate și gestionate foarte bine pentru a se evita agravarea lor de actualul mediu internațional imprevizibil. Războiul din Ucraina confruntă Europa cu o trilemă: creșterea implicării fără sprijinul semnificativ al SUA și a altor state de pe alte continente ale lumii poate genera o creștere profundă a riscurilor și amenințărilor din partea Rusiei; angajarea insuficientă în stoparea conflictului din Ucraina ar putea încuraja agresiunea rusă și în alte părți ale Europei; iar o stagnare prelungită în soluționarea situației din Ucraina poate prelungi și întreaga instabilitate în regiune.

Aceste evaluări și prognoze pot deveni mai accentuate și în contextul evoluțiilor cunoscute din Orientul Mijlociu, unde s-a deschis un potențial al doilea front geopolitic și unde tensiunile au început prin implicarea atât a unor entități etnice cum sunt Hamas și Hezbollah, cât și a mai multor state cum sunt Siria, Iranul, Libanul și Israelul și riscă să declanșeze un conflict mai larg, cu efecte de undă care amenință inclusiv securitatea și coeziunea Europei. Faptul că interesul și angajamentele din SUA, China, Rusia, Europa și Iran au loc și interacționează în hotspot-urile geopolitice din Orientul Mijlociu și Europa de Est fac din aceste două regiuni două teatre de operații de nivel strategic.

Prin condiționarea abruptă a angajamentele de securitate prin creșterea impusă și bruscă a cheltuielilor statelor europene pentru apărare în cadrul NATO, prin reducerea și mai mult a sprijinului SUA pentru Ucraina și prin impunerea de tarife majorate la exporturile europene ar putea crea mediul favorabil pentru slăbirea pilonului american al Alianței Nord-Atlantice, evoluției care ar putea genera provocări majore pentru întreaga Europă. Drept urmare, incertitudinile declanșate la nivel internațional ridică mari semne de întrebare cu privire la cooperarea transatlantică și viitorul NATO. O abordare mai puțin de susținere a adoptării deciziilor prin consens sau chiar abordările și politicile de dezbinare ar putea fractura unitatea europeană, generându-se astfel un mediu favorabil individualizării și separării unor state susceptibile și afectate de manipulare și de alte diverse acțiuni hibride puse în operă de către diverse țări externe, care doresc să afecteze NATO și, implicit, viitorul Europei.

În contextul actualei situații precare internaționale, putem spune că dezbinarea și fragmentarea Europei ar putea fi obiectivul principal al unor țări externe și, într-un astfel de context, ar putea deveni cea mai mare răspundere a tuturor statelor europene în anii care urmează. Eșecul generat de lipsa acțiunilor colective și a consensului în adoptarea deciziilor riscă să afecteze continentul ca un pion geopolitic în strategiile altor actori internaționali. Pentru a naviga eficient și eficace atât în acest an turbulent 2025, cât și în viitor, Europa trebuie să depășească efectele și chiar să contracareze divizările la nivel intern și să proiecteze planuri și acțiuni comune, valorificându-și puterea colectivă pentru a aborda aceste riscuri și amenințări în cascadă. Fără o acțiune decisivă, Europa se poate confrunta cu un an definit de fragmentare, instabilitate și influență diminuată a procesului decizional la nivel global.

Pe măsură ce rivalitățile geopolitice s-au intensificat, prin Agenda strategică a UE 2024-2029 a fost subliniată extinderea ca o investiție geostrategică în pace, securitate, stabilitate și prosperitate pentru următorul ciclu politic și legislativ.

Ca răspuns la agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei, UE a reînviat planurile sale de extindere pentru a sprijini Ucraina, revigorând procesul de aderare al Balcanilor de Vest. Reafirmarea angajamentului Balcanilor de Vest față de aderarea la UE, împreună cu necesitatea unor reforme ireversibile pe termen lung, bazate pe valorile UE, este esențială în acest moment pentru a menține impulsul și credibilitatea acestui întreg proces.

Pe măsură ce anul 2025 se află într-o deplină și continuă evoluție, statele membre ale UE trebuie să facă față provocărilor duble ale integrării țărilor candidate afectate de război și conflicte, dar menținând și consolidând, în același timp, unitatea internă și abordând eficient și eficace incertitudinile de securitate din ce în ce mai pronunțate. Nealinieră posibilelor viitoare extinderi cu măsuri de securitate solide ar putea exacerba vulnerabilitățile. Pentru a preveni reversul unor actuale situații sau evoluții viitoare, este esențială o strategie clară prin care să se realizeze o conexiune clară și optimă între extindere și securitate, fiind astfel întărită UE și sporindu-se stabilitatea la nivel regional.

NOUA ORDINE MONDIALĂ

BRICS - zorii unei noi ordini mondiale?

George-Vadim TIUGEA,

Doctorand la Universitatea București

(România)

În ultimele două decenii, ordinea internațională dominată de superputerea hegemonică a SUA (în urma dispariției Uniunii Sovietice la sfârșitul anului 1991) a dat semne de decădere, semnalând zorii unei noi ordini internaționale, bazate pe o împărțire mai echilibrată a puterii. Începând cu 11 septembrie 2001, limitele hegemoniei americane au început să fie vizibile și mulți experți internaționali au susținut că lumea se îndreaptă către o altă fază, caracterizată de multipolarism. În această fază, alte puteri regionale au apărut ca actori semnificativi pe scena mondială (Brazilia, India, Africa de Sud), alături de puterile mondiale tradiționale care urmăreau să se reinventeze (China, Rusia). Principalul lor interes comun a fost de a contesta hegemonia SUA și cea occidentală la nivel internațional și de a promova legitimitatea propriilor interese, ca reprezentanți ai națiunilor emergente din așa-numitul "Sud Global".

Unul dintre principalele evenimente care au adus aceste țări mai aproape una de cealaltă a fost intervenția militară condusă de SUA

în Irak, din 2003, când aceste țări (dar în special China și Rusia) au criticat această mișcare ca având un caracter neo-colonialist și economic, sub pretextul unei pretinse lupte pentru libertate pentru eliminarea armelor de distrugere în masă și a terorismului. Alte evenimente, precum războiul ruso-georgian, din 2008, au servit pentru a arăta că au existat unele părți ale lumii în care puterile occidentale nu puteau interveni pentru a influența situația și unde alte puteri non-occidentale și-ar putea impune punctele de vedere. Drept urmare, în 2009, patru dintre aceste țări (Brazilia, Rusia, India și China, sau așa numitul BRIC) s-au alăturat într-un summit comun la Ekaterinburg (Rusia) pentru a-și semnala voința de a avea un cuvânt mai mare de spus în problemele economice mondiale, de a reforma sistemul ONU pentru a recunoaște importanța crescândă a unora dintre ele (Brazilia și India) și de a lupta cu criza alimentară globală. La următorul summit, în 2010, din Brazilia, Africa de Sud s-a alăturat grupului, oferind astfel mai multă legitimitate prin reprezentarea sa pe continentul african.

Sursa: <https://infobrics.org/post/41537/>

Principalele motive pentru care această grupare a devenit din ce în ce mai relevantă la nivel mondial au fost demografia (aproximativ 40% din populația lumii în 2009), geografia (25% din suprafața totală a lumii) și economia (18% din PIB-ul mondial, în 2009, mai mult decât orice altă țară sau grup regional, cu excepția UE)¹. În același timp, a pledat pentru o viziune în schimbare asupra lumii în care interesele și instituțiile occidentale (sistemul Bretton-Woods, înființat după 1945) să fie mai puțin importante, iar interesele lumii în curs de dezvoltare au devenit extrem de relevante.

În prezent, grupul a ajuns într-un număr de 10 state membre, în urma extinderii din 2024, inclusiv Egipt, Etiopia, Iran și Emiratele Arabe Unite și aderarea Indoneziei în ianuarie 2025. Alte opt țări (Azerbaidjan, Bangladesh, Myanmar, Pakistan, Senegal, Sri Lanka, Siria și Venezuela) au depus cereri de aderare în ultimii doi ani. Alte nouă țări sunt parteneri BRICS (Belarus, Bolivia, Cuba, Kazahstan, Malaezia, Nigeria, Thailanda, Uganda și Uzbekistan), alte trei (Algeria, Turcia și Vietnam) fiind invitate în această poziție². Ce trăsături comune au toate aceste țări? Care sunt interesele lor comune la nivel mondial? Ce viziune globală împărtășesc ele și care ar putea avea un impact asupra lumii de mâine? Mai jos, vom încerca pe scurt să răspundem la aceste întrebări.

Membri fondatori

Dintre cei cinci membri fondatori, doi sunt cele mai populate națiuni ale lumii (2024): China și India, fiecare cu 1,4 miliarde de oameni. Celelalte trei au și ele populații semnificative: Brazilia – 217 milioane (a șaptea în lume); Rusia – 147 milioane (a 9-a în lume); Africa de Sud – 63 de milioane (al 23-lea stat în lume). Din punct de vedere al suprafeței, Rusia este cea mai mare țară la nivel mondial (17.098.246 km²), China este a treia (9.596.960 km²), Brazilia este a cincea (8.510.346 km²), India este a șaptea (3.287.263 km²) și Africa de Sud al 24-lea stat în lume (3.287.263 km²). În ceea ce privește PIB-ul total (2024), China este cea mai mare economie din lume (37 trilioane USD), India este a treia (16 trilioane USD), Rusia este a patra (6,9 trilioane USD), Brazilia este a șaptea (4,7 trilioane USD) și Africa de Sud este a 33-a (1 trilion USD)³.

În afară de aceste cifre reci, în ceea ce privește regimurile politice, trei dintre ele sunt democrații liberale, unul dintre aceste state are un sistem pluralist competitiv, chiar dacă este o republică federală prezidențială (Brazilia), celelalte două state au partide dominante și sisteme parlamentare de inspirație britanică (India și Africa de Sud). Un altul este o democrație iliberală cu tendințe prezidențiale autoritare și opoziție nesemnificativă (Rusia), iar ultimul dintre aceste state are un regim comunist dominat de partid unic (China). În ceea ce privește deschiderea economică, trei sunt economii de piață liberă (Brazilia, India și Africa de Sud), în timp ce două sunt economii de piață centrate pe stat (China și Rusia). Cu toate acestea, fiecare dintre aceste state au structuri și interese interne specifice, care nu pot fi neglijate în înțelegerea viziunilor lor particulare asupra ordinii mondiale viitoare.

Dacă ne uităm la Brazilia, de exemplu, putem observa că are un regim democratic solid și pluralist, cu o multitudine de partide politice care merg de la extrema dreaptă la extremă stângă, dar în general adunate în jurul unui pol de stânga și unul de dreapta. Pentru moment, președintele de stânga, Lula da Silva, a reușit să se întoarcă de la pensionarea politică pentru a evita turnura populistă a țării sub fostul președinte Jair Bolsonaro și o potențială lovitură de stat în stilul lui Trump împotriva rezultatului alegerilor democratice. Politicile lui Lula favorizează interesele marilor companii braziliene, dar susțin și lupta împotriva defrișărilor din regiunea Amazonului și interesele micilor comunități indigene. Principalele provocări interne sunt însă nivelul ridicat al criminalității organizate din țară (trafic de droguri, persoane și arme), disparitățile de dezvoltare dintre regiunea de coastă și interior, sărăcia și corupția. La nivel internațional, interesul lui Lula este să consolideze supremația regională a Braziliei în America de Sud (în virtutea suprafeței, populației și puterii sale economice – atât ca rezervor de resurse agricole, cât și ca și capacitate industrială, inclusiv producția de petrol) și să obțină un loc la masa marilor puteri, eventual sub forma unui membru permanent al Consiliului de Securitate al ONU. De aceea, interesul Braziliei este să aibă relații bune atât cu China, cât și cu SUA, deși relațiile cu cel dintâi stat menționat s-au întărit considerabil în ultimul deceniu (China este în prezent principalul partener economic al

---

¹Carl Haub, "The BRIC Countries", 24 aprilie 2012, în <https://www.prb.org/resources/the-bric-countries/>, accesat la 2 februarie 2025

²Amandine Afota, Valentin Burban, Pavel Diev, Fabio Grieco, Théo Iberrakene, Karine Ishii, Margarita Lopez Forero, Quentin Paul, Frank Sammeth, Cécile Valadier, "Extinderea BRICS: care sunt potențialele consecințe pentru economia globală?" în *Bulletin de la Banque de France*, 250/2, ianuarie-februarie 2024, p. 1

³UNFP, "World Population Dashboard" în <https://www.unfpa.org/data/world-population-dashboard>, accesat la 9 februarie 2025; CIA, "Definitions and notes: Area" în *World Factbook*, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>, accesat la 9 februarie 2025; FMI, "World Economic Outlook Database" în <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2024/October>, accesat la 2 februarie 2025

Braziliei). În același timp, Lula favorizează și relațiile bune cu UE, susținând acordul comercial dintre organizația europeană și Mercosur⁴. Astfel, Brazilia pare a fi un actor pașnic care încurajează bunele relații între toate centrele puterii mondiale, dar cu un interes deosebit de a domina America de Sud.

În cazul Rusiei, regimul Putin a realizat o restaurare practică a Uniunii Sovietice, transformând țara într-o democrație de fațadă cu anumite trăsături autoritare, cum ar fi eliminarea fizică a oricărei opoziții politice semnificative și subordonarea economiei țării structurilor de stat (în principal entităților civile și militare coercitive). Astfel, țara este controlată de o oligarhie formată din protejații lui Putin, cu sediul în principal la Moscova și Sankt Petersburg, în timp ce restul țării este dezvoltat inegal. Sistemul juridic este subordonat în totalitate conducerii politice, oferind doar iluzia unui stat constituțional, în timp ce de fapt este un imperiu capturat. Cu toate acestea, activele Moscovei sunt resursele sale naturale (gaze, petrol, diamante și, într-o măsură mai mică, altele), industria sa militară (furnizează arme în întreaga lume) și capacitățile sale nucleare⁵. La nivel internațional, deși face parte din directoratul puterii postbelice (membru permanent al Consiliului de Securitate al ONU), Rusia este un contestator al ordinii mondiale bazate pe reguli occidentale și susține o lume multipolară formată din mari puteri regionale care controlează sfere de influență exclusive (cum ar fi fostul spațiu sovietic, în cazul Moscovei) și concurează între ele pentru supremația globală. Pentru a atinge acest scop, Federația Rusă nu exclude utilizarea mijloacelor militare (cum arată războaiele din Georgia și Ucraina, dar și sprijinul militar pentru anumite regimuri din Orientul Mijlociu și Africa), dar și diplomația în rândul celor mai puternici actori internaționali (stil Yalta).

În ceea ce privește India, ”cea mai mare democrație din lume” a cunoscut o evoluție dezechilibrată în ultimul deceniu. Pe de o parte, supremația naționaliștilor hinduși, sub conducerea prim-ministrului Modi, a limitat doar pluralismul democratic, deși opoziția Congresului Național Indian este încă semnificativă. Cu toate acestea, stilul de guvernare autoritar al lui Modi a reușit să facă o economie paralizată chiar să prospere în unele domenii (IT, de exemplu), fără o implicare semnificativă a statului. Țara este, în prezent, unul dintre cei mai mari exportatori de produse agricole din lume și devine un hub pentru unele sectoare industriale (producția de mașini și textile, printre altele) la nivel regional. Totuși, problemele interne ale Indiei sunt prezente, cum ar fi conflictele religioase între hinduși și musulmani, o societate predominant conservatoare, corupția, sărăcia endemică și condițiile precare de sănătate. La nivel internațional, New Delhi are relații bune cu majoritatea actorilor internaționali, mergând de la alinierea tradițională cu Marea Britanie și alte națiuni ale Commonwealth-ului (cum ar fi apartenența la Quad), importuri semnificative de arme și gaze din Rusia, relații cordiale cu UE și SUA până la acorduri diplomatice cu China (deși cele două țări au dispute de lungă durată la granița din Himalaya). Singurul conflict regional al Indiei privește Pakistanul și interesul său asupra statului Kashmir, dar asta nu a împiedicat cele două țări să devină membre ale Organizației de Cooperare de la Shanghai, în 2017. În același timp, India acționează ca o mare putere regională, trimitând în mod regulat forțe de menținere a păcii sau de mediere a conflictelor în țările vecine (cum ar fi Bangladesh, Nepal, Sri Lanka sau Maldive)⁶. În ansamblu, India este interesantă în păstrarea echilibrului strategic internațional, dar și în promovarea statutului său de mare putere semnificativă emergentă venită din Sudul Global, cu interese strategice la nivel mondial (eventual ca membru permanent al Consiliului de Securitate al ONU).

În ceea ce privește China, statutul său de principal actor provocator al supremației occidentale la nivel mondial nu poate fi contestat. Dezvoltarea economică consistentă din ultimele patru decenii a transformat statul chinez dintr-o țară din lumea a treia într-unul dintre giganzii mondiali. Din punct de vedere politic, totuși, Beijingul a păstrat sistemul comunist totalitar cu un singur partid, eliminând orice opoziție semnificativă și recuperând treptat controlul asupra fostelor colonii occidentale, cum ar fi Hong Kong și Macao.

Acest sistem politic destul de închis a fost totuși însoțit de o economie orientată spre piață, cu o anumită formă de control de stat, dar dând prioritate exporturilor masive către restul lumii. Astfel, China este în prezent noul ”atelier al lumii”, devenind primul partener comercial pentru multe țări din Asia, Africa, Europa, America Latină, Orientul Mijlociu și Oceania. Cu toate acestea, la nivel intern există încă decalaje semnificative de dezvoltare între coastă și mediul rural interior, traduse în dezechilibre sociale semnificative, în timp ce revendicările de autonomie ale minorităților etnice (precum tibetani și uiguri, dar și mongolii) sunt rapid suprimate. În ceea ce privește afacerile internaționale, China are relații tensionate cu SUA, în principal datorită sprijinului Washingtonului pentru Taiwanul *independent de facto* (*Republica China*), dar și pentru oponenții regionali tradiționali precum Japonia, Coreea de Sud și Filipine. Pentru a contrabalansa acest lucru, China a lansat Inițiativa Belt and Road (BRI).

⁴BBC News, ”Profilul țării Braziliei”, 2 mai 2023, în <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-18909529>, accesat la 9 februarie 2025

⁵CIA, ”Russia” în *The World Factbook*, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/russia/>, accesat la 9 februarie 2025

⁶BBC News, ”Profil de țară din India”, 10 iunie 2024, în <https://www.bbc.com/news/world-south-asia-12557384>, accesat la 9 februarie 2025

(BRI), prin care încearcă să îmbunătățească relațiile cu țările din Asia continentală, Orientul Mijlociu, Africa și Europa (inclusiv UE), precum și să-și sporească investițiile și veniturile economice la nivel mondial. De asemenea, Beijingul și-a oferit sprijinul structurilor anti-occidentale precum Organizația de Cooperare din Shanghai (SCO) și acționează ca principal aliat al regimurilor represive izolate precum Cuba, Coreea de Nord sau Venezuela. În același timp, China este membru permanent al Consiliului de Securitate al ONU (UNSC) și un susținător nominal al status-quo-ului internațional, dar contestă în mod regulat inițiativele americane și occidentale și încearcă să-și dezvolte propriile entități instituționale alternative (cum ar fi New Development Bank, o instituție oficială BRICS, cu sediul în Shanghai)⁷. Nu în ultimul rând, China este o mare putere nucleară și spațială și colaborează strâns cu Rusia la nivel militar, prin urmare interesul acesteia de a schimba status-quo-ul la nivel mondial neputând fi negat.

Pentru Africa de Sud, a deveni membru al BRICS a fost un pas surprinzător către obținerea unei legitimități internaționale suplimentare. După înlăturarea regimului de apartheid, în 1994, cu un sprijin important din partea vestului, noul regim de la Pretoria părea să evolueze rapid într-o democrație liberală. Cu toate acestea, predominanța Congresului Național African (ANC) ca partid lider în ultimele trei decenii a fost destul de dăunătoare pentru pluralismul și dezvoltarea socială a țării. În prezent, în ciuda dezvoltării economice semnificative (în principal datorită resurselor naturale, cum ar fi diamantele, aurul și alte metale), Africa de Sud are probleme interne serioase, cum ar fi corupția rampantă, crima organizată semnificativă, SIDA, sărăcia și diferențele persistente de venituri în regiunile urbane și rurale, precum și în rândul populațiilor albe și negre. Toate acestea au afectat statutul internațional al țării, deși aceasta este bine aliniată cu lumea occidentală (de exemplu, ca membru cu drepturi depline al Curții Penale Internaționale) și un membru important al Uniunii Africane (acesta găzduiește Parlamentul Panafrican). Aderarea la BRICS conferă Africii de Sud statutul de putere regională africană (este de fapt forța dominantă a Comunității de Dezvoltare a Africii de Sud/SADC – incluzând alte 14 țări din regiune)⁸. De asemenea, Pretoria ar dori să devină membru permanent al Consiliului de Securitate al ONU și să participe la crearea unei noi ordini mondiale, în care Sudul Global ar avea mai multă influență.

Membru noi

În 2024, BRICS a primit un nou impuls, în urma aderării a patru noi membri: Egipt, Etiopia, Iran și Emiratele Arabe Unite (EAU). Alte două țări, Argentina și Arabia Saudită, au fost invitate să se alăture, dar în cele din urmă au decis să rămână afară, în principal din cauza interesului lor de a acorda prioritate relațiilor cu SUA. În 2025, Indonezia s-a alăturat organizației, în timp ce alte opt țări au solicitat aderarea și alte nouă sunt parteneri ai BRICS. În ceea ce privește Egiptul, aderarea sa la BRICS nu a fost o surpriză, dacă luăm în considerare istoria sa de nealiniere în timpul guvernării președintelui Nasser, în anii 1960. După ce regimul Mubarak, prietenos cu SUA, a fost înlăturat în 2011 de revoltele de primăvară arabă, armata a recuperat treptat controlul asupra unei țări dominate de organizația fundamentalistă a Frației Musulmane. Din 2013, regimul fostului general El-Sisi conduce Egiptul, fiind preocupat să aibă relații bune cu toate marile puteri internaționale, inclusiv cu SUA, China și Rusia, dar și cu UE (Egiptul a semnat un acord cu UE pentru combaterea migrației ilegale). În prezent, Egiptul este una dintre cele mai dens populate țări africane și arabe, cu peste 107 milioane de oameni, chiar dacă doar 11% din imensul său teritoriu (1.018.408 km²) este locuit, restul fiind acoperit de deșert. Economia sa se bazează în principal pe exporturile de produse agricole (dezvoltate în jurul râului Nil), resursele de petrol și gaze și turism. Principalele sale provocări la nivel regional sunt limitarea influenței Turciei asupra țării (ca principal susținător al Frației Musulmane suprimați) și împiedicarea Israelului de a câștiga putere relativă în Orientul Mijlociu și împingerea refugiaților palestinieni din Gaza în Egipt. De asemenea, sprijină militar guvernele oficiale în conflictele interne din Libia și Sudanul, state vecine⁹. Pe plan intern, însă, regimul de la Cairo trebuie să facă față terorismului islamic persistent (îndreptat și împotriva creștinilor copti), sărăciei și corupției endemice.

Un alt nou membru african este Etiopia, de asemenea o țară dens populată, cu 133 de milioane de oameni (dintre care, totuși, 67% sunt creștini) și cu o suprafață uriașă (1.104.300 km²). După prăbușirea regimului comunist în 1991 și secesiunea Eritreei (1993), statul etiopian a pierdut accesul la mările lumii și a dezvoltat un fel de regim parlamentar federal pentru a menține împreună toate triburile locale puternice.

⁷CIA, "China" în *The World Factbook*, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/china/>, accesat la 9 februarie 2025

⁸BBC News, "Profil de țară din Africa de Sud", 9 iulie 2024, în <https://www.bbc.com/news/world-africa-14094760>, accesat la 9 februarie 2025

⁹CIA, "Egypt" în *The World Factbook*, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/egypt/>, accesat la 16 februarie 2025

Cu toate acestea, la nivel intern, țara s-a confruntat cu revolte regulate ale populațiilor locale, precum Afar, Amhara, Oromo și Tigray. Lipsa resurselor de apă a determinat țara să propună un proiect de baraj pe Nilul Albastru, căruia Egiptul se opune în mod viu. Alte probleme interne includ sărăcia și corupția, deși are una dintre economiile cu cea mai rapidă creștere din lume (10-11% între 2004 și 2014) bazată pe exporturile de produse agricole (cafea, sorg, cartof sudat, susan și multe altele), textile și minerale (aur, pietre prețioase). Principalii săi parteneri economici sunt China, SUA, Emiratele Arabe Unite și India. La nivel internațional, Etiopia este membră a Uniunii Africane, găzduind Comisia Uniunii Africane în capitala sa, Addis Abeba¹⁰. În general, sprijină soluționarea pașnică a conflictelor, dar și accesul său la mările lumii, inclusiv un acord intermediat din Emiratele Arabe Unite cu Somaliland, o regiune separatistă a Somaliei vecine.

Iranul este un alt nou membru BRICS, de data aceasta din Orientul Mijlociu. Este una dintre cele mai mari țări din regiune, cu o populație de aproximativ 86 de milioane de oameni și o suprafață de 1.648.195 km². Țara are resurse importante de petrol (10% din rezervele mondiale) și gaze (15% din rezervele mondiale), fiind membru fondator al OPEC. De asemenea, în ultimele două decenii, țara a dezvoltat importante capacități de energie nucleară (cu asistență rusă). Din 1979, în urma Revoluției Islamice care l-a detronat pe șah, țara a fost condusă de un regim șiiit islamic condus de liderul spiritual religios (Marele Ayatollah, în prezent Ali Khamenei – din 1989). Deși permite alegeri parlamentare regulate și diferite facțiuni politice, politica internă a Iranului este reglementată după principiile religioase apărute de Consiliul Gardienilor subordonat liderului spiritual. Opoziția democratică este reprimată și interzisă violent, inclusiv orice mișcare de emancipare a femeilor. La nivel internațional, Iranul susține principiul revoluției islamice, realizat și prin mijloace militare. Astfel, finanțează partidele șiiite din Irak și organizații teroriste precum Hezbollah (Liban), Hamas (Autoritatea Palestiniană), Houthi (Yemen). Pe lângă bunele relații economice cu Irak, Liban și Siria (până în decembrie 2024), are și relații strânse cu Rusia, China, Coreea de Nord și Tadjikistan (țară înrudită din punct de vedere etnic)¹¹. Principalele sale scopuri, la nivel internațional, sunt să devină cel mai important actor din Orientul Mijlociu, să dobândească arme nucleare și să distrugă ordinea mondială occidentală impusă de SUA.

Emiratele Arabe Unite (EAU) sunt un actor relativ nou la nivel internațional, în principal datorită resurselor sale importante de petrol (este și membru OPEC). Are o populație relativ mică (11 milioane de oameni) și o suprafață (83.600 km²) și este independentă abia din 1971 (de stăpânirea britanică). Cu toate acestea, în ultimele trei decenii, această federație a Emiratelor Arabe a reușit să obțină o dezvoltare economică remarcabilă, bazată pe veniturile din petrol. PIB-ul său pe cap de locuitor este unul dintre cele mai mari din lume, la nivelul de aproximativ 77.000 USD (2024). Cu toate acestea, la nivel intern, Emiratele Arabe Unite sunt încă o monarhie ereditară cvasi-absolută, cu un nivel ridicat de forță de muncă imigrantă (88% din totalul populației, dar fără drepturi politice) și un record îngrozitor de respect pentru drepturile omului. Cea mai mare parte a forței de muncă trăiește în condiții proaste, în contrast puternic cu standardele de viață generoase ale populației native mici. De asemenea, orice opoziție politică este în general suprimată de guvernul federal. La nivel internațional, Emiratele Arabe Unite au fost în mod tradițional un aliat al SUA și al fostei puteri coloniale, Marea Britanie, și are chiar relații diplomatice cu Israelul, dar și cu regimul taliban din Afganistan.

Cu toate acestea, în ultima perioadă, Emiratele Arabe Unite au dezvoltat relații bune cu țări precum China, Egipt, India, Rusia și Arabia Saudită. Emiratele Arabe Unite au fost implicate în sprijinirea diferitelor facțiuni în unele conflicte civile din Orientul Mijlociu (rebeli în Libia și Sudan, forțe guvernamentale din Yemen), tot cu forțe militare. De asemenea, a acționat ca mediator în unele crize internaționale, cum ar fi războaiele din Ucraina (2022) și Gaza (2024). Principalii săi adversari regionali sunt Iranul (probleme de frontieră maritimă privind unele insule din Golful Persic) și Qatar (rivalitatea economică locală)¹². În general, Emiratele Arabe Unite se profilează ca un mediator internațional, având relații bune cu toți actorii importanți ai lumii.

Indonezia este una dintre cele mai mari națiuni din lume în ceea ce privește populația (a patra), cu peste 282 de milioane de oameni (2024). Se întinde pe o suprafață de 1.904.569 km², situată pe nu mai puțin de 17.000 de insule (922 cu locuitori permanenți). Fostă colonie olandeză (până în 1949), statul indonezian este în prezent una dintre cele mai mari economii din lume (membru al G20 și principal exportator internațional de ulei de palmier, materiale plastice, textile și încălțăminte), cea mai mare națiune musulmană de pe Pământ și unul dintre cei mai mari exportatori de petrol și gaze la nivel internațional (membru fondator OPEC). În mod tradițional, un aliat important al SUA în Asia de Sud-Est, Indonezia a fost condusă până în 1998 de o dictatură militară condusă de fostul general Suharto. Chiar și după democratizarea țării, armata deține în continuare

¹⁰BBC News, "Profil de țară Etiopia", 2 ianuarie 2024, în <https://www.bbc.com/news/world-africa-13349398>, accesat la 16 februarie 2025

¹¹CIA, "Iran" în *The World Factbook*, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/iran/>, accesat la 16 februarie 2025

¹²BBC News, "Profilul țării din Emiratele Arabe Unite", 7 septembrie 2023, în <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-14703998>, accesat la 16 februarie 2025

un rol important, mai ales ca factor de descurajare împotriva fundamentalismului și terorismului islamic. Caracteristica dispersată a țării alimentează și principalele sale probleme interne: există decalaje importante de dezvoltare între zonele urbane și rurale, precum și între insula Java (găzduind mai mult de jumătate din populația țării și capitala sa, Jakarta) și restul insulelor (separatismul este o problemă în regiuni precum Aceh, Sumatra de Vest sau Papua de Vest); există adesea conflicte religioase între minoritățile majoritare musulmane și creștine (de exemplu în Sulawesi); sistemul politic prezidențial tinde adesea să folosească măsuri autoritare pentru a înăbuși disidența regională. La nivel internațional, Indonezia încearcă să se portretizeze ca o putere regională, fiind implicată frecvent în misiuni de menținere a păcii în conflicte din întreaga lume (Bosnia și Herțegovina, Cambodgia, RD Congo, Egipt, Haiti, Liban, Mali, Namibia, Sudan, Sudanul de Sud, Sahara de Vest, printre altele). În același timp, are unele dispute de frontieră maritimă cu țări învecinate, precum Australia, Malaiezia, Filipine și o relație controversată cu Timorul de Est, pe care l-a ocupat între 1975 și 1999. Indonezia are relații diplomatice cu 190 de țări, ceea ce o face un probabil mediator la nivel internațional. Are relații economice strânse cu China, SUA și India.¹³

Caracteristici și interese comune

La prima vedere, actualii membri ai BRICS sunt o adunare destul de eterogenă a mai multor țări importante din toate colțurile lumii. Dar, când ne uităm mai amănunțit, putem descoperi câteva trăsături comune care conduc la interesele comune ale membrilor săi.

În primul rând, conducătorii țărilor respective sunt toți personalități puternice, înclinate, mai mult sau mai puțin, să conducă în mod autoritar, ca ”părinții națiunilor lor”. Unii dintre ei au fost aleși democratic, alții au fost impuși de elitele conducătoare în maniere netransparente, dar toți pretind că reprezintă ”voința poporului”. Relațiile lor personale reprezintă o parte importantă a relațiilor dintre țările lor, deoarece fiecare îi consideră pe ceilalți parteneri de încredere în efortul comun de a schimba așa numitul status-quo-ul Bretton-Woods.

În al doilea rând, cu exemplele notabile ale Braziliei și Africii de Sud și parțial India și Indonezia, majoritatea sunt regimuri autoritare, unele deghizate în democrații electorale de fațadă (Rusia, Iran, Etiopia), altele pur și simplu represive față de orice opoziție semnificativă (China, Egipt, Emiratele Arabe Unite). Chiar și în cadrul regimurilor democratice, totuși, există probleme legate de o forță politică predominantă (India, Africa de Sud) sau politică personalizată (Brazilia, Indonezia).

În al treilea rând, fiecare dintre membrii BRICS are o gamă largă de probleme interne, care nu au fost abordate corespunzător de o guvernare sănătoasă și sunt minimalizate de liderii lor sau clar ascunse vederii de cenzura de stat asupra mass-media și informațiilor publice. Pentru a manipula opinia publică, liderii BRICS încearcă de obicei să prioritizeze proiectele de politică externă care nu abordează direct problemele lor interne, ci în schimb ocupă atenția publicului cu alte ”mari proiecte”: un război identitar împotriva unei țări vecine sau o încercare de a controla coridoarele comerciale maritime, achiziționarea de arme nucleare pentru a descuraja un vecin periculos (trei dintre statele membre BRICS sunt puteri nucleare), stabilirea unor instituții internaționale paralele care să concureze cu cele occidentale etc..

În al patrulea rând, majoritatea membrilor BRICS au avut din punct de vedere istoric o experiență cu privire la guvernele marxiste (Rusia, China, Etiopia), sau cel puțin influențate de marxism, în ceea ce privește forța principală (India, Africa de Sud, Brazilia). Aceasta a avut o influență durabilă asupra modului în care ei concepeau guvernarea (de la dictatura proletariatului la dictatura majorității, importanța armatei), economia (un control important de stat asupra principalelor sectoare) și politica externă (cooperarea internațională). Pe de altă parte, ceilalți patru membri sunt țări în care islamul joacă un rol important, de la forța principală (Iran, Emiratele Arabe Unite) la principalul grup de opoziție (Egipt, Indonezia).

În al cincilea rând, dacă ne uităm la profilurile țărilor candidate, partenere și invitate ale BRICS, am putea observa asemănarea acestora cu membrii actuali. Astfel, unele dintre ele sunt regimuri izolate autoritare (sau chiar comuniste) care încearcă să-și consolideze legitimitatea și dezvoltarea economică internă și internațională (Algeria, Belarus, Cuba, Vietnam), altele sunt democrații de partid dominante cu probleme economice sau interne serioase (Bangladesh, Bolivia, Myanmar, Sri Lanka, Siria, Uganda, Uzbekistan), altele sunt regimuri autocratice cu avantaje economice (Azerbaidjan, Kazahstan, Thailanda), în timp ce altele sunt țări democratice importante, cu lideri dominanți, vizând supremația regională (Malaiezia, Nigeria, Pakistan, Turcia). Nu în ultimul rând, fiecare dintre membrii BRICS se consideră o mare putere și își propune să dobândească supremația regională pentru a-și impune prioritățile față de națiunile mai mici. Astfel, în unele cazuri, există doi (sau chiar trei) rivali din fiecare regiune care tind să abordeze supremația celuilalt: China,

¹³CIA, ”Indonesia” în *The World Factbook*, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/indonesia/>, accesat la 16 februarie 2025.

India și Indonezia, în Asia de Sud-Est; Iran și Emiratele Arabe Unite, în Orientul Mijlociu; Egipt și Etiopia, în Africa de Nord-Est; Etiopia și Africa de Sud, în Uniunea Africană; Rusia și China, în Asia de Nord-Est. Numai Brazilia scapă de această tendință, întrucât Argentina (rivalul său sud-american) a refuzat să devină membru. Aceasta arată o manieră destul de incomodă de a adera la o organizație, pentru a nu lăsa statul rival să dobândească avantaje regionale semnificative.

Cu toate acestea, există și interese comune importante, împărtășite de toți membrii BRICS. Printre acestea se numără tendința de a-și crește cota de putere la nivel mondial (economic, dar și politic și militar), provocând ordinea occidentală, adunarea nemulțumirilor din Sudul Global, schimbarea designului instituțional al ONU (în principal Consiliului de Securitate al ONU, cu excepția Chinei și Rusiei), stabilirea de noi instrumente de finanțare pentru lumea în curs de dezvoltare (adesea în schimbul influenței), schimbul de tehnologii informaționale avansate, echipamente militare și alte tipuri de tehnologii industriale, obținerea de prețuri mai bune pentru produsele lor agricole. Astfel, la un moment dat, BRICS încurajează un nou sistem internațional, rivalizând cu cel tradițional OMC, FMI și Banca Mondială, condus de Occident. În același timp, este un sistem de mari puteri regionale, fiecare controlând (sau urmărind controlul) o parte a lumii noi (Brazilia – America de Sud, Rusia – Eurasia, India – Asia de Sud, China – Asia de Est, Africa de Sud – Africa de Sud, Egipt – Africa de Nord, Etiopia – Africa de Est, Iran – Orientul Mijlociu, Emiratele Arabe Unite – Peninsula Arabă, Indonezia – Asia de Sud-Est). Perspective BRICS a evoluat în ultimele două decenii, dintr-o coaliție liberă de state care se opun supremației internaționale occidentale într-un grup semnificativ, adunând unele dintre cele mai importante puteri emergente din Sudul Global și din fosta lume comunistă. În prezent (2023), organizația de 10 membri are o populație totală de 3,25 miliarde de oameni (41,5% din populația lumii), o suprafață totală de 39.746.220 km² (26,7% din suprafața lumii) și un PIB combinat de 25,85 trilioane USD (puțin mai mult decât G7)¹⁴. Astfel, influența sa asupra viitoarei organizări a lumii (sau așa-numita ”nouă ordine mondială”) este probabil să fie considerabilă.

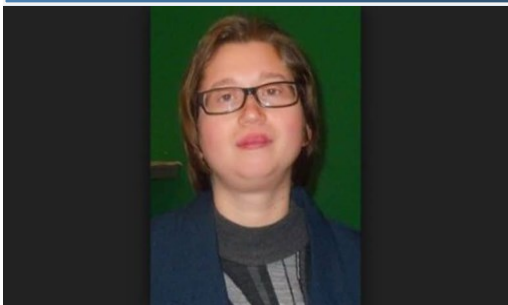
Ținând cont de interesele țărilor membre BRICS, noua ordine mondială va fi cu siguranță diferită de cea actuală. Astfel, în ceea ce privește regimul politic, supremația democrației liberale în lume este probabil să se estompeze în favoarea regimurilor autoritare (așa-numita ”democrație iliberală”, pe care regimul Trump o promovează în prezent și în SUA și în jurul țărilor membre UE), care ar putea folosi avantajele inteligenței artificiale (IA) pentru a obține un control mai mare asupra populației. Din punct de vedere economic, lumea liberului schimb din ultimele trei decenii (guvernată de normele OMC) este cel mai probabil să părăsească locul la o lume de economii concurente care doresc să-și croiască o cotă mai mare din spațiul economic internațional pentru ei înșiși (asemănător cu felul în care imperiile coloniale au încercat să o facă la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea). Cu toate acestea, în ceea ce privește afacerile externe, noua lume BRICS s-ar prezenta mai degrabă ca un spațiu de sfere de influență stabilite (după modelul tratatelor Tordesillas și Zaragoza din 1494 și 1529, sau Convenția anglo-franceză din 1898 și Convenția anglo-rusă din 1907), fiecare stat membru deținând influență asupra regiunii sale vecine.

O mențiune specială trebuie făcută, totuși, în ceea ce privește China, ale cărei avantaje în contextul economic mondial actual nu pot fi negate, dar ale cărei interese ar putea evolua și mai mult. Prin urmare, în calitate de actor principal al BRICS (43% din populație, 24% din suprafață și 70% din PIB), China s-ar putea transforma într-o nouă superputere globală, rivalizând cu SUA pentru supremația mondială, ca în timpul fostei rivalități bipolare dintre SUA și Uniunea Sovietică (1945-1991). Din acest punct de vedere, BRICS ar putea fi văzută ca o organizație care promovează supremația Chinei în lume, spre deosebire de fostele instituții Bretton-Woods, care promovau supremația SUA. Deci, în loc să promoveze multipolarismul la nivel mondial, ar putea ajunge să susțină o nouă eră bipolară. Cu toate acestea, acest nou bipolarism s-ar putea învărti mai puțin în jurul ideologiilor politice și mai mult în jurul principiilor comerciale economice concurente: globalismul chinez vs. protecționismul american. Urmând această linie de raționament, UE s-ar putea găsi mai înclinată să se alăture națiunilor BRICS, chiar dacă valorile sale politice sunt diferite (dar mai mult ca națiuni democratice precum Brazilia, India și Africa de Sud), decât să rămână un aliat apropiat al SUA, dacă puterea percepută a Washingtonului (atât dură, cât și moale) în lume ar părea să decadă.

---

¹⁴Afota, Burban, Diev, Grieco, Iberrakene, Ishii, Lopez Forero, Paul, Sammeth, Valadier, loc. cit., p. 3

NOUA ORDINE MONDIALĂ

Relația China-SUA în lumina noului mandat al lui Donald Trump la Casa Albă

Mona AGRIGOROAIE (România)

Mandatul lui Donald Trump în perioada 2017-2021 a fost marcat de o abordare neconvențională și, în multe cazuri, de o ruptură semnificativă față de politica externă tradițională a Statelor Unite. În locul unei politici multilaterale, caracteristică administrațiilor anterioare, Trump a promovat o politică unilateralistă, axată pe prioritizarea intereselor interne ale SUA și pe subminarea alianțelor tradiționale. Acest principiu a fost sintetizat în celebra sa deviză "America First", care a ghidat majoritatea deciziilor sale în domeniul politicii externe. Unul dintre cele mai importante domenii de interes a fost relația cu China, care a fost reconfigurată radical sub conducerea sa.

Principiul "America First" a fost esențial pentru înțelegerea modului în care Trump a abordat politica externă. În locul angajamentului tradițional al SUA față de comerțul liber și de organizarea economică globală bazată pe reguli, Trump a ales o politică protecționistă, vizând reducerea deficitului comercial al SUA și protejarea industriei americane. În centrul acestei viziuni s-a aflat o critică puternică la adresa multilateralismului economic și a acordurilor comerciale internaționale care, în opinia sa, favorizau alte țări în dauna intereselor economice ale SUA.

Pentru a implementa această politică, Trump a utilizat numeroase instrumente economice, dintre care cele mai semnificative au fost tarifele comerciale și sancțiunile economice. Aceste măsuri nu au vizat doar parteneri mai mici, ci și economii majore precum China, Uniunea Europeană și Mexicul. În cadrul acestui sistem, China a fost, fără îndoială, principalul adversar economic al administrației Trump.

Una dintre cele mai notabile schimbări de abordare în politica externă a SUA sub Trump a fost gestionarea relației cu China. Sub conducerea lui Trump, relațiile economice și diplomatice dintre cele două superputeri au fost marcate de o competiție intensificată, ce a inclus, în special, un război comercial și măsuri agresive în domeniul tehnologic și militar.

Începând cu 2018, Trump a lansat un război comercial cu China, impunând tarife mari asupra importurilor chinezești și acuzând Beijingul de practici comerciale neloiale. Printre aceste practici se numărau furtul

Sursa: <https://wccftech.com/china-counter-trump-us-tariffs-preferring-made-in-china-goods-for-official-use/>

de proprietate intelectuală, transferul forțat de tehnologie și manipularea cursului valutar. Aceste acuzații aveau la bază convingerea că relațiile economice cu China erau inechitabile și că SUA trebuia să-și protejeze interesele economice și să echilibreze balanța comercială.

Trump a impus tarife de 25% asupra unor importuri chinezești în valoare de sute de miliarde de dolari, iar China a răspuns prin taxe similare asupra produselor americane. De asemenea, Trump a avertizat companiile americane să-și reducă dependența de producția din China și a promovat "repatrierea" locurilor de muncă în SUA. Aceste măsuri au avut un impact semnificativ asupra economiilor celor două țări, dar și asupra economiei globale, generând o volatilitate considerabilă pe piețele financiare internaționale.

Pe lângă războiul comercial, Trump a adus în prim-plan și un alt tip de competiție: cea în domeniul tehnologic. O parte esențială a viziunii sale asupra relațiilor cu China a fost preocuparea legată de securitatea națională, în special în ceea ce privește expansiunea tehnologică a Chinei. Trump a interzis gigantului chinez Huawei accesul pe piața americană și a făcut presiuni asupra altor țări pentru a nu utiliza echipamentele acestuia în implementarea rețelelor 5G. Acuzațiile de spionaj cibernetic și de utilizare a tehnologiilor Huawei pentru a colecta date pentru guvernul chinez au alimentat această politică de "izolare" a companiei, la nivel global.

Mai mult, Trump a aplicat sancțiuni economice și comerciale companiilor chinezești precum ZTE și TikTok, acuzându-le de amenințări la adresa securității naționale și de încălcarea legislației privind protecția datelor. Aceste măsuri au dus la o fracturare tot mai adâncă între China și Statele Unite în domeniul tehnologic, iar unii analiști au vorbit despre începutul unui "război rece digital" între cele două națiuni.

În domeniul securității naționale, Trump a adoptat o politică mai fermă față de China, continuând să sprijine Taiwanul, o insulă considerată de Beijing ca parte a teritoriului său. Administrația Trump a vândut arme avansate Taiwanului și a organizat vizite oficiale în această țară, o măsură care a fost considerată o provocare de către China. De asemenea, Trump a întărit alianțele SUA în regiunea Asia-Pacific, în special prin relațiile cu Japonia, Coreea de Sud și Australia, în scopul contracarării expansiunii chineze în Marea Chinei de Sud și a întăririi "libertății de navigație" în această regiune strategică.

Politica externă a lui Trump s-a caracterizat și printr-o respingere a multilateralismului și o retragere din numeroase organizații internaționale și acorduri globale. În 2017, Trump a retras Statele Unite din Acordul de la Paris privind schimbările climatice, susținând că acest acord dăunează economiei americane, în timp ce beneficiază în mod disproporționat alte țări, inclusiv China. De asemenea, administrația sa a retras Statele Unite din Organizația Mondială a Sănătății, acuzându-l pe directorul general al OMS de o gestionare inadecvată a crizei COVID-19 și de a favoriza China.

În mod similar, Trump a criticat sever NATO și a pus sub semnul întrebării angajamentele SUA față de această organizație, cerând țărilor membre să crească cheltuielile pentru apărare și să își asume mai multe responsabilități. Politica "America First" a condus la o izolare parțială a SUA pe scena internațională, ceea ce a generat îngrijorări printre aliații tradiționali ai Americii.

În mod tradițional, politica externă americană s-a bazat pe angajamente multilaterale și pe promovarea ordinii internaționale bazate pe reguli, sprijinind instituții internaționale precum Națiunile Unite, FMI, Banca Mondială și Organizația Mondială a Comerțului. Trump a înfruntat aceste tradiții, punând un accent mult mai mare pe interesele economice și naționale ale SUA, iar în multe cazuri a preferat abordările bilaterale, care i-au permis să joace mai puternic pe termen scurt, dar au lăsat deoparte constrângerile instituțiilor internaționale.

Această ruptură de tradiția diplomatică americană a fost, în mod evident, provocatoare, dar a avut și un impact semnificativ asupra relațiilor internaționale. De exemplu, retragerea din acordurile internaționale și organizațiile globale a creat un vid de putere care a fost rapid ocupat de alte mari puteri, în special China, care a adoptat o politică mult mai activă pe scena internațională, încercând să devină lider global pe teme precum schimbările climatice și comerțul mondial.

Politica externă a lui Donald Trump a reprezentat o ruptură semnificativă față de tradițiile diplomatiei americane, fiind marcată de o abordare unilateralistă și protecționistă. În relațiile cu China, Trump a adoptat o poziție mult mai agresivă și combativă, care a inclus măsuri economice și strategice menite să contracareze ceea ce el considera a fi un comportament neloial din partea Beijingului. Deși acest stil de politică externă a avut rezultate imediate, precum scăderea deficitului comercial sau întărirea poziției SUA în domeniul tehnologic, a generat și un climat de incertitudine și instabilitate pe plan global. Rămâne de văzut cum aceste politici vor evolua în perioada post-Trump și dacă ele vor lăsa o moștenire de lungă durată asupra relațiilor internaționale.

Războiul comercial: Un conflict economic global

Războiul comercial dintre Statele Unite și China, început oficial în 2018, a fost unul dintre cele mai semnificative conflicte economice din ultimii ani și a avut un impact major asupra economiilor globale, asupra

structurilor comerciale internaționale și asupra strategiilor multinaționalelor. Sub conducerea lui Donald Trump, politica externă a SUA a fost orientată către protejarea economiei americane prin combaterea a ceea ce a fost perceput ca practici comerciale neloiale din partea Chinei. Războiul comercial a avut o amploare impresionantă și a inclus măsuri economice drastice, cum ar fi tarife vamale impuse de ambele părți, sancțiuni și restricții asupra unor companii-cheie, ceea ce a dus la o schimbare majoră în relațiile comerciale globale.

Principalele acuzații pe care administrația Trump le-a formulat împotriva Chinei în timpul războiului comercial se concentrează pe trei aspecte fundamentale ale comportamentului economic chinez:

- **Furtul de proprietate intelectuală:** SUA au acuzat China de furt sistematic al proprietății intelectuale, cum ar fi brevete, drepturi de autor și secrete comerciale ale companiilor americane. Conform raporturilor oficiale și studiilor independente, companiile americane operând în China ar fi fost forțate să dezvăluie tehnologia lor ca parte dintr-o practică de "transfer forțat de tehnologie". SUA estimau că China ar fi furat anual proprietăți intelectuale în valoare de sute de miliarde de dolari.
- **Transferul forțat de tehnologie:** Companiile americane care doreau să investească în China sau să vândă produse pe piața chineză erau adesea obligate să facă partajarea de tehnologie cu parteneri locali. Acest mecanism a fost considerat o formă de coerciție economică și un mod prin care China își consolida tehnologia internă în detrimentul dezvoltării economice a altor state.
- **Manipularea cursului valutar:** SUA au acuzat China de manipularea monedei sale, yuanul, pentru a-și face exporturile mai competitive pe piețele internaționale. Deși China a negat aceste acuzații, administrația Trump a susținut că această practică ar fi contribuit la creșterea semnificativă a deficitului comercial american.

În fața acestor acuzații, administrația Trump a considerat că Statele Unite trebuie să adopte o abordare mai fermă pentru a proteja industria internă și pentru a corecta ceea ce considera a fi inechități sistemice în relațiile economice dintre cele două națiuni.

În martie 2018, Trump a început să aplice taxe vamale pentru importurile chinezești, inițial pe produse electronice și tehnologii avansate, inclusiv semiconductori și componente pentru telefoane mobile. Aceste taxe au fost ridicate gradual și, în câteva luni, au fost extinse la o gamă mult mai largă de produse, inclusiv bunuri de consum, textile și echipamente industriale. Tarifele impuse de SUA au ajuns să depășească 370 miliarde de dolari, afectând o mare parte din comerțul bilateral.

Ca răspuns, China a impus tarife reciproce asupra produselor americane, inclusiv asupra soiei, automobilelor și altor produse agricole esențiale pentru economia americană. Aceste măsuri au avut un impact semnificativ asupra industriilor din ambele economii, dar și asupra economiilor globale interconectate.

De asemenea, Trump a introdus restricții asupra unor companii chinezești, cea mai notabilă fiind Huawei, gigantul telecomunicațiilor, acuzat de spionaj economic și de amenințări la adresa securității naționale. Administrația a pus presiune asupra aliaților americani pentru a interzice echipamentele Huawei pe piețele lor, ceea ce a dus la o înrăutățire a relațiilor dintre Statele Unite și mai multe țări din Europa și Asia.

În ianuarie 2020, după aproape doi ani de negocieri și escaladări, Statele Unite și China au semnat un acord comercial de "fază unu" pentru a reduce tensiunile și pentru a pune capăt unei părți semnificative a războiului comercial. Acest acord a inclus mai multe angajamente din partea Chinei:

- **Achiziții de produse americane:** China s-a angajat să cumpere 200 de miliarde de dolari în produse americane suplimentare în următorii doi ani, în special produse agricole, energii și produse manufacturate. Aceste angajamente erau menite să reducă deficitul comercial al SUA și să ajute economiile din zonele cele mai afectate de războiul comercial, cum ar fi statele agricole din mijlocul Americii.
- **Protecția proprietății intelectuale:** Acordul a inclus măsuri menite să protejeze drepturile de proprietate intelectuală și să reducă transferurile forțate de tehnologie. De asemenea, China a fost de acord să înăsprească sancțiunile împotriva pirateriei informatice și a activităților de furt al proprietății intelectuale.
- **Moneda și manipularea cursului valutar:** China a acceptat să nu mai devalorizeze yuanul în mod artificial și să permită o mai mare transparență în politicile sale monetare, un punct cheie al negocierilor.

În schimbul acestor angajamente, Trump a redus tarifele pe anumite produse, dar nu a renunțat la toate sancțiunile impuse. Acordul nu a rezolvat însă disputele fundamentale legate de subvențiile guvernamentale chinezești și de politica industrială, care continuau să fie o sursă majoră de tensiune.

Războiul comercial nu a avut doar un impact asupra economiilor din Statele Unite și China, ci a avut și repercusiuni asupra economiei globale. Tarifele impuse de ambele părți au condus la o creștere a prețurilor pentru o gamă largă de produse, afectând nu doar consumatorii din țările respective, dar și economii emergente care depind de comerțul cu produsele americane și chinezești.

Industria globală a lanțurilor de aprovizionare a fost de asemenea puternic afectată. Mulți furnizori din China care exportau componente esențiale pentru producătorii americani de electronice, automobile și echipamente industriale s-au văzut obligați să își regândească modelele de producție și distribuție. Multe companii americane au început să își mute producția în alte țări din Asia sau chiar în alte regiuni, în încercarea de a evita tarifele impuse asupra produselor fabricate în China.

De asemenea, războiul comercial a dus la un blocaj în fluxurile de investiții și a creat o atmosferă de incertitudine pe piețele financiare internaționale, având ca efect scăderea încrederii în stabilitatea comerțului global și încetinirea creșterii economice în multe regiuni ale lumii.

Războiul comercial dintre Statele Unite și China a fost unul dintre cele mai importante conflicte economice ale ultimelor decenii, având un impact semnificativ asupra economiilor globale și asupra relațiilor internaționale. Deși acordul de fază unu din 2020 a reprezentat o încetare temporară a escaladării, multe dintre disputele fundamentale nu au fost rezolvate și rămân o sursă de tensiune între cele două economii. Războiul comercial a adus în prim-plan natura globalizată a economiilor contemporane și interdependența lanțurilor de aprovizionare, iar efectele sale vor continua să influențeze politica economică globală pentru mulți ani de acum înainte.

Politica față de Taiwan și Marea Chinei de Sud: o abordare fermă și provocatoare

Mandatul lui Donald Trump a fost marcat de o politică externă mult mai agresivă în ceea ce privește comportamentul Chinei în regiunea Asia-Pacific, în special în ceea ce privește Taiwanul și Marea Chinei de Sud. Politica externă a administrației Trump a fost una a disuasiei și sprijinului activ pentru țările și regiunile care se opun expansiunii teritoriale chinezești. În această direcție, Trump a adoptat măsuri concrete pentru a sprijini Taiwanul în fața presiunilor Chinei și a contestat acțiunile Chinei în Marea Chinei de Sud, două teme esențiale în politica externă a regiunii Asia-Pacific.

Taiwanul este o chestiune extrem de sensibilă pentru China, care consideră insula ca fiind o parte a teritoriului său național. Deși nu a declarat niciodată oficial ”război” împotriva Taiwanului, Beijingul este hotărât să ”reunească” Taiwanul cu restul Chinei, prin orice mijloace posibile, inclusiv prin presiune diplomatică, economică și, în cazuri extreme, prin utilizarea forței. În acest context, orice sprijin internațional pentru Taiwan este perceput de China ca o provocare directă la autoritatea sa asupra insulei.

În timpul mandatului său, Donald Trump a adoptat o poziție fermă față de politica chineză în privința Taiwanului. Deși politica ”unei singure Chine” a fost respectată formal de către SUA, guvernul Trump a întărit în mod activ relațiile cu Taiwanul, fără a abandona oficial această politică. Aceasta a reprezentat o schimbare față de administrațiile anterioare, care s-au concentrat pe menținerea unui echilibru între a nu ofensa China și a sprijini Taiwanul în mod discret.

Una dintre cele mai semnificative măsuri ale administrației Trump a fost continuarea vânzărilor de arme către Taiwan, inclusiv livrarea de sisteme avansate de apărare aeriană și echipamente de rachete care au consolidat capacitatea militară a insulei. De-a lungul mandatului său, Trump a autorizat vânzări de arme în valoare de miliarde de dolari, inclusiv avioane de luptă F-16, rachete antinavă și sisteme de apărare antirachetă. Aceste livrări de arme au fost esențiale pentru Taiwan în protejarea suveranității sale în fața unei posibile agresiuni chinezești.

În plus față de livrările de armament, Trump și administrația sa au întărit relațiile diplomatice cu Taiwanul. De exemplu, în 2020, secretarul de stat american Mike Pompeo a ridicat restricțiile asupra relațiilor oficiale dintre SUA și Taiwan, ceea ce a fost considerat un pas semnificativ spre întărirea legăturilor bilaterale. De asemenea, în decembrie 2020, o vizită de înalt nivel a oficialilor americani la Taipei a fost percepută de China ca o provocare majoră, având în vedere că aceasta reprezenta o escaladare a relațiilor oficiale dintre cele două țări.

Aceste acțiuni au fost văzute de către Beijing ca provocatoare, iar China a reacționat cu declarații furioase și cu amenințări directe. De exemplu, în mai multe rânduri, China a avertizat că va reacționa dur dacă Statele Unite vor continua să sprijine Taiwanul în acest mod, inclusiv prin intensificarea presiunii diplomatice și economice asupra țării.

De asemenea, Trump a fost mai puțin rezervat în ceea ce privește declarațiile sale publice despre Taiwan. Spre deosebire de predecesorii săi care au adoptat o politică mai discretă, Trump a făcut declarații în care a subliniat sprijinul pentru Taiwan și pentru dreptul acestuia de a decide propriul său viitor. În 2019, Trump a declarat că va sprijini Taiwanul ”în mod ferm”, atrăgând astfel atenția întregii regiuni, dar și a Chinei, care considera că aceste poziții americane ar putea eroda ”politica unei singure Chine”.

Aceste poziții au sporit tensiunile între SUA și China, dar au avut și un efect pozitiv asupra Taiwanului, consolidând sentimentul de securitate în rândul cetățenilor săi. În pofida retoricii dure din partea Chinei,

sprijinul american a avut un efect de descurajare, prevenind acțiuni imediate din partea Beijingului. Marea Chinei de Sud este o altă regiune crucială pentru politica externă a SUA în raport cu China, având în vedere importanța sa strategică pentru comerțul global și pentru resursele naturale (în special gaze și petrol). China revendică aproape întreaga Marea Chinei de Sud, un teritoriu maritim extins care include insule disputate, cum sunt insulele Spratly¹ și Paracel², aflate sub controlul Beijingului, dar revendicate și de alte țări din regiune, cum ar fi Vietnam, Filipine, Malaysia și Brunei.

În timpul mandatului său, Trump a adoptat o poziție fermă față de aceste revendicări teritoriale chinezești, continuând să sprijine "libertatea navigației" în Marea Chinei de Sud. Aceasta a însemnat contestarea pretențiilor Chinei de a controla resursele din acest teritoriu și de a interzice accesul altor națiuni la rutele de navigație internaționale.

Administrația Trump a continuat să desfășoare manevre militare în Marea Chinei de Sud, atât cu aliații tradiționali ai SUA, cum sunt Japonia și Australia, cât și cu țările din regiunea ASEAN care contestă pretențiile Chinei. Aceste manevre, care au inclus exerciții navale și patrularea zonelor de apă internaționale, au fost menite să demonstreze angajamentul Statelor Unite față de "libertatea de navigație" și să reafirme dreptul tuturor țărilor de a naviga liber prin aceste ape.

În plus, administrația Trump a sprijinit public țările care se opun expansiunii Chinei în această regiune. De exemplu, SUA au condamnat deschiderea de noi insule artificiale și construcțiile militare chinezești pe insulele din Marea Chinei de Sud, considerându-le o încălcare a drepturilor internaționale.

Mai mult, Trump a consolidat relațiile bilaterale cu alte națiuni din Asia de Sud-Est, inclusiv prin furnizarea de ajutor în domeniul apărării și prin sprijinirea inițiativelor internaționale care contestau acțiunile Chinei. De asemenea, SUA au continuat să utilizeze instrumente diplomatice pentru a sprijini soluționarea pașnică a disputelor teritoriale și pentru a promova un sistem internațional bazat pe respectarea dreptului internațional.

În contextul politicii SUA în Marea Chinei de Sud, Trump a oferit sprijin ferm aliaților din regiune, în special Vietnamului și Filipinelor, care se opun pretențiilor teritoriale ale Chinei. SUA au întărit legăturile militare și economice cu aceste țări, inclusiv prin vânzarea de echipamente de apărare și prin consolidarea prezenței militare americane în bazele din Asia.

Mai mult, Trump a sprijinit acțiunile diplomatice ale acestor țări, condamnând deschiderea de noi insule artificiale și construcțiile militare chinezești pe insulele disputate din Marea Chinei de Sud. Aceste măsuri au demonstrat angajamentul SUA de a susține un sistem de ordine bazat pe respectarea legii și pe suveranitatea națională.

În ansamblu, politica externă a lui Donald Trump față de Taiwan și Marea Chinei de Sud a fost una fermă și provocatoare în fața agresivității Chinei. Sprijinul activ acordat Taiwanului și contestarea acțiunilor Chinei în Marea Chinei de Sud au fost elemente cheie ale strategiei americane în regiunea Asia-Pacific. Deși această abordare a provocat tensiuni și a generat reacții virulente din partea Chinei, ea a consolidat și relațiile dintre SUA și aliații săi din regiune, dându-le un sentiment de securitate și sprijin în fața unei puteri chineze tot mai asertive. Rămâne de văzut în ce măsură această politică va continua să evolueze sub o posibilă a doua administrație Trump sau sub o nouă conducere americană.

O dimensiune esențială a politicii externe a lui Donald Trump în raport cu China a fost lupta pentru dominanța tehnologică globală, o bătălie care se poartă pe multiple fronturi – inclusiv în domeniile rețelelor 5G, inteligenței artificiale (IA) și altor tehnologii avansate. La sfârșitul mandatului său, Trump a început să sprijine activ crearea unui bloc global anti-China, care să înfrunte influența tot mai mare a Chinei în aceste sectoare strategice. O astfel de alianță ar putea include Statele Unite și aliații lor tradiționali, precum Uniunea Europeană, Japonia și India, și ar viza protejarea intereselor economice și de securitate națională ale acestor state în fața expansiunii tehnologice chinezești.

Acest bloc global ar implica nu doar o intensificare a cooperării între economiile avansate în domeniul tehnologic, dar și o serie de măsuri concrete menite să izoleze companiile chineze de piața globală și să protejeze tehnologiile americane. Combaterea influenței Chinei în domenii precum 5G, IA și infrastructura tehnologică globală ar putea deveni o prioritate strategică pentru administrația Trump și ar marca un pas semnificativ în războiul economic și tehnologic între cele două puteri globale.

---

¹Insulele Spratly reprezintă un grup de peste 750 recife, insulițe, atoli, insule coraline și alte insule din Marea Chinei de Sud. Arhipelagul se află în largul coastelor Filipine și Malaesia (Sabah). Se găsește la jumătatea distanței dintre Filipine și Vietnam.

5G: Un câmp de luptă esențial pentru securitatea globală

Una dintre cele mai importante dimensiuni ale "războiului tehnologic" între Statele Unite și China este rețelele de telecomunicații 5G. Tehnologia 5G promite să revoluționeze infrastructura globală de comunicații, având aplicații esențiale în domenii precum internetul obiectelor (IoT), vehiculele autonome, orașele inteligente, industria de sănătate și chiar tehnologiile militare. Controlul asupra implementării și standardelor 5G ar putea oferi unei țări nu doar avantaje economice, dar și putere strategică globală.

Huawei, gigantul tehnologic chinez, este liderul mondial în furnizarea de echipamente 5G. Cu toate acestea, Statele Unite și multe dintre aliatele lor au ridicat îngrijorări majore cu privire la securitatea națională, temându-se că Huawei ar putea utiliza infrastructura 5G pentru a spiona pentru guvernul chinez sau pentru a sabota rețelele de telecomunicații ale altor state. De asemenea, există preocupări legate de faptul că o rețea 5G dominată de Huawei ar putea face ca statele să devină vulnerabile în fața influenței geopolitice a Chinei, care ar putea manipula sau controla fluxurile de informații globale.

În această lumină, Trump a adoptat o politică agresivă de combatere a Huawei. În 2019, administrația americană a inclus Huawei pe lista neagră a Ministerului Comerțului al SUA, interzicând companiilor americane să vândă echipamente sau tehnologii către Huawei, inclusiv componente esențiale pentru telefoane mobile și echipamente de telecomunicații. În plus, Trump a făcut presiuni asupra aliaților săi pentru a interzice utilizarea echipamentelor Huawei în rețelele lor 5G, susținând că aceasta reprezenta o amenințare la adresa securității naționale.

Pentru a contracara influența Huawei și a Chinei în infrastructura 5G globală, administrația Trump a încurajat formarea unui bloc global pro-SUA, axat pe dezvoltarea unei rețele 5G alternative, sigure și independente de tehnologia chineză. Acest bloc ar include economii mari și avansate, precum Uniunea Europeană, Japonia, India și Australia, care sunt, de asemenea, îngrijorate de riscurile asociate cu dependența de tehnologia chineză. În cadrul acestui bloc, alianțele s-ar concentra pe dezvoltarea și implementarea unor alternative pentru rețelele 5G, precum Nokia (Finlanda) și Ericsson (Suedia), care sunt considerate mai sigure și mai puțin susceptibile de a fi influențate de statul chinez.

De asemenea, Trump a susținut în mod activ investițiile în tehnologii emergente în domeniul telecomunicațiilor, precum "Open RAN" (Rețele Radio Accesibile Deschise), o abordare de rețea 5G care permite un grad mai mare de interoperabilitate și descentralizare față de modelele tradiționale controlate de companii ca Huawei sau ZTE. Promovarea acestui tip de tehnologie ar putea permite țărilor din blocul anti-China să construiască rețele mai sigure, mai eficiente și mai independente de companiile chineze.

Inteligența artificială și protejarea tehnologiilor americane

Un alt domeniu esențial în competiția tehnologică globală este inteligența artificială (IA). În ultimii ani, China a făcut progrese semnificative în domeniul IA, investind masiv în cercetare și dezvoltare și implementând soluții IA în sectoare strategice, de la supravegherea populației până la aplicarea de tehnologii avansate în industrie și comerț.

Pentru Statele Unite, menținerea unui avantaj în domeniul IA este considerată crucială, având implicații nu doar economice, dar și în domeniul securității naționale. IA are aplicații în domenii sensibile, cum ar fi armamentele autonome, protecția cibernetică și chiar intervențiile în conflicte internaționale. De asemenea, IA este esențială pentru industrii cheie, precum sănătatea, transporturile și educația.

Pentru a proteja tehnologiile sensibile și a preveni transferul de cunoștințe și inovații către China, Trump a promovat o politică mai strictă de control al exporturilor, inclusiv prin restricționarea accesului companiilor chineze la tehnologii americane avansate. În plus, s-au aplicat reglementări mai dure privind investițiile chineze în companiile americane de tehnologie, pentru a preveni achizițiile strategice de tehnologii avansate de către entități din China.

Mai mult, SUA au fost active în încurajarea unei colaborări mai strânse între statele aliate în domeniul cercetării și dezvoltării în IA. De exemplu, în 2020, SUA și Uniunea Europeană au anunțat inițiative de colaborare în domeniul IA, incluzând cercetări comune în domenii precum etica AI și protecția datelor. De asemenea, Trump a susținut inițiativele de protejare a datelor personale și a infrastructurii critice din fața riscurilor cibernetice care ar putea apărea din utilizarea tehnologiilor dezvoltate în China.

Un alt pas important al administrației Trump a fost izolarea marilor companii chineze care domină anumite sectoare tehnologice globale. Pe lângă Huawei, companii precum ZTE și Tencent au fost, de asemenea, vizate de sancțiuni economice și restricții comerciale. Aceste măsuri au avut ca scop limitarea accesului acestor entități la tehnologii esențiale și la piețele internaționale.

Trump a interzis utilizarea software-ului chinez în infrastructurile critice americane și a blocat achizițiile de tehnologie americană de către companiile chineze, în special în domeniul 5G, IA și a calculatoarelor de înaltă performanță. De asemenea, Statele Unite au interzis companiilor americane să coopereze cu firmele chineze care sunt implicate în spionaj industrial sau activități care ar putea pune în pericol securitatea națională.

O alianță globală anti-China în domeniul tehnologic ar putea deveni un factor cheie în modelarea relațiilor internaționale și în determinarea viitorului economiei globale. Sprijinind dezvoltarea unor alternative tehnologice sigure, promovând cooperarea internațională și protejând inovațiile americane, administrația Trump a încercat să protejeze securitatea națională a Statelor Unite și să limiteze influența Chinei în domenii strategice. Crearea unui bloc global care să sprijine aceste obiective ar putea juca un rol fundamental în reducerea dependenței de tehnologiile chinezești și în menținerea unei "ordine tehnologice" globale bazate pe principiile de siguranță, transparență și competitivitate.

Oportunități de cooperare între China și SUA în ciuda conflictului geopolitic

Deși relațiile dintre Statele Unite și China sunt, fără îndoială, marcate de competiție intensă și tensiuni geopolitice, există domenii semnificative în care cele două superputeri ar putea coopera, mai ales atunci când interesele comune se aliniază. Un astfel de cadru ar putea fi creat chiar și în fața unui conflict deschis, având în vedere provocările globale care necesită acțiuni colective. Donald Trump, chiar și cu politica sa de "America First", ar putea recunoaște importanța unei relații pragmatice cu China, mai ales în domenii în care ambele țări au interese comune și pot contribui la rezolvarea unor probleme globale majore, cum ar fi schimbările climatice, controlul armamentului și sănătatea globală.

Schimbările climatice reprezintă una dintre cele mai mari provocări globale ale secolului XXI și, în mod inevitabil, un domeniu în care China și Statele Unite, ca cei mai mari poluatori ai lumii, trebuie să colaboreze pentru a aborda efectele dezastruoase ale încălzirii globale. În ciuda divergențelor politice, economice și ideologice, ambele țări au un interes comun în gestionarea schimbărilor climatice și în reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, aspecte esențiale pentru stabilitatea ecosistemelor globale și siguranța viitoarelor generații.

Sub administrația Trump, Statele Unite s-au retras din Acordul de la Paris, dar chiar și în contextul unei politici interne mai puțin favorabile cooperării internaționale în domeniul climatic, există posibilitatea ca Trump să recunoască necesitatea colaborării cu China în această privință. Atât China, cât și Statele Unite au făcut progrese semnificative în dezvoltarea și implementarea de tehnologii verzi, cum ar fi energia solară, eoliană și vehiculele electrice.

În cadrul unei relații pragmatice, cele două națiuni ar putea colabora pe inițiative de reducere a emisiilor și de dezvoltare a infrastructurilor durabile, prin investiții în tehnologii ecologice și parteneriate pentru promovarea eficienței energetice. De asemenea, în cadrul unor proiecte comune, ar putea exista posibilități de a promova tehnologii de captare a carbonului, soluții pentru reducerea poluării aerului și inițiative de protejare a biodiversității globale.

Această cooperare ar putea contribui la reducerea presiunii asupra resurselor naturale și la gestionarea efectelor schimbărilor climatice, într-un cadru care ar putea adresa atât necesitățile economice, cât și cele ecologice ale ambelor țări.

Un alt domeniu unde există un potențial semnificativ de cooperare între Statele Unite și China este controlul armamentului. În contextul unei lumi tot mai polarizate, în care riscurile nucleare și conflictele regionale sunt tot mai evidente, ambele părți ar putea fi motivate să caute soluții de reducere a armamentelor și de evitare a unei escaladări care ar putea amenința securitatea globală.

Deși administrația Trump a avut o abordare mai sceptică față de acordurile internaționale de control al armamentului, ar putea exista o deschidere pentru dialog și colaborare cu China, în special în ceea ce privește armele nucleare și rachetele cu rază lungă de acțiune. În ciuda diferențelor de viziune, o abordare pragmatistă ar putea permite negocieri în domenii esențiale, cum ar fi limitarea arsenalelor nucleare și prevenirea proliferării armelor chimice și biologice.

Statele Unite și China au fost implicate în mai multe conflicte de interes legate de securitatea regională, dar, în același timp, există și un interes comun în evitarea unui război deschis, care ar putea duce la o instabilitate globală. Trump ar putea înțelege necesitatea unui dialog militar continuu cu China pentru a evita conflictele în regiunile critice, cum ar fi Marea Chinei de Sud și Peninsula Coreeană. Aceste discuții ar putea contribui la stabilirea unor măsuri de încredere, la evitarea incidentelor accidentale și la prevenirea escaladării violente a tensiunilor geopolitice.

Pandemia COVID-19 a demonstrat, într-un mod brutal, că noile amenințări globale nu cunosc frontiere și nu pot fi rezolvate de o singură țară, indiferent de puterea sa economică sau militară. Deși relațiile dintre

China și Statele Unite au fost tensionate de la începutul crizei, există un teren comun semnificativ în domeniul sănătății globale și al cercetării științifice.

Un exemplu clar de potențială cooperare ar putea fi în domeniul cercetării științifice și dezvoltării de vaccinuri și tratamente pentru pandemiile viitoare. Ambele țări au capacități uriașe în domeniul biotehnologic și al cercetării medicale, iar o cooperare în acest sens ar putea accelera progresele în lupta împotriva noilor amenințări pentru sănătatea globală. Colaborarea între laboratoare din SUA și China, dar și între instituțiile internaționale de sănătate, ar putea deveni un exemplu de succes al modului în care două superputeri, în ciuda competiției economice și politice, pot lucra împreună pentru binele comun al umanității.

În ciuda tensiunilor și a blocadelor economice aplicate de către Statele Unite asupra companiilor chinezești, cum ar fi Huawei și ZTE, există domenii în care colaborarea tehnologică între cele două superputeri ar putea fi benefică. Deși există riscuri semnificative în privința securității naționale și a protecției proprietății intelectuale, ambele țări ar putea coopera în domenii emergente ale tehnologiilor avansate, cum ar fi inteligența artificială, computerele cuantice și energii regenerabile.

Inteligența artificială și alte tehnologii emergente reprezintă domenii în care cercetarea și dezvoltarea pot beneficia de colaborare transnațională. Ambele țări sunt lideri mondiali în domeniul IA, iar un parteneriat pentru realizarea unor proiecte de cercetare și dezvoltare în acest domeniu ar putea duce la progrese semnificative în tehnologii care pot revoluționa multiple industrii, de la sănătate la transporturi și automatizare. Deși există un risc semnificativ legat de securitatea datelor și de controlul informațiilor sensibile, Trump ar putea fi dispus să recunoască avantajele unei colaborări pragmatice în aceste domenii emergente, având în vedere că beneficiile tehnologice ar putea compensa provocările geopolitice.

În ciuda rivalității geopolitice și economice, există o serie de domenii în care Statele Unite și China ar putea coopera eficient, în scopul rezolvării unor provocări globale fundamentale. Abordarea unei relații pragmatice, în special în domenii precum schimbările climatice, controlul armamentului, combaterea pandemiilor globale și cercetarea în domeniul tehnologiilor emergente, ar putea oferi oportunități semnificative pentru a evita o deteriorare completă a relațiilor și pentru a promova stabilitatea globală.

În ciuda diferențelor politice și economice, ambele țări au un interes comun în menținerea unui echilibru global și în rezolvarea provocărilor care amenință nu doar securitatea lor, ci și întreaga umanitate.

NOUA ORDINE MONDIALĂ

Mai pot modela lumea tradiționalele reuniuni internaționale de la Davos și München?

Dr. ing. Cristian-Marcel FELEA (România)

”După cum speră mulți oameni din întreaga lume, o lume multipolară s-ar putea dovedi a fi mai dreaptă, mai justă, poate chiar mai pașnică. Dar ar putea, de asemenea, să inverseze progresul, să alimenteze inegalitățile, să dăuneze drepturilor omului, să fie o piedică în rezolvarea problemelor globale și să facă un război global mai probabil. Dacă dorim să păstrăm un teren comun într-o lume a mai multor actori și o polarizare în creștere, cu toții trebuie să sprijinim reafirmarea regulilor internaționale stabilite în Carta Națiunilor Unite și în Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu care toată lumea a fost de acord. O lume multipolară nu trebuie să devină o lume în care fiecare pol acționează după bunul plac și nici în care statul de drept este subminat atât la nivel internațional, cât și la nivel național.”¹

Ambasadorul Christoph Heusgen, președinte al Conferinței de Securitate de la München

Luni, 3 februarie ac., președintele rus Vladimir Putin a semnat decretul de (re)înființare a concursului muzical internațional ”Intervision”, care se vrea replica rusă dată cunoscutului ”Eurovision”. Ministrul de externe Sergei Lavrov declarase în decembrie anul trecut că mai mult de 25 de țări, inclusiv câteva din America Latină, și-au exprimat interesul de a participa la ”Eurovisionul rusesc”. Mikhail Shvydkoi, reprezentantul special al lui V.Putin pentru cooperare culturală internațională, a destăinuit presei că ar fi vorba de participanți din aproximativ 20 de state, incluzând aici membri BRICS+, de drept sau aspiranți.

”Intervision Song Contest” era denumirea unui concurs de muzică ușoară organizat în spațiul fost comunist între anii 1965 – 1968 și mai apoi între anii 1977 – 1980. Din anul 1994, Federația Rusă a trimis participanți la ”Eurovision”, iar în anul 2008 a câștigat concursul prin interpretul Dima Bilan, cu melodia ”Believe”. În anul 2009, ”Eurovision” a fost organizat la Moscova, pe Stadionul Olimpic. Să ne reamintim contextul: În 2005, V.Putin, într-un discurs în Dumă, a desemnat destrămarea URSS ca fiind ”cea mai mare catastrofă geopolitică a secolului trecut”. În 2007, la Conferința de Securitate de la München, a anunțat Occidentul că Moscova nu mai vrea cooperare ci competiție, poate chiar confruntare. În anul 2008, trupele Moscovei atacau Georgia și ocupau Abhazia și Osetia de Sud. În anul 2014, au ocupat Crimeea și au susținut nemijlocit acțiunile militare ale separatiștilor din Donețk și Lugansk.

În luna mai 2014, muzicianul și producătorul rus Igor Matvienko a anunțat că ”Intervision Song Contest” va renaște și se va desfășura la Soci, orașul care găzduise Jocurile Olimpice de iarnă din același an. Se vorbea atunci de participanți din țări ale Comunității Statelor Independente și ale Organizației de Cooperare de la Shanghai. Anunțul nu s-a materializat nici în anul 2014 și nici de atunci încolo. Iată însă că, în 2025 Kremlinul se implică direct, prin lege, ca ”Intervisionul” să renască și să dea replica politică cuvenită ”degeneratului” ”Eurovision” găzduit în acest an de orașul elvețian Basel.

¹<https://securityconference.org/en/publications/munich-security-report-2025/>

Decretul ”Intervision” este expresia politică a avertismentului lansat în urmă cu 18 ani de V.Putin la München: noi și voi nu suntem prieteni, iar de acum înainte suntem inamici. De ce? Pentru că ați provocat prăbușirea URSS, iar noi, elita ”siloviki” de la Kremlin², nu putem uita și ierta acest lucru. În drumul pe care l-a ales spre confruntare pentru o nouă ordine mondială, acest decret are o importanță egală cu ultimatumul dat Occidentului în decembrie 2021, prin proiectul ”Acord asupra măsurilor prin care se asigură securitatea mutuală a Federației Ruse și a Statelor membre NATO”³.

Vicepremierul chinez Deng Xuexiang la W.E.F. Davos 2025

Pentru Kremlin, viitorul nu aparține nici măcar acelei lumi multipolare despre vorbește atât de mult Beijingul și pe care Europa este dispusă să-l ia în calcul – în termenii descriși de Raportul ”Multipolarizarea”, al Conferinței de Securitate de la München, 2025⁴ -, dimpotrivă, este un viitor al sferelor de influență și confruntării permanente, al jocului de sumă nulă. Lumea viitorului imaginată de V.Putin este un Occident în oglindă care funcționează după regulile Moscovei pravoslavnice și imperialiste.

Davos 2025: cu China, fără Rusia

Post-WW2, mai mulți lideri politici cu anvergură internațională au gândit forumuri, conferințe și alte tipuri de platforme colaborative care să găzduiască dezbateri cu o participare cât mai largă, cu scopul de a înlocui tendința alunecării spre confruntare cu dezirabila cooperare. Din iunie 1997, la Sankt Petersburg a început să fie organizat un forum economic internațional, eveniment care de la ediția a zecea (iunie 2006) a intrat sub ”înaltul patronaj” al președintelui V.Putin, și a anunțat ambiții mari: să concureze platformele similare tradiționale de dezbateri.

La reuniunea XXVII din iunie 2024 au participat reprezentanți ai 139 de state: președinții Boliviei și ai Zimbabwe, președinții republicilor nerecunoscute Abhazia și Srpska și înalți reprezentanți ai familiilor regale din Arabia Saudită și Bahrein. În 2007, cu inaugurării forumului de la Sankt Petersburg, s-a desfășurat un concert cu participarea trupei germane ”Scorpions” și a vedetei ”Bee Gees”, Robin Gibb. Marca auto oficială a fost ”Audi”. În 2024, cu prilejul sesiunilor forumului, s-au produs trupe locale și din statele invitate (muzică clasică și tradiții populare); marca auto oficială a fost ”Hongqi” – FAW Group.

Când ”omuleții verzi” ai lui V.Putin au preluat controlul asupra Peninsulei Crimeea, teritoriu aparținând statului suveran Ucraina, opinia publică mondială și-a adus aminte de discursul lui V.Putin din 2007 de la München, în care afirma intenția administrației de la Kremlin de a pilota Federația Rusă pe curs de coliziune cu Occidentul. Războiul împotriva Georgiei, din anul 2008, nu a fost suficient ca lumea să înțeleagă că ex-kaghebigul vorbea serios.

Președintele Comisiei Europene, Ursula von der Leyen la W.E.F. Davos 2025

Urmând exemplul lui V.Putin, de atunci tot mai mulți lideri de state afirmă că vor să se revolte împotriva ordinii mondiale post-WW2, inclusiv cel actual al Statelor Unite, Donald John Trump. Prezent la Davos, Frederick Kempe, CEO-ul ”Atlantic Council”, a transmis într-o depeșă câteva impresii la cald din Elveția, centrându-se firesc pe prestația de megaloman a președintelui Donald John Trump în timpul discursului pe care l-a susținut. Observa Frederick Kempe:

În trei decenii de participare a mea la acest Forum, niciun lider nu a dominat discuțiile de maniera în care a făcut-o Trump săptămâna trecută. Acest lucru a fost adevărat chiar înainte ca Trump să apară cu pompă joia trecută, deși doar virtual, ținându-și discursul în fața audienței de pe un ecran colosal. Mai mult decât oricare dintre cei cincizeci de șefi de stat și de guvern care au vorbit săptămâna aceasta, el

²<https://hotnews.ro/interviu-cu-armand-gosu-rusia-de-la-bolseviki-lui-lenin-la-siloviki-lui-putin-401260>

³<https://mid.ru/ru/detail-material-page/1790803/>

⁴Ibidem

a reținut atenția publicului, în cea mai mare parte sceptic, auto-felicitându-se, cu momente comice, ridiculizându-l pe fostul președinte Joe Biden și pledând în fața elitelor globale pentru tranzaționalism și condescendență”

”Geopolitica în transformare dramatică – au vorbit despre asta Ursula von der Leyen și vicepremierul chinez Ding Xuexiang, ca să dau doar două exemple relevante – a ridicat miza reuniunii de la Davos. De ce? Pentru că lista punctelor fierbinți de pe glob nu îi mai are în frunte doar pe liderii agresivi de la Moscova ori Teheran, ci și pe președintele american Donald John Trump, care nu a exclus utilizarea forței pentru a prelua controlul asupra Groenlandei ori a Canalului Panama. Se pune deci întrebarea printre liderii lumii ce va împiedica și Beijingul să facă același lucru în cazul insulei Taiwan? Iar dacă toate acestea se vor întâmpla, cum va putea depăși apoi lumea crizele succesive care se vor alimenta una din cealaltă, necontrolat?

Cinci repere ale Davos 2025, extrase după ce evenimentul și-a închis porțile și personalul de întreținere a început să facă curățenie, ar fi de analizat. ”AI, tehnologie, industrie: o cursă contra cronometru”, prima teză. Cu ”Industria în era inteligentă” ca una dintre temele cheie ale Forumului, potențialul ”Agentului AI” a fost o expresie adusă constant în discuție. Sesiunile s-au concentrat pe viitorul vehiculelor electrice, securitate cibernetică, fabrici inteligente și implicațiile AI pentru guverne și securitatea națională.

La tema ”Creștere economică, finanțe: încrederea este cheia”, organizatorii au observat că ”tarife” a fost unul din cuvintele săptămânii la Davos, iar relația de ”dragoste-ură” a lumii cu dolarul american a fost de asemenea în centrul atenției economiștilor în sesiunea numită ”State of Play: US Dollar” – care a explorat statutul monedei americane ca principal instrument de plată la nivel internațional și așteptările pentru viitorul acesteia. Vedem și reacțiile europene care anticipează evoluția către dolarul digital, anunțând ”Euro Digital”⁵.

”Geopolitica: nevoia de optimism constructiv” a analizat marile temeri ale viitorului, temeurile confruntărilor între cele două mari blocuri concurente și eforturile lor pentru a atrage favorurile ”Sudului Global”. Până la urmă, implicațiile globale ale revenirii lui Donald Trump la Casa Albă au fost în centrul celor mai multe dezbateri la Davos, în special implicațiile anticipate ale politicilor pe care le-a anunțat președintele american privind tarifele, dereglementarea și energia. În imediată legătură au fost dezbaterile privind tema ”Climă, natură, energie: pot reveni pe drumul cel bun?”, dar care este drumul cel bun, cât timp vocea moderată și desigur competentă nu este ascultată de militanții extremelor?

Adică ale fundamentalistilor care apără mediul și teoria schimbărilor climatice, respectiv ale conservatorilor negaționiști (cu Biblia în mână) pentru care nu există niciun temei care să ne determine să renunțăm la combustibilii fosili, respectiv la arderea lor pentru a avea energie ieftină. Directorul executiv al Agenției Internaționale pentru Energie, Fatih Birol, a pus o întrebare retorică audienței în cursul dezbaterii ”All Hands On Deck for the Energy Transition”: ”Ce este cel mai important: securitatea energetică sau tranziția energetică? Căreia ar trebui să-i acordăm prioritate?”, oferind și răspunsul: ”Este o retorică enervantă, pentru că pur și simplu putem să le facem pe amândouă!”

În fine, la tema ”Locuri de muncă, sănătate, incluziune: să-i dăm înainte, nu să mergem înapoi”, pe parcursul sesiunii expertii au repetat necesitatea de a reduce decalajele de gen în domeniul sănătății, politicii, economiei; oferirea de șanse egale femeilor fiind o cale de stimulare a progresului în societate. ”Dacă aportul femeilor în economie ar fi egal cu al bărbaților, PIB-ul lumii ar fi cu 20% mai mare”, a afirmat Anna Bjerde, director general operațiuni la Banca Mondială, în cadrul sesiunii ”Adding Trillions with Gender Parity”.

München 2025: despre multipolarism, cu ochii pe Washington

Conferința de Securitate de la München este o bornă tradițională în istoria cooperării post-WW2 între statele democratice preocupate de adecvarea permanentă a arhitecturii de pace și securitate globală, care a susținut ordinea mondială instituită odată cu crearea Organizației Națiunilor Unite, în octombrie 1945.

”Conferința de la München pentru o Politică a Securității” - o inițiativă promovată de o mână de foști oponenți ai nazismului, a fost organizată pentru prima dată în anul 1963. Principalul promotor al evenimentului a fost Ewald-Heinrich Hermann Konrad Oskar Ulrich Wolf Alfred von Kleist-Schmenzin (pe scurt Ewald-Heinrich von Kleist-Schmenzin), care a și rămas principal animator al Conferinței până în anul 1998. A șazeci și una ediție a Conferinței a fost programată pentru trei zile în weekendul dintre 14 și 16 februarie ac. și a fost deschisă de alocuțiunea susținută de Frank-Walter Steinmeier, președintele Germaniei.

Cum am menționat deja, MSC 2025 a avut ca temă de dezbatere propusă de organizatori multipolarizarea globală - un subiect drag Chinei, pe care Europa pare că este deschisă să-l discute. În ianuarie, la Davos, vicepremierul chinez Ding Xuexiang menționa în cuvântul său: ”Consider că avem înțelepciunea și capacitatea necesare pentru a găsi o soluție ”win-win” și ”all-win”, una care se bazează pe cooperare reciproc

⁵https://www.ecb.europa.eu/euro/digital_euro/html/index.en.html

avantajoasă și prin comunicare și coordonare. Nu numai că ar trebui să facem plăcinta globalizării economice mai mare, ci și să o împărțim mai bine. În al doilea rând, trebuie să susținem și să practicăm împreună adevăratul multilateralism. Multilateralismul este modalitatea corectă de a menține pacea mondială și de a promova progresul uman. Este ”cheia de aur” pentru a rezolva dificultățile și provocările cu care se confruntă această lume.”

Noua echipă de la Casa Albă a descins în forță în Europa, cu vicepreședintele J.D. Vance în frunte, alături de secretarul de stat Marco Rubio, cel al apărării, Peter Hegsegh, Pam Bondi, secretarul pentru justiție și secretarul trezoreriei, Scott Bessent. La fel ca la Davos, Donald John Trump s-a străduit să capteze atenția tuturor prin spectacolul lansării negocierilor dintre Washington și Moscova tema războiului din Ucraina – așa cum în prealabil lăsase să se înțeleagă Keith Kellogg – și a unui nou aranjament global de securitate. Performance-ul a fost deschis de convorbirea telefonică dintre Trump și Putin de miercuri, 12 februarie ac..⁶ Prin vocile lui J.D. Vance, Peter Hegsegh, și Keith Kellogg, Casa Albă a oferit câteva detalii de poziționare: Ucraina să renunțe la teritoriile din est și Crimeea, deja ocupate de Rusia, europenii să garanteze securitatea pe linia de demarcație și a ceea ce rămâne din Ucraina și să plătească cea mai mare parte a costurilor operațiunilor, Statele Unite vor continua să livreze armament și echipamente militare și alte tipuri de asistență financiară pe baza unui colateral consistent oferit de Kiev, și anume valorificarea comercială a unor rezerve de metale strategice.

Și China – este drept, mai discret, pe canale diplomatice – a transmis o propunere de organizare a unui summit pe tema opririi războiului din Ucraina, fără invitarea la discuții a președintelui ucrainean. Oferta chineză, se spune, include deplasarea de trupe ale armatei populare pe frontul ucrainean cu rol de ”căști albastre”. De fapt, propunerea dezvăluie preocuparea Beijingului, a lui Xi Jinping personal, ca Washingtonul și Moscova să nu negocieze un aranjament global fără Beijing. Iar atuul din mâna Beijingului este chiar sprijinul economic și militar (nerecunoscut) pe care îl oferă Rusiei și care îi permite lui Vladimir Putin să reziste sancțiunilor și să continue să-și ducă războiul împotriva Kievului. Uniunea Europeană insistă că soarta conflictului din Ucraina nu poate fi decisă fără participarea Kievului, însă abordările în chestiune ale echipei lui Donald J. Trump și ale Kremlinului sunt diferite. Putin consideră ilegitim guvernul de la Kiev, iar Washingtonul nu vede relevantă nici măcar alinierea cu Bruxellesul în proces, în timp ce asumă că nu este necesară prezența la discuții a președintelui Volodimir Zelenski. Și un detaliu care nu poate să nu ridice semne de întrebare: Keith Kellogg nu face parte din echipa de negociere cu rușii. D.J. Trump a discutat 90 de minute cu V. Putin la telefon și au stabilit să se întâlnească doar ei doi în Arabia Saudită și să discute despre cum să împartă Ucraina, apoi cum să își împartă influența în lume, după principiul mai dau eu, mai lași tu. După convorbire, D.J. Trump a făcut declarații presei, apoi l-a sunat pe Volodimir Zelenski și l-a pus la curent cu situația într-o discuție de 18 minute. Apoi au venit cu precizări J.D. Vance, Marco Rubio, Peter Hegsegh și Keith Kellogg în timpul conferinței de la München. Iar Donald J. Trump a comentat din Biroul Oval: reprezentanții Kievului ar face bine să se întâlnească cu cei ai Moscovei în marja MSC, pentru o rundă de tatonare.

Vicepreședintele american James David Vance la C.S. München 2025

Ministrul de externe Hurezeanu a fost prezent și domnia sa la München. Mare lucru, în afară de câteva întâlniri protocolare de tatonare nu cred că a putut să facă – povara discursului vicepreședintelui american a fost una extremă.

Interesantă în context ideea lui Nicușor Dan: ar trebui ca România să se alăture Triunghiului de la Weimar: Germania, Franța și Polonia. Dar nu știu dacă se poate face, pentru că nu este clar ce poate aduce în plus Bucureștiul acestui format.

Revenind, cred că toată lumea a observat că nimeni nu a mai fost interesat de tema principală de discuții propusă în Raportul prezentat în avanpremieră Conferinței, mai ales după discursul susținut de J.D. Vance în plen, în care a atacat dur ”standardele democratice în declin ale Europei”, comparativ cu cele americane⁷. Punctual, a acuzat anularea alegerilor prezidențiale din România și l-a vizat pe fostul comisar european Thierry Breton:

⁶<https://www.bbc.com/news/articles/c04n622gzx7o>

”De ani de zile, ni se spune că tot ceea ce finanțăm și sprijinim este în numele valorilor noastre democratice comune, totul, de la politica noastră față de Ucraina la cenzura digitală, este prezentat ca o apărare a democrației. Dar când vedem instanțe europene care anulează alegeri și înalți funcționari care amenință să anuleze altele, ar trebui să ne întrebăm dacă ne menținem la un standard suficient de ridicat. Situația a ajuns atât de rău încât, în decembrie, România a anulat direct rezultatele alegerilor prezidențiale pe baza suspiciunilor slabe ale unei agenții de informații și a presiunii enorme din partea vecinilor continentali.” ”Din ce înțeleg, argumentul a fost că dezinformarea rusească a infectat alegerile românești. Dar le cer prietenilor mei europeni să analizeze întreaga perspectivă. Puteți crede că este greșit ca Rusia să cumpere reclame pe social media ca să vă influențeze alegerile - noi cu siguranță asta credem - și puteți condamna acest lucru pe scena mondială. Dar dacă democrația poate fi distrusă cu câteva sute de mii de dolari plătite pe reclame digitale de o țară străină, atunci este clar din start că nu a fost foarte puternică.”

Audiența de la München – vexată. Bucureștiul – buimac. Călin Georgescu, candidatul ”problemă” referențiat – fericit; crede că vicepreședintele american va fi sprijinul său în drumul către Cotroceni. Așa a crezut și după ce Comisia de la Veneția a atras atenția că anularea unor alegeri este periculoasă într-un stat de drept, că nu poate fi decât o excepție de ultimă instanță. Discursul lui J.D. Vance de la MSC 2025, chiar dacă a avut ca subiect Bruxellesul și Bucureștiul, a țintit fără niciun dubiu către alegerile legislative din Germania. De altfel, J.D. Vance a evitat să se întâlnească în Germania cu Olaf Scholz, previzibil, dar și-a făcut timp să se întâlnească cu Alice Weidel, lidera partidului de extremă-dreaptă AfD. Elon Musk este cel mai cunoscut susținător al acestui partid extremist german, care a dat semnale clare că are afinități pronunțate față de Kremlin și intenționează pe termen mediu să scoată Germania din Uniunea Europeană, adică, pe scurt, să distrugă Uniunea. Dar ce să pună în loc? Un imperiu central european, desigur, pentru că aceasta este marea idee a ideologilor AfD.

Keith Kellogg, trimisul special al președintelui Trump, la C.S. München 2025

O observație aici: pare că atât Casa Albă cât și Kremlinul sunt uniți în interesul lor de a contribui la destrămarea Uniunii Europene. Kremlinul – pentru că își dorește revenirea la sfera de influență sovietică, până la Elba, în Balcani și chiar mai mult; dacă se va putea, de ce nu? Statele Unite cu o altă viziune, deslușită de Viktor Orbán – revenirea la formatul de piață comună, o uniune politică slabă și o excelentă piață de desfacere, care să schimbe semnul în balanța comerțului dintre Europa și America. Dar la China s-a gândit cineva? China pare singura putere care vorbește serios despre o viitoare lume multipolară și căreia nu are de ce să-i displacă o Uniune

Europeană integrată, care împărtășește aceeași viziune asupra unei lumi multipolare. Dacă planul de înghețare a conflictului ruso-ucrainean se va materializa, iar Beijingul va aduce – în premieră! – trupe în Europa, cu statut de căști albastre, argumentele Chinei în susținerea ideii unui Bruxelles puternic s-ar putea să-i ia prin surprindere pe strategii de la Casa Albă și de la Kremlin. Deși, orice jucător de ”Go”⁸, fie și începător, înțelege perfect de ce Beijingul ar fi nevoit să acționeze în acest fel.

Al doilea set de semne de întrebare l-a ridicat intervenția lui Keith Kellogg, care deși nu face parte din echipa de negociatori pentru bilaterala la vârf din Arabia Saudită, a oferit câteva detalii despre planul de negociere și despre tactica americanilor în chestiune. Pe scurt, administrația Trump va negocia direct cu Kremlinul. Da, se va consulta cu Kievul și cu europenii, dar aceștia nu vor avea posibilitatea unui veto asupra direcției negocierilor. Kievul trebuie să își dea acordul asupra acordului de exploatare a unor rezerve de metale strategice pe care Scott Bessent l-a pus pe masa președintelui Volodimir Zelenski. Europa trebuie să participe cu trupe, tehnică militară și bani la misiunea de menținere a încetării focului pe linia de demarcație dintre Rusia și ceea ce va rămâne din Ucraina dinainte de februarie 2014. Și, în general, Europa să facă bine și să deschidă punga de acum înainte pentru a echilibra cheltuielile în NATO: apărarea Europei trebuie susținută de europeni.

⁷<https://hotnews.ro/vicepresedintele-american-spune-ca-alegerile-din-romania-au-fost-anulate-pe-baza-suspiciunilor-slabe-ale-unei-agentii-de-informatii-si-la-presiunea-enorma-din-partea-vecinilor-sai-continental-1902124>

⁸https://en.wikipedia.org/wiki/The_Go_Game

Când, în urmă cu mai bine de cinci ani, Emmanuel Macron avertiza că ”NATO este în moarte clinică”, anticipa exact acest moment! De aceea, încă o dată, la München s-a scris istorie! Și drept urmare, două zile după München, Parisul a găzduit o reuniune a principalilor lideri europeni ca să găsească răspunsul la provocarea trumpisto-putinistă. Cu puțin noroc, Europa poate deveni un actor global relevant ca Uniune, și nu pentru rivalitățile dintre puterile de pe continent.

Dubai și descifrarea viitorului cooperării internaționale

În opinia mea, Davos și München sunt și vor rămâne repere ale modelării lumii globale încă mulți ani de acum înainte, chiar dacă există inițiative alternative promovate ori susținute atât de Moscova și Beijing, cât și de alte capitale ale lumii, în căutare de relevanță. Pe o hartă a relevanței internaționale – unde Moscova, Sankt Petersburg ori Shanghai nu sunt apariții recente – se impun hotărât în ultimii ani regatele din Golf: Riad, Dubai, Doha, Qatar.; e.g. prima întâlnire a unui președinte american – Donald J. Trump cu cel rus - Vladimir Putin după 24 februarie 2022 va fi găzduită în curând de regatul saudit.

Relevant în discuție este evenimentul ”World Government Summit”, organizat începând cu anul 2022 în Emiratele Arabe Unite și găzduit de Dubai. WGS 2025 a avut loc în acest an între 11 și 13 februarie, reuniunile având ca temă comună ”Modelarea viitorului guvernării”¹⁰. Summit-ul a reunit guvernanți, lideri de opinie la scară globală, experți și alți factori de decizie din întreaga lume pentru a identifica soluții inovatoare la provocările viitorului. Au fost organizate șase sesiuni: (i) guvernare eficientă și responsabilitate; (ii) finanțarea viitorului și a economiei globale; (iii) clima, atenuarea crizelor și orașe reziliente; (iv) viitorul centrat pe om și consolidarea abilităților; (v) transformări globale ale sistemului de asigurare a sănătății; (vi) frontierele emergente și viitorul.

Sesiunile au abordat teme multiple și interconectate. Acestea au inclus importanța cooperării internaționale pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă și necesitatea parteneriatelor între entități guvernamentale, instituții private și organizații internaționale. Accentul a fost pus pe modele inovatoare care pot ajuta la realizarea aspirațiilor globale și la dezvoltarea de soluții la diferite provocări la nivel mondial. Vorbitorii au susținut că astfel de inițiative urmăresc să construiască un viitor mai bun și să aducă transformări semnificative în comunități, educație, asistență medicală și economii, având ca rezultat o creștere susținută, prosperitate și stabilitate.

Vorbitorii de la WGS 2025 au subliniat nevoia urgentă de soluții inovatoare la provocările societale, pledând pentru inițiative de dezvoltare internațională consolidate care să valorifice capacitățile combinate ale agențiilor guvernamentale, instituțiilor private și organizațiilor internaționale în domenii cheie umanitare și de dezvoltare¹¹.

Același Frederick Kempe (Atlantic Council), a transmis într-una din tradiționalele sale depeșe, de această dată din Dubai, câteva impresii la cald, luate din discuțiile purtate cu diverși participanți la WGS 2025. ”Emiratele Arabe Unite și-au exprimat clar intenția de a fi un lider global în investiții și dezvoltare în IA”, consemna Fred Kempe. ”Chiar în această săptămână, Bloomberg a raportat că MGX, vehiculul de investiții tehnologice din Emiratele Arabe Unite care a investit deja în OpenAI și xAI, este în discuții pentru a investi în Anthropic, cu sediul în San Francisco, care a dezvoltat popularul chatbot pe nume ”Claude”. Ceea ce odată a fost dependența regională de garanțiile de securitate ale SUA a devenit acum un mare pariu pe inteligența artificială, ca o alternativă la aprofundarea relațiilor cu China”.

Conferința ”Tolstoi”, octombrie 1944 – foto: Churchill și Stalin

China este o preocupare profundă pentru establishment-ul de la Washington și este de înțeles, în condițiile în care economia chineză se detașează în competitorul cu cele mai serioase resurse pentru a amenința poziția Statelor Unite pe plan global. ”Dorința sa (a lui Donald Trump) de a confrunța China pentru a forța o renegociere comercială care să conducă la rezultate mai bune

⁹<https://www.economist.com/europe/2019/11/07/emmanuel-macron-warns-europe-nato-is-becoming-brain-dead>

¹⁰<https://www.worldgovernmentssummit.org/>

¹¹<https://www.wam.ae/en/article/15f20ya-wgs-office-developmental-affairs-stresses>

este deosebit de populară în această regiune”, explică Fred Kempe, ”unde Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite (EAU) sunt printre cei mai importanți furnizori de energie ai Chinei.”

”Oficialii din Orientul Mijlociu văd drept o ramură de măslin întinsă de Trump introducerea unei taxe comerciale modeste, de numai 10%, pe importurile din China, în loc de 60%, așa cum amenințase, la fel cum au fost și (alte gesturi ale lui Trump) invitația către președintele chinez Xi Jinping de a participa la inaugurarea mandatului său sau ordinul executiv care a suspendat interdicția (pronunțată de justiție asupra platformei social media) TikTok. Oficialii cu care am vorbit aici văd un semnal pozitiv suplimentar cu privire la China ca datorându-se influenței exercitate de miliardarul Elon Musk, care le-a vorbit joi (13 februarie) participanților printr-o legătură video online”.

Davos și München sunt evenimente anuale cu importanță strategică și nu au cum să fie subminate de alte inițiative internaționale, cel mult completate, dar păstrându-și poziția de evenimente referențiale. De la reuniunile din Elveția și Germania liderii lumii iau pulsul și aici s-au văzut semnele tuturor crizelor în ultimele cinci decenii. Lumea este în schimbare, știm acest lucru, iar la Davos și München aflăm de ce și încotro se îndreaptă peisajul global în viitor. La fel s-a întâmplat și în ianuarie și februarie 2025. Istoria se scrie sub ochii noștri.

NOUA ORDINE MONDIALĂ

Relațiile și confruntările, din ultima perioadă, între diverși actori internaționali dau naștere la schimbări abrupte, imprevizibile, haotice și ireversibile la nivel global

Dr. ing. Stelian TEODORESCU (România)

”Victoria aparține celor perseverenți.”

Napoleon Bonaparte

1. Introducere

Evoluțiile care caracterizează lumea actuală în ultima perioadă par a genera din ce în ce mai accentuat o imagine globală de instabilitate și imprevizibilitate mai mult decât oricând de la sfârșitul Războiului Rece. Tensiunile geopolitice accentuate, pozițiile din ce în ce mai diferențiate și mai greu de înțeles ale marilor actori internaționali, războaiele din Ucraina și Orientul Mijlociu și incertitudinile din mediul de risc global fac ca perspectivele internaționale să fie din ce în ce mai tulburi pentru anii următori.

Ordinea globală se fragmentează de ceva vreme și pare a se schimba ireversibil. De ceva vreme vorbim de trecerea către o lume multipolară într-un ritm accelerat, cu erodarea dominației lumii occidentale și instituțiile multilaterale fiind supuse unei presiuni din ce în ce mai mare, ba chiar înregistrându-se se pare și evoluția unor mari actori internaționali spre bilateralism, bineînțeles în concordanță cu propriile interese de nivel strategic.

Puterile de mijloc vor juca și ele un rol din ce în ce mai mare în modelarea geopoliticii într-un

peisaj marcat, așa cum spuneam, de schimbări majore și ireversibile în echilibrul global de putere. Una dintre cele mai mari întrebări pentru 2025 este dacă al doilea mandat al președintelui ales Donald Trump va declanșa o perioadă mai volatilă în afacerile globale. Unele dintre planurile sale politice promit a fi perturbatoare pentru o lume deja dezordonată. Printre principalele evoluții geopolitice de urmărit va fi modul în care SUA, sub conducerea lui D. Trump, tratează aliații, adversarii și concurenții. Cursul viitor al relațiilor dintre SUA, Rusia și China va continua să fie cea mai semnificativă dinamică strategică în anii următori.

Sursa: <https://www.dailysabah.com/opinion/columns/shifting-dynamics-global-power-politics-in-2024>

Având în vedere personalitatea deja catalogată ca fiind imprezvizibilă a lui D. Trump, relațiile chino-americe, pe de o parte, și ruso-americe, pe de altă parte, vor vedea fie o escaladare suplimentară a tensiunilor, fie un fel de mare târg determinat de abordarea tranzacțională bazată exclusiv pe propriile interese strategice. Într-un astfel de context evolutiv, firma de consultanță în domeniul riscului din Londra, Control Risks, prezice că anul viitor va stabili ”securitatea națională ca principiu călăuzitor al comerțului și investițiilor internaționale”.

Șablonul și standardele democrației vor continua să fie provocate în întreaga lume și să sufere modificări, tendințele de evoluție care se așteaptă în anii următori nefiind încurajatoare, deoarece polarizarea politică continuă în multe țări, politica devenind din ce în ce mai fracturată și volatilă. Eroziunea sau chiar dispariția căii de mijloc și slăbirea încrederii electoratului în factorii politici par să fi devenit un fenomen mondial. Acest lucru este strâns asociat cu ascensiunea populismului de dreapta, care continuă să se extindă în mare parte din Europa și este evidentă și în alte părți ale lumii. Se așteaptă că această tendință globală de eroziune democratică, înregistrată și de multe organizații internaționale, va persista, cu o ”autocratizare” tot mai mare. Grupurile de gândire globale care evaluează sănătatea democrației în lume sunt toate destul de pesimiste cu privire la evoluțiile viitoare. Sistemele politice, în general, sunt considerate a nu da rezultate într-un moment de așteptări sporite ale opiniei publice, amplificate și de rețelele de socializare. Unele companii globale de informații, evaluare și prognoze privind riscurile cu care se confruntă întreaga lume văd că toate riscurile generatoare de tulburări sociale înregistrează creșteri mari în majoritatea regiunilor lumii.

2. Sfârșitul visului multilateralismului și accentuarea multipolarismului

Construirea de norme și instituții internaționale care reglementează relațiile globale este poate primul pas pentru înțelegerea viitorului lumii. Ángel Saz-Carranza – directorul Centrului pentru Geopolitică și Economie Globală al ESADE Business School din Barcelona – subliniază și el această idee. ”Acest model de guvernare nu a fost niciodată perfect, dar a fost capabil să genereze certitudine, cooperare și stabilitate globală pentru mai mult de cinci decenii”, spune expertul menționat. ”Astăzi, rămâne doar scheletul: este funcțional în chestiunile mai puțin relevante și disfuncțional atunci când se ocupă de probleme importante. Pentru a da câteva exemple: SUA – garantul și proiectantul sistemului – au paralizat și încălcat Organizația Mondială a Comerțului (OMC). China a ignorat Convenția ONU privind dreptul mării, iar Rusia a demolat principiul integrității teritoriale. Între timp, restul țărilor sunt observatori neputincioși sau complici tăcuți”. Revenirea lui D. Trump la putere este posibil să accelereze această tendință. În primul său mandat, el a supravegheat retragerea SUA din acorduri și instituții multilaterale importante. Astăzi, pare hotărât să aprofundeze această strategie, pentru a prioritiza cadrele de relații bilaterale în care forța prevalează asupra normelor comune. ”Această dinamică este o problemă pentru civilizație, pentru că este foarte dificil să abordăm în mod pașnic problemele globale sau să rezolvi conflictele bilaterale, fără instituții”, continuă să sublinieze Saz-Carranza. ”Din păcate, nu este ușor să ne imaginăm refondarea și revenirea multilateralismului. Provocarea acum este de a depăși multilateralismul, de a găsi alte mecanisme alternative care să țină lumea unită și să o guverneze. Poate că o cale de urmat este utilizarea modelelor de guvernare bazate pe acorduri plurilaterale. Dar acest rezultat nu este nici ușor, nici garantat. Alternativa este confruntarea geopolitică și, în cele din urmă, forța brută.”

Căutarea și punerea în operă, din ce în ce mai nemiloasă, de mulți actori internaționali exclusiv a intereselor naționale și, în același timp, deteriorarea unui cadru multilateral din ce în ce mai ineficient și mult criticat în favoarea unui cadru multipolar alcătuiesc contextul care a dus la crearea mediului haotic și conflictual de azi.

Ca urmare, în perioada următoare se poate prognoza apariția și accentuarea unor schimbări semnificative, după cum urmează:

- înrăutățirea situației economice a numeroase state și, implicit, creșterea decalajelor economice, deoarece cei care sunt foarte conectați și cei cunoscători a unor tehnologii net superioare avansează în mod accelerat în fața celor care au mai puțin acces la instrumente digitale și mai puține pregătiri sau aptitudini pentru a le exploata eficient;

- creșterea puterii marilor firme deținătoare de tehnologii net superioare pe măsură ce exploatează avantajele și mecanismele de piață, cum ar fi inteligența artificială (IA), în diverse moduri care par a eroda și mai mult confidențialitatea și autonomia utilizatorilor lor;

- multiplicarea și creșterea accelerată a dezinformării pe măsură ce multipolaritatea va induce o competiție între polii de putere, competiție care va crea un mediu favorabil chiar și declanșării unor conflicte în diverse medii și domenii. Cea mai profundă îngrijorare este legată de manipularea aparent de neoprit a percepției, emoțiilor și acțiunii publice prin dezinformarea online – minciuni și discursuri instigatoare în mod deliberat armate pentru a propaga părțiri și temeri distructive, care pot provoca daune semnificative aduse

stabilității și coeziunii sociale.

Așadar, unul dintre cele mai importante riscuri care se profilează deja este acela generat de o amenințare greu de definit, dar care poate provoca efecte și situații critice pentru evoluția oricărui stat. În concluzie, în perioada care urmează vom vedea o lume care se va confrunta cu tensiuni geopolitice și provocări în toate domeniile, mai ales în cel economic, provocări care vor testa rezistența națiunilor, precum și capacitatea comunității internaționale de a dezvolta răspunsuri colective la probleme comune, într-un astfel de context fiind necesar a nu omite că și Alvin Tofler a făcut numeroase prognoze cu privire la evoluția profundă și ireversibilă a întregii lumi.

3. De la "soft power" și "hard power" la "smart power" și la o lume multipolară

Îmi amintesc cu o mare satisfacție că, prin luna decembrie 2020, în conținutul unui articol publicat într-o publicație de renume susțineam că, a devenit foarte clar că o țară își poate obține caracteristica de "soft power" în principal din exploatarea a trei resurse: *cultură, valori interne și politici externe* - atunci când acestea sunt văzute ca fiind legitime și conduc la autoritate morală, prestigiu și, în cele din urmă, la crearea imaginii de partener de dorit în relaționarea internațională. Analizând activitățile comerciale economice realizate de China și capitalul investițional oferit, până în prezent, națiunilor din mai multe părți ale Europei, putem spune că toate acestea au contribuit în mod evident la reputația și influența acestei mari și puternice țării la nivel regional; dar, în realitate, impunerea forței economice a gigantului asiatic se află între "soft power" și "hard power", cele două forme contrastând între ele, deoarece prima provine, așa cum am mai subliniat anterior, din diplomatie, cultură și istorie.

După cum se cunoaște, noțiunea de "soft power", introdusă de Joseph Nye, în 1990, se referă la "abilitatea de a obține ceea ce se dorește în principal prin atracție, mai degrabă decât prin coerciție, constrângere sau plată". Tot J. Nye a explicat distincția dintre "hard power" și "soft power" și a fost pionierul teoriei "soft power". Noțiunea de "smart power" ("abilitatea de a combina "hard power" și "soft power" într-o strategie de succes") a devenit populară odată cu utilizarea acestei expresii de către membrii celor două administrații americane Clinton și Obama.

Tot la vremea respectivă, subliniam că atunci se căuta, în mediile de analiză internaționale, răspuns la câteva întrebări cheie: Ce formă ia proiecția de "soft power" a Beijingului la nivel regional? Putem vorbi de "smart power"? În ce măsură numai eforturile de "soft power" ale Chinei o ajută să-și atingă integral obiectivele, de pildă în Europa? Ce altceva ar putea fi necesar în vederea cercetărilor viitoare asupra capacităților de "soft power" și "smart power" ale Chinei în întreaga lume?

Prin luna martie 2023, în nr. 288 al acestei prestigioase reviste "Pulsul Geostrategic", care a fost publicat online (www.pulsulgeostrategic.ro), subliniam că pe diverse continente sau în diverse regiuni ale lumii, sunt state care sunt pregătite să devină poli de putere, unele dintre acestea putând aspira chiar la rolul de mare putere în viitor. Unul din exemplele cele mai elocvente care a avut o astfel de evoluție este cel amintit de mine și anterior, și anume cel al Chinei, actor statal care manifestă tendința că vrea și poate realiza o superioritate copleșitoare din punct de vedere economic, financiar și, de ce nu, politic și militar la nivel regional și global.

A devenit extrem de clar că lumea actuală se confruntă cu o serie de provocări urgente de mediu, economice, resurse energetice și de securitate, de cele mai multe ori timpul dovedindu-se a fi insuficient pentru a le rezolva. Securitatea globală se află într-un punct critic de criză, existând numeroase provocări care pot apărea aproape în timp real și foarte greu de cuantificat și gestionat. Creșterea globală în 2025 este programată să rămână stabilă, dar "nefavorabilă" la doar 3,2%. Doar 17% din Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale Națiunilor Unite sunt pe drumul cel bun. Sănătatea și bunăstarea sunt într-un echilibru fragil. Tranziția energetică către un viitor pozitiv rămâne în fazele sale incipiente; doar aproximativ 10% din tehnologiile cu emisii scăzute necesare până în 2050 au fost implementate în majoritatea zonelor. Toate acestea au loc în timp ce companiile și țările se luptă cu valorificarea potențialelor resurse și beneficii, dar și atenuarea riscurilor gata să remodeleze economiile și societățile în ansamblul lor. Inteligența artificială generativă are potențialul de a adăuga între 2,6 trilioane și 4,4 trilioane de dolari anual la economia globală, dar există întrebări fără răspuns despre cum să împărțim acest beneficiu în mod echitabil și să prevenim utilizarea abuzivă a tehnologiei.

Acest context provocator ridică o întrebare fundamentală: ce formă de cooperare globală este necesară pentru a se putea aborda eficient și eficace provocările acestei noi ere care a luat naștere?

4. Remodelarea spațiilor lumii actuale – o competiție acerbă între diverși actori internaționali

Dorința Chinei de a remodela multilateral instituțiile internaționale și de a crea altele noi se bazează în parte pe capacitatea sa de a obține sprijinul semnificativ al altor state pentru succesul inițiativelor sale

regionale și globale, exemple elocvente în acest sens fiind, pe lângă cel al Europei, de care am amintit anterior, și cele ale Orientului Mijlociu, regiunii Golfului și Africii.

În acest context, este imperios necesar a ne reaminti că președintele chinez, Xi Jinping, a efectuat o vizită istorică importantă la Riad, în perioada 07-10 decembrie 2022, unde a creat posibilitatea inspirării a mii de titluri din mass-media despre ce a însemnat acest eveniment deosebit pentru ceilalți actori internaționali, dar în special pentru SUA ca important actor internațional în Orientul Mijlociu și în regiunea Golfului. Summit-ul China-Staatele Arabe, din 08 decembrie 2022, a constituit altă activitate diplomatică, care a fost salutăată ca fiind o premieră care a inaugurat o nouă eră a relațiilor la nivel internațional.

Analizându-se evoluțiile, relațiile și activitățile care au avut loc, la nivel internațional s-a ajuns la concluzia că Summit-ul China-CCG (Consiliul de Cooperare al Golfului) a generat totuși cel mai mare interes. Prioritatea pentru China a fost să anunțe domeniile de cooperare pentru următorii trei până la cinci ani: petrol și gaze, finanțe și investiții, inovație și noi tehnologii, domeniul aerospațial, limbă și cultură. Din nou, multe dintre acestea au fost promovate pentru cooperare prin cunoscuta "Inițiativa Belt and Road"¹ sau cadrele CASCF².

Seria de summit-uri și vizite care au avut loc în Orientul Mijlociu cu importanta participare a Chinei, probabil că a generat multe semne de întrebare pentru Washington, chiar dacă SUA constituie principala entitate la nivel global care își bazează construirea relațiilor și participarea la competiții pe principiul "win-win".

Faptul că principalul său competitor strategic era și continuă a fi perceput că obține câștiguri serioase într-o regiune cu o deosebită importanță geopolitică și cu mulți dintre aliații și partenerii cheie ai Americii, acest lucru pare a constitui o problemă serioasă, dar rezolvabilă.

Spunem acest lucru, deoarece în ultimul deceniu, interesele transnaționale și influența Chinei s-au extins mai ales printre țările în curs de dezvoltare și putem spune că au trecut vremurile în care politica externă chineză era ghidată de doctrina lui Deng Xiaoping de "ascunde-ți puterea și așteaptă-ți timpul". Acum, sub conducerea lui Xi, China își asumă un rol mai direct în toate regiunile lumii, inclusiv în Orientul Mijlociu, și urmărește punerea în operă a unei agende la nivel global.

În domeniul diplomatic, China și-a dovedit recent capacitatea de a apropia și uni și state opuse cu interese diferite, mediind cu ceva timp în urmă chiar un acord între Arabia Saudită și Iran pentru a reinițializa legăturile politice după șapte ani de tensiuni și conflicte. La vremea respectivă, decizia Arabiei Saudite și Iranului de a restabili relațiile diplomatice a luat prin surprindere mulți experți și analiști în întreaga lume, întrucât unii comentatori afirmă că SUA nu ar fi putut niciodată intermedia un astfel de acord și rămâne întrebarea: cât de important și real și pe ce s-a bazat și axat de fapt rolul diplomatic al Chinei?

În ultima perioadă, putem spune că SUA și China sunt totuși pe un traseu sinusoidal de evoluție a relațiilor bilaterale, neputând fi exclusă producerea a unei coliziuni la nivel strategic. Noua administrație D.Trump pare pregătită să revigoreze politicile comerciale dure: tarife mai mari, controale mai stricte la export și control mai intens al investițiilor în tehnologie făcute deja sau probabil a fi făcute de Chinei în SUA. Evoluția relației SUA-China va depinde în mare măsură de sensul percepției Chinei cu privire la actualele acțiuni ale SUA: ori ca fiind pregătirea unui acord bilateral, ori concluzionând că scopul administrației D. Trump este de a urmări decuplarea unilaterală a relațiilor. Mai pe larg, strategia Chinei față de SUA va depinde de mai mulți factori, dar care depășesc domeniul economiei. Dar iată că, în 05 februarie 2025, așa cum era de așteptat, China, care are interese majore în Orientul Mijlociu, a respins ferm planurile lansate în mediul internațional de președintele american D.Trump de a "prelua" Fâșia Gaza, declarând că se opune strămutării forțate a palestinienilor în

¹Inițiativa Belt and Road (BRI), cunoscută în China ca One Belt One Road (OBOR), este o strategie globală de dezvoltare a infrastructurii adoptată de guvernul chinez în 2013 pentru a investi în peste 150 de țări și organizații internaționale. Este considerată o piesă centrală a politicii externe a liderului chinez Xi Jinping. BRI formează o componentă centrală a strategiei lui Xi "Major Country Diplomacy", care solicită Chinei să-și asume un rol de conducere mai mare pentru afacerile globale, în conformitate cu puterea și statutul său în creștere la nivel internațional. A fost comparat cu Planul Marshall american. În ianuarie 2023, 151 de țări erau listate ca s-au înscris la BRI.

²Forumul de Cooperare China-Staatele Arabe (CASCF) este o inițiativă de dialog oficial între China și Liga Arabă, înființată în 2004. Acest forum servește ca mecanism principal de coordonare multilaterală între China și statele arabe. CASCF a fost primul forum de cooperare între Liga Arabă și orice altă țară sau regiune. Membrii CASCF sunt formați din China și Liga Arabă, care reprezintă oficial cele douăzeci și două de state membre ale sale ca un organism relativ unificat. Prin urmare, CASCF servește ca mecanism principal de coordonare multilaterală între China și statele arabe. Această coordonare de către Liga Arabă permite statelor arabe să negocieze în mod activ pentru proiecte colective care implică mai multe state, cum ar fi proiecte feroviare, proiecte de energie nucleară și inițiative la Marea Moartă. De la suspendarea calității de membru al Ligii Arabe în 2011, Libia și Siria participă individual la CASCF. Din 2018, China consideră CASCF ca fiind în cadrul Inițiativei sale Belt and Road.

țările vecine. Beijingul ”a crezut tot timpul că ”palestinienii care guvernează Palestina” sunt principiul fundamental al guvernării post-conflict în Gaza”, a declarat purtătorul de cuvânt al ministerului de externe, Lin Jian, pentru mass-media. ”Ne opunem strămutării forțate a oamenilor din Gaza”, a subliniat J.Lin, acesta adăugând că Beijingul ”spera că părțile relevante vor profita de oportunitatea încetării focului și a guvernării post-conflict din Gaza pentru a readuce problema palestiniană pe drumul cel bun al unei soluții politice bazate pe varianta a două state, astfel încât să se realizeze o pace durabilă în Orientul Mijlociu”. Așa cum am mai subliniat și cu alte ocazii și în alte articole anterioare, China a urmărit întotdeauna și continuă să accelereze dominația globală, cu toate că inițial a căutat să fie discretă și să progreseze mai pe ascuns și cu un acces mai redus al altor state la profilul său de cunoaștere. Cu toate acestea, de ceva timp se pare că, în contextul noilor evoluții la nivel global, China caută să semnaleze din ce în ce mai des și mai intens că epoca discreției este înlocuită treptat cu o abordare mai îndrăzneată și mai asertivă. Dar iată că, în prezent, în cazul Orientului Mijlociu, realitatea este una în care Israelul aproape a anihilat Hamas și a slăbit considerabil așa-numita ”Axă a Rezistenței”, coordonată de Iran. Este posibil ca – după o campanie militară prelungită care i-a adus Israelului repudierea indignată a unei mari părți a comunității internaționale – premierul israelian, Benjamin Netanyahu, să fie de acord să oprească ofensiva, permițându-i lui D. Trump să obțină puncte politice, obținând în același timp sprijin pentru planurile anexioniste. Este posibil ca utilizarea brutală a forței de către Israel să producă în cele din urmă o perioadă de stabilizare. Dar este greu de crezut că rezultatul va fi o pace definitivă. ”Orientul Mijlociu a demonstrat deja fragilitatea și credibilitatea limitată a acestei strategii de încetare a ostilităților, lipsind suficientă capacitate sau consens pentru a căuta soluții de durată”, spune Carme Colomina, cercetător senior la Centrul Barcelona pentru Afaceri Internaționale (CIDOB).. Viitorul incert al Siriei – după căderea bruscă a dictaturii Bashar al-Assad – subliniază consecințele uneori imprevizibile ale stării actuale de instabilitate. Așa cum slăbiciunea partenerilor lui Assad - Iran, Hezbollah și Rusia - din cauza altor conflicte a facilitat răsturnarea acestuia, Azerbaidjanul a profitat de distracția Kremlinului în 2023 pentru a soluționa vechiul conflict Nagorno-Karabah cu o lovitură militară.

Anul 2025 se conturează a fi un accelerator puternic al căii către o nouă ordine mondială. A devenit foarte clar că multilateralismul se află într-un proces de destrămare totală, multe din vechile alianțe se deteriorează, altele noi se consolidează, protecționismul este răspândit și democrația se confruntă cu amenințări fără precedent. China caută de multă vreme o reformulare a acordurilor și pactelor dintre națiuni care să se alinieze mai bine intereselor sale. Rusia a spulberat echilibrul post-Război Rece, în 2022, când V. Putin a catapultat globul într-o nouă eră geopolitică cu invazia pe scară largă a Ucrainei – o provocare violentă la adresa ordinii mondiale anterioare. Și, începând cu 20 ianuarie – ziua investirii lui D. Trump ca președinte al SUA – populația globală va trebui să înțeleagă și să accepte realitatea că anumiți actori internaționali, situații până mai ieri pe locuri inferioare la nivel mondial, acum doresc o nouă ordine globală diferită. Totuși, nu trebuie să ometem o necunoscută importantă pentru 2025 și pentru viitor este dacă și alți actori internaționali vor încerca mișcări similare, profitând de impunitatea oferită de un cadru multilateral ineficient. Un aspect cheie este dacă vreo țară va încerca să testeze angajamentul lui D. Trump de a apăra aliații SUA, fie în Europa de Est sau Asia.

5. SUA au început testarea întregului mediu global cu privire la incertitudinile generate de subiectul intens discutat de formare a unei noi ordini mondiale

Așadar, într-un astfel de context incert, este semnificativ a sublinia aici că, în 05 februarie 2025, propunerea președintelui D.Trump ca SUA să ”preia” Fâșia Gaza și să-și reinstaleze definitiv rezidenții palestinieni a fost rapid respinsă și denunțată de aliați și adversari deopotrivă, inclusiv de China și Rusia. Sugestia lui D.Trump a venit la o conferință de presă la Casa Albă cu ocazia întâlnirii oficiale cu prim-ministrul israelian, Benjamin Netanyahu, care a zâmbit de mai multe ori în timp ce președintele american a detaliat un plan pentru construirea de noi așezări pentru palestinieni în afara Fâșiei Gaza și pentru ca SUA să preia ”proprietatea” pentru reamenajarea teritoriului devastat de război în ”Riviera Orientului Mijlociu”. ”SUA vor prelua Fâșia Gaza și vom face și noi o treabă cu ea”, a subliniat D.Trump.

Intr-un astfel de context, la rândul său, Arabia Saudită, un important aliat american în regiunea Orientului Mijlociu, a analizat și a cântărit rapid ideea lansată de D.Trump de a prelua Fâșia Gaza printr-o declarație clară și menționând că apelul său pentru un stat palestinian independent este rezultatul unei ”poziții ferme, ferme și neclintite”. ”Arabia Saudită subliniază, de asemenea, ceea ce a anunțat anterior cu privire la respingerea absolută a încălcării drepturilor legitime ale poporului palestinian, fie prin politicile de colonizare israeliene, anexarea pământurilor palestinene sau eforturile de a îndepărta poporul palestinian de pe pământul său”, așa cum a fost arătat în declarația oficială a acestui stat menționat. La rândul lor, primii-miniștrii din Australia și Irlanda, ministerele de externe din China, Noua Zeelandă și Germania și un purtător de cuvânt al Kremlinului au reiterat sprijinul pentru o soluție cu două state. ”Poziția Australiei este aceeași ca și anul trecut, așa cum a fost acum 10

10 ani”, a subliniat premierul australian, Anthony Albanese. Totuși, putem spune că aceste poziții ale unor actori internaționali au fost anticipate și de D.Trump, care prin multele sale declarații anterioare a dat naștere la numeroase dezbateri și exprimarea unor diverse poziții la nivel mondial, oficialul american sugerând și lansând provocări prin lansarea unor subiecte surpriză cu privire la cumpărarea Groenlandei, anexarea Canadei și posibila preluare a Canalului Panama și schimbarea denumirii acestuia.

Cu toate acestea, într-un astfel de context, nu s-a putut clarifica foarte rapid dacă ideea de preluare a Fâșiei Gaza a fost un plan bine gândit sau tot un mod de provocare, dar mai ales un mod de stimulare a unor negocieri. ”Comentariile au fost, desigur, foarte îngrijorătoare”, a spus premierul irlandez, Micheál Martin. ”Întotdeauna adopt abordarea atunci când vine vorba de administrația SUA: judecați-i în funcție de ceea ce fac și nu de ceea ce spun.” Ministrul turc de externe, Hakan Fidan, a declarat la rândul său că propunerea lui D. Trump privind ”deportările din Gaza nu este ceva pe care nici regiunea, nici noi am accepta”. ”Chiar și să mă gândesc la asta, în opinia mea, este greșit și absurd”, a mai spus H. Fidan. Așa cum era de așteptat, în mod separat, actuala conducere a Afganistanului a numit declarația lui D.Trump o ”încălcare flagrantă a dreptului internațional”. ”Gaza este o parte integrantă a teritoriului palestinian și nimeni altcineva nu deține autoritatea de a determina soarta poporului său”, potrivit ministrului de externe din Afganistan. Administrația interimară condusă de talibani, prin propriile declarații a îndemnat ”națiunile influente care pledează pentru dreptate în întreaga lume să adopte o poziție unificată, pragmatică și oportună împotriva unei astfel de conspirații”. Vorbind la o masă rotundă despre Ucraina cu ambasadorii de la Moscova, liderul rus bine-cunoscut, S.Lavrov a susținut că această ”cultură a anulării” a devenit acum deosebit de evidentă în raport cu situația din Orientul Mijlociu. Evidențiind deciziile Consiliului de Securitate al ONU, el a spus că aceste decizii, ”care au fost recunoscute de toată lumea, fără excepție, în urmă cu o lună și jumătate ca bază necesară pentru acțiunile de creare a unui stat palestinian, au fost pur și simplu anulate”. La rândul său, președintele palestinian, Mahmoud Abbas, a cerut Națiunilor Unite să ”protejeze poporul palestinian și drepturile sale inalienabile”, ținând să evidențieze prin exprimarea propriului său punct de vedere că ceea ce a vrut D.Trump să facă ar fi ”o încălcare gravă a dreptului internațional”. Actualii lideri ai Hamas, entitate care a declanșat războiul în regiune ca urmare a atacului său din 07 octombrie 2023 asupra Israelului, la rândul lor, au ținut să sublinieze că propunerea lui D.Trump este o ”rețetă pentru a crea haos și tensiune în regiune”. ”În loc să tragă la răspundere ocupația sionistă pentru crima de genocid și deplasare, aceasta este recompensată, nu pedepsită”, a ținut să sublinieze gruparea militantă într-un comunicat de presă, bineînțeles în concordanță cu interesele pe care le are în regiune.

Dar iată că și în SUA, unii politicieni din opoziție au respins rapid ideea lui D.Trump, senatorul democrat, Chris Coons, numindu-i comentariile ”ofensive și nebunești, periculoase și nesăbuite”. ”Riscă ca restul lumii să creadă că suntem un partener dezzechilibrat și nesigur, pentru că președintele nostru face propuneri nebunești”, a spus C. Coons, remarcând că propunerea a venit la scurt timp după ce D.Trump a decis să demonteze Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională. ”De ce naiba am abandona zeci de ani de programe umanitare bine stabilite în întreaga lume și am lansa acum una dintre cele mai mari provocări umanitare ale lumii?” mai spus C. Coons. La rândul său, deputatul democrat, Rashida Tlaib, un membru palestinian american al Congresului, din Michigan, l-a acuzat pe D.Trump într-o postare pe rețelele de socializare că ”a cerut în mod deschis curățarea etnică” cu ideea de a reloca întreaga populație din Gaza.

6. BRICS acordă o atenție mai mare ca niciodată regiunilor lumii și, implicit, Orientului Mijlociu

Așa cum am mai subliniat și într-un paragraf anterior, Chinei îi place să se poziționeze acum ca un lider atât la nivel regional, cât și la nivel global în special în lumea în curs de dezvoltare. Este cunoscut faptul că în Strategia sa de securitate națională, publicată în octombrie 2022, administrația J. Biden a declarat că cea mai mare provocare pentru interesele SUA vine din partea unei Chine aflate în ascensiune, astfel încât accentul principal al Washingtonului a fost pus pe susținerea și întărirea potențialului de acțiune al SUA în competiția cu China, mai ales în contextul conexiunilor tot mai vizibile și mai puternice ale Chinei cu statele din Golf, Orientul Mijlociu și Africa, evoluții care ar putea influența cooperarea cu Washingtonul, principalul aliat strategic și partener de securitate al multor state din diverse regiuni. De ce s-ar putea înregistra o astfel de evoluție? Pentru că deja se cunoaște că, la 01 ianuarie 2024, state precum Egipt, Etiopia, Iran și Emiratele Arabe Unite au aderat la BRICS³. Totuși, este semnificativ a menționa aici că tot la acea dată a fost invitată să adere și Arabia Saudită, dar la jumătatea lunii ianuarie 2024 oficialii de la Riad au anunțat că încă iau în considerare această problemă, iar în aprilie 2024 au anunțat că problema este supusă în continuare discuțiilor. Și alte țări din regiune sunt interesate să adere la organizații conduse de China, cum ar fi Organizația de Cooperare de la Shanghai (SCO) și ”BRICS plus”, propus în 2017. Un exemplu elocvent în acest sens este cel al Egiptului, Arabiei Saudite și Qatarului care au devenit noi parteneri de dialog ai SCO, în timp ce Bahrain, Kuweit și Emiratele Arabe Unite (UAE) par a dori să le urmeze exemplul.

Într-un astfel de context, putem spune că, vizitele liderilor chinezi și interesul major manifestat de China demonstrează o viziune clară despre ceea ce își dorește în Orientul Mijlociu, regiunea Golfului și Africa, această viziune fiind articulată și aliniată cu agendele statelor din aceste zone ale lumii. Actualmente, putem aprecia că SUA constituie principalul actor internațional aflat în competiție cu China, dar trebuie să răspundă cu propria lor viziune pozitivă asupra modului în care toate regiunile lumii se încadrează în strategia lor mai largă, abordând în același timp și preocupările aliaților și partenerilor săi.

Din punct de vedere strategic, este semnificativ a menționa aici că totuși China înregistrează progrese semnificative în toate domeniile și nu numai în cel economic. De pildă, cheltuielile militare sunt în creștere: bugetul Armatei Populare de Eliberare s-a dublat cu peste 293,35 miliarde USD de la venirea lui Xi la putere, reafirmând poziția Chinei ca al doilea cel mai mare cheltuiitor militar din lume. Din punct de vedere economic, ”Inițiativa Belt and Road” a înregistrat o investiție estimată la un trilion de USD în proiecte din întreaga lume.

Intensificarea legăturilor Chinei cu lumea arabă, ca o mare putere a lumii actuale și membră a BRICS, ar trebui privită ca o strategie pusă în operă în contextul prezenței strategice în scădere a SUA în regiune. Este într-adevăr un fapt că relația Arabia Saudită-SUA nu este în cel mai bun moment, dar SUA rămân cel mai mare partener de securitate al Arabiei Saudite și al Orientului Mijlociu, iar China este cel mai mare partener economic, așa cum au mai subliniat și diverși analiști politici în decursul vremurilor.

Comerțul total al Chinei cu regiunea a crescut semnificativ de la începutul secolului XXI și este în creștere constantă, crescând de la 180 de miliarde USD, în 2019, la 259 de miliarde USD, în 2021. Pe de altă parte, comerțul total al Orientului Mijlociu cu SUA a scăzut de la 120 de miliarde USD, în 2019, la 82 de miliarde USD, în 2021. China lucrează în continuare pentru a-și consolida legăturile economice, trecând dincolo de diviziunile înregistrate la nivel regional, ceea ce contribuie la consolidarea poziției sale de cel mai mare partener comercial pentru puteri regionale precum Egipt, Iran, Iordania, Kuwait, Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite, adăugând că Arabia Saudită este din ce în ce mai angajată să-și pună propriile interese naționale mai presus de toate celelalte. Nu trebuie să oitem faptul că: ”Cu douăzeci de ani în urmă, China era cel mai mare partener comercial pentru doar 12 națiuni din lume. Astăzi, este cel mai mare partener comercial pentru peste 120 de națiuni din lume, adică 60% din toate națiunile”, așa cum a spus Al-Ansari. Angajamentul global tot mai mare al Chinei și, implicit, în Orientul Mijlociu nu face altceva decât să confirme că planurile, strategiile și politicile tuturor statele din regiune se bazează mai mult ca niciodată pe continuarea dezvoltării unei percepții rapid apărute și anume că este foarte important ca întreaga regiune arabă să aibă relații puternice cu națiunea chineză.

A devenit foarte clar că situația internațională și regională este marcată semnificativ în prezent și va continua să sufere schimbări profunde, complexe și de mare amploare și în viitor, fapt ce face ca importanța strategică și globală a relațiilor China și, implicit BRICS, cu Orientul Mijlociu să fie mai proeminentă.

7. În prezent se manifestă un interes extrem de mare și pentru Africa

Africa este cel mai mare bloc din cadrul Adunării Generale a Națiunilor Unite (ONU), cu 28% din voturi, comparativ cu 27% a celui din Asia, 17% a celui din America și 15% din a celui din Europa de Vest. Africa deține, de asemenea, mai mult de un sfert din voturi în toate organele de conducere ale ONU și este cel mai mare bloc din alte organizații internaționale precum Organizația Mondială a Comerțului, Grupul celor 77 și Mișcarea Nealiniață.

Acest lucru face ca voturile africane în instituțiile internaționale să fie extrem de importante pentru eforturile Chinei de a pune în operă strategia de reproiectare a ordinii mondiale și instituțiilor globale. Prioritățile de politică externă ale Chinei sunt rezumate în doctrină: ”Marile puteri sunt cheia, periferia Chinei prioritatea, țările în curs de dezvoltare fundația, iar platformele multilaterale scena”.

---

³BRICS este o organizație interguvernamentală formată în prezent din zece țări - Brazilia, Rusia, India, China, Africa de Sud, Egipt, Etiopia, Indonezia, Iran și Emiratele Arabe Unite. Este considerat a fi omologul și o alternativă la blocul G7 al celor mai mari economii ale lumii și, împreună, reprezintă aproape jumătate din populația lumii. Țările fondatoare sunt Brazilia, Rusia, India și China, care inițial au cooptat numele BRIC și au format un grup multipolar sau un club diplomatic informal, unde guvernele lor se puteau întâlni anual la summit-uri formale și coordonau politici multilaterale. În aprilie 2010, Africa de Sud a participat la al 2-lea summit BRIC în calitate de invitat, alăturându-se organizației în septembrie 2010, redenumindu-se organizația BRICS. Africa de Sud a participat la al 3-lea summit BRICS în 2011 ca membru cu drepturi depline. Iran, Egipt, Etiopia și Emiratele Arabe Unite au participat la primul lor summit ca state membre la summit-ul din 2024 din Rusia. Indonezia s-a alăturat oficial ca stat membru la începutul anului 2025, devenind primul membru din Asia de Sud-Est. Acronimul BRICS+, sau forma sa extinsă BRICS Plus, a fost folosit în mod informal pentru a reflecta noii membri din 2024.

Consecințele economice ale pandemiei generată de COVID-19 și invazia Ucrainei de către Rusia au subminat capacitatea multor națiuni africane de a-și achita datoriile externe. În prezent, 22 de țări africane cu resurse financiare mici sunt deja în dificultate pentru plata datoriilor. Creditorii chinezi reprezintă 12% din datoria externă privată și publică a Africii, care a crescut de peste cinci ori la 696 de miliarde de dolari, din 2000 până în 2020. China este un creditor major al multor națiuni africane, dar împrumuturile sale au scăzut în ultimii ani și urmează să rămână la niveluri inferioare. Este probabil ca această situație să se agraveze în 2025, limitând capacitatea națiunilor africane de a avea capacitatea de finanțare necesară pentru a oferi îmbunătățirea mai amplă a nivelului de dezvoltare socială pentru populațiile lor și pentru a răspunde diverșilor factori perturbatori, inclusiv schimbărilor climatice. Expunerea substanțială a Chinei la unele economii africane, combinată cu rolul său central în guvernarea și influența economică globală, înseamnă că aceasta este bine plasată pentru a contribui la găsirea unei soluții problemelor create de datoriile statelor din Africa.

Este de remarcat că fostul ministru de externe al Chinei, Qin Gang, a petrecut o săptămână în Africa, vizită care a marcat o continuare a tradiției de lungă durată, din 1991 și până în prezent, a fiecărui ministru de externe care a început anul cu o vizită în Africa.

Qin, care a fost și ambasadorul Chinei în SUA, a făcut prima sa călătorie oficială în străinătate în contextul rolului avut, vizitând Etiopia, Gabon, Angola, Benin și Egipt. În timp ce se afla în Egipt, Qin s-a întâlnit cu secretarul general al Ligii Arabe, Ahmed Aboul-Gheit, într-un efort de a consolida relațiile dezghețate dintre China și națiunile arabe. Când se afla în Etiopia, Qin a purtat discuții bilaterale cu Moussa Faki Mahamat, președintele Comisiei Uniunii Africane, ca parte a consolidării relațiilor cu întregul continent și a promovării multilateralismului. Când a anunțat vizita, Ministerul de Externe al Chinei a considerat că vizita a aratat că totuși China acordă o mare importanță prieteniei tradiționale cu Africa și dezvoltării relațiilor China-Africa.

În 2016, cu sprijinul african, China a sponsorizat Fondul fiduciar al ONU pentru pace și dezvoltare cu o contribuție de 200 de milioane de dolari, pe o perioadă de 10 ani. Fondul sprijină securitatea menținerii păcii, răspunsul rapid și prevenirea și medierea conflictelor. În 2018, din nou cu lobby-ul african, China a pus o forță de 8.000 de oameni în așteptare la dispoziția ONU pentru desfășurare unor misiuni în zonele de criză. Contribuțiile multilaterale sporite ale Chinei i-au mărit puterea de vot în sistemul multilateral, oferindu-i șansa de a avea un cuvânt mai important de spus în procesul de formare a instituțiilor globale și a normelor și metodelor de lucru ale acestora.

Societatea civilă și organizațiile neguvernamentale (ONG-uri) cu statut de observator la ONU, totuși, rareori au vizibilitate și cunoaștere asupra modului în care China și partenerii săi africani își valorifică puterea de reprezentare. De exemplu, în timpul negocierilor bugetului ONU 2018/2019, se pare că totuși China a manifestat dorința pentru reducerea finanțării monitorizării pentru drepturile omului din cadrul misiunilor ONU, reducerea observatorilor ONG-urilor la Consiliul pentru Drepturile Omului al ONU (UNHRC) și scăderea cooperării guvernamentale cu societatea civilă. Deși aceste propuneri nu au reușit să treacă, China și-a exprimat clar disponibilitatea de a-și exercita puterea în cadrul instituțiilor multilaterale în moduri prin care să-și servească cu prioritate propriile obiective și interese. Unii membri ONU (inclusiv țări africane) au susținut adoptarea deciziilor care ar fi scos ONG-urile din UNHRC și ar fi redus capacitatea de investigare la nivelul ONU. Acestea includ misiuni în Republica Centrafricană, Republica Democrată Congo, Mali și Sudanul de Sud, unde au avut loc unele dintre cele mai grave încălcări ale drepturilor omului.

Africa s-a dovedit a fi esențială pentru eforturile continue ale Chinei de a construi o arhitectură alternativă a instituțiilor globale. Astfel, Africa de Sud este membru fondator al Noii Bănci de Dezvoltare, cu sediul la Beijing, creată în 2014 de statele BRICS (Brazilia, Rusia, India și Africa de Sud), pentru a oferi un mecanism în afara Băncii Mondiale pentru a se avea acces la împrumuturi garantate de China.

Abundă teorii cu privire la motivul pentru care țările africane par atât de hotărâte să ajute China să remodeleze în mod selectiv anumite instituții globale. În acest context, este de remarcat că liderii africani exprimă diverse motivații, începând de la solidaritatea cu China datorită sprijinului său pentru războaiele lor anticoloniale și anti-apartheid, până la convingerea că o Chină consolidată va face lumea accentuat multipolară, fiind necesar a nu exclude și multilateralismul.

Putem concluziona că.....

În actualul context evolutiv la nivel regional și mondial, nu este clar dacă politica "conflictului zero" a Beijingului, poate îndepărta China de presiunea diplomatică de a defini aliniamentele geopolitice finale.

Drept urmare, Orientul Mijlociu se pregătește să devină o arenă pentru competiția multipolară, dar această competiție poate să nu fie verticală și nici cu evoluții foarte rapide și cu efecte importante generate. Prin urmare, marile puteri trebuie să răspundă la realitățile de pe teren ascultând și monitorizând atent evoluțiile și atitudinea

forțelor din regiune și adaptându-se la preocupările regionale aflate într-un proces de schimbare profundă la nivelul întregii lumi.

A devenit foarte clar că Beijingul ar putea dori să genereze blocuri de națiuni aliate după imaginea, strategia și obiectivele sale, dar totuși va trebui să facă față provocării de a contura obiective clare și de a găsi capitalul uman, material și financiar pentru a le atinge. Trebuie luate în considerare titlurile tentante conform cărora, în prezent, încă mai sunt state care caută aderarea la BRICS, dar unele dintre ele s-au mai liniștit, așa cum remarcăm și poziția adoptată de Arabia Saudită, confirmându-se prognoza menționată și de mine cu mult timp în urmă conform căreia perspectiva ca acești doi rivali Riad și Teheran să se alătore aceleiași organizații multilaterale, menită teoretic să promoveze prosperitatea economică a tuturor națiunilor membre, pare totuși o ficțiune științifico-fantastică. Spunem acest lucru, deoarece, China, la un anumit moment, curta și încerca să atragă în BRICS, într-un mod oarecum agresiv, Arabia Saudită cu scopul de a îi slăbi relația sa profundă cu Occidentul și, implicit, cu SUA, Stoparea și eliminarea relațiilor istorice tensionate dintre Arabia Saudită și Iran, astfel încât ambele țări să se alinieze cu China, ar echivala cu un proces evolutiv istoric la nivel regional și global care nu s-a mai întâlnit până acum. Blocul BRICS dorește a fi, teoretic, o navă ideală pentru a efectua transformări geopolitice în oricare parte a lumii, dorind, mai ales prin impulsul generat de China, să devină principalul lider într-o regiune a Orientului Mijlociu din ce în ce mai dinamică, dar care se pare că acum caută mai multă independență față de SUA.

Totuși, putem aprecia că BRICS încă nu a efectuat toate evaluările obiective necesare și nu și-a îndeplinit mandatul complet și poate deveni rapid un vas gol pentru obiectivele de politică externă ale celor mai influenți membri ai săi. De ce? Pentru că în ultimul timp a apărut o întrebare firească evoluțiilor actuale ale întregii lumi: pot statele membre ale BRICS să faciliteze o alternativă viabilă de introducere a unei alte monede în competiție cu dolarul american? Evoluțiile în toate domeniile la nivel mondial și actuala criza financiară globală în curs, dar și politica externă de confruntare între diverse state și grupuri de state pentru schimbarea ordinii mondiale, ar putea explica de ce țările membre BRICS și-au intensificat eforturile de a lansa o monedă alternativă la dolarul american, posibilele consecințe și implicații ale unei astfel de mutări fiind foarte greu de cuantificat pentru toate economiile lumii, dar mai ales pentru economiile africane.

În prezent, a devenit foarte clar că legăturile economice și comerciale care fac adesea loc și favorizează realizarea unui angajament politic între două state, facilitează cooperarea strânsă și în alte domenii, inclusiv în cel al apărării, și în cele din urmă trebuie să ducă la dezvoltarea cooperării în domeniul informațiilor și în materie de securitate, dar o astfel de evoluție este foarte greu de estimat și prognozat pentru viitorul întregii lumi.

Astăzi, liderii au nevoie de noi mecanisme pentru a lucra împreună asupra priorităților cheie, chiar dacă nu sunt de acord cu altele. Ultimii ani sugerează că acest lucru este posibil și există semne puternice de cooperare. Pentru a merge mai departe, liderii vor trebui în primul rând să abordeze provocările urgente de securitate globală. De asemenea, ei trebuie să rămână deschiși către noi abordări ale cooperării care ar putea oferi cele mai mari șanse de a oferi soluții eficiente. În practică, liderii vor trebui să fie oportuniști atenți. Guvernele pot crea noi dialoguri și linii deschise de comunicare, ca parte a unui efort de a urmări semnalele care pot fi contrare presupunerilor sau gândirii lor convenționale. Companiile pot consolida expertiza geopolitică internă, pot pune în aplicare mecanisme pentru citirea semnalelor și pot da echipelor putere să ia decizii, totul pentru a deschide calea către o creștere sigură și stabilă. Lumea s-a schimbat și încă se schimbă. Mecanismele de cooperare trebuie să se schimbe odată cu aceasta. În toate domeniile, organizațiile din sectorul public și privat vor trebui să găsească noi modalități de a lucra cu actori pe care îi pot considera concurenți și chiar antagoniști.

Actualii și posibiii viitori beligeranți vor acorda și mai puțină atenție suferinței societăților umane. A devenit foarte clar că diverși lideri ar putea pune funcțiune diverse teste pentru a putea identifica dacă pot ocupa bucăți din teritoriul unui stat vecin. Majoritatea războaielor de astăzi par să se dezvolte, probabil, în unele cazuri, chiar dacă se înregistrează perioade de încetare a focului până când evoluțiile geopolitice se schimbă sau apar alte oportunități pentru anihilarea sau chiar eliminarea rivalilor. Este surprinzător, dar D. Trump ar putea încheia înțelegeri cu Phenianul sau chiar cu Teheranul pentru refacerea securității asiatice sau în Orientul Mijlociu, sau cu Beijingul pentru a împiedică înclinarea concurenței în diverse domenii către un conflict militar, sau cu Moscova pentru calma temporară intențiile lui V. Putin de a extinde influența și dominația la nivel global. Totuși, în același context al evoluțiilor actuale, nu putem exclude scenariile de coșmar – o explozie a unui conflict în Asia, o confruntare europeană mai largă sau o încercare de a răsturna regimul Iranului sau expulzarea în masă a palestinienilor, care ar putea declanșa o conflagrație din Orientul Mijlociu. Pe măsură ce ritmul schimbărilor se accelerează, lumea pare pregătită pentru o schimbare de paradigmă. Întrebarea este: se va întâmpla la masa negocierilor sau pe câmpul de luptă.

NOUA ORDINE MONDIALĂ

Pentru a rezista mai bine șantajului lui Trump, să creăm o Federație pe lângă Uniunea Europeană!

Dr. Jean MARSIA (Belgia)

Evident, lumea devine din ce în ce mai instabilă și amenințătoare. Pentru a-l determina pe Putin să se distanțeze de China, Trump riscă să oblige Ucraina să capituleze, ceea ce ar încuraja Rusia să facă mai multe victime, precum Moldova sau statele baltice. Trump și Putin sunt de acord să împartă zone de influență în vecinătatea lor. Trump a spus că nu va refuza să folosească forța pentru a anexa Groenlanda, care conține hidrocarburi, uraniu și pământuri rare, pe care gheața care se topește le face mai ușor de exploatat, la fel cum face Coridorul Nord-Vest, care leagă oceanele Atlantic și Pacific prin Arctica, mai navigabil.

Ca răspuns la aceste amenințări, președintele Comisiei Europene și președintele Consiliului European uită că remediile pentru degradarea și ștergerea noastră pot veni doar de la noi și se limitează la un apel la întărirea unei legături transatlantice pe care președintele american o vede acum doar ca un mijloc de a ne vinde echipament militar. Ei nu au în vedere prea mult pentru a pune în aplicare recomandările formulate în rapoartele domnilor Letta, Draghi și Niinistö¹, chiar dacă acest lucru ar întări legătura transatlantică.

Să nu mai contăm pe ceilalți să ne preia responsabilitățile în locul nostru. La doar un număr de ani de la conceperea și enunțarea sa, la 9 mai 1950, proiectul politic al Uniunii Europene a fost redus la un spațiu economic și de liber schimb, din cauza refuzului, de către țările Benelux și Italia, a trecerii la confederație, în așteptarea federației, așa cum au propus de Gaulle și Adenauer. Nici măcar reducerea acestui proiect la Germania și Franța nu a reușit cu adevărat, Bundestagul golind Tratatul de la Elysée, din 1963, de sensul său, subordonându-l Tratatului de la Washington din 1949, înființând Alianța Nord-Atlantică.

Confruntat cu amenințările lui Trump de a lovi Danemarca cu taxe vamale prohibitive dacă nu cedează

Sursa: <https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/events/details/the-future-of-eu-s-open-strategic-autono/20230215WKS04981>

¹Vezi Olivier Hanrion, "Uniunea Europeană a paralizat în fața duo-ului Trump și Musk, poziția struțului Coué?" în RTBF Actus, <https://www.rtf.be/article/focus-sur-l-europe-l-union-europeenne-tetanisee-face-au-duo-trump-musk-la-au-position-148-de-la-position> 10.1.2025.

Groenlanda, Înalțul Reprezentant este inaudibil, iar comisarul responsabil cu comerțul exterior, a cărui competență exclusivă este, pare să nu fi pregătit nimic ca răspuns. În fața acestor pericole, mai multe atitudini sunt posibile pentru liderii europeni:

- Ignorați-i, priviți în altă parte și continuați somnambulismul, ca predecesorii lor dinaintea celor două războaie mondiale;

- Judecând că pericolele îi privesc doar pe alții, de exemplu pe ucraineni, danezi și canadieni;

- Înclinându-se în fața amenințărilor, ca Chamberlain și Daladier, care în 1938, la München, au abandonat laș Cehoslovacia în fața lui Hitler, ceea ce a determinat aproape toată Europa să se supună jugului implacabil al naziștilor, prelungit în Europa Centrală și de Est de jugul la fel de inuman al bolșevicilor;

- Priviți realitatea în față și mobilizați-ne inteligența, inima și experiența pentru a acționa.

Aceasta este atitudinea curajoasă susținută de domnul Jean Chrétien, care a fost prim-ministru al Canadei din 1993 până în 2003. Pe 11 februarie, cu ocazia împlinirii vârstei de 91 de ani, a publicat un articol de opinie în *La Presse* și *Globe and Mail*². El a refuzat să permită Canadei să devină membră a Statelor Unite ale Americii, deoarece sistemele de sănătate și pensii ale Canadei sunt mult mai bune decât cele din Statele Unite ale Americii și, totuși, Canada are cea mai mică datorie și deficit din G7. Inflația este de 2% pe an, șomajul este înlocuit cu lipsa forței de muncă. Valorile canadiene diferă de cele ale americanilor: canadienii sunt mai toleranți, mai generoși, mai susținători. Vorbesc două limbi oficiale, ceea ce le întărește uniunea. Oameni din toată lumea vor să vină în Canada pentru că este un loc bun pentru a trăi. Domnul Jean Chrétien a îndemnat clasa politică canadiană, atât federală, cât și provincială, să reacționeze mai energic și să fie mai puțin defensivă în fața amenințărilor lui Trump și să-i facă pe americani să conștientizeze că Trump face opusul a ceea ce a promis în timpul campaniei electorale. El anunțase reduceri de taxe și are în vedere creșteri mari ale tarifelor, care vor fi plătite de consumatorii americani. Domnul Jean Chrétien îndeamnă țările atacate de Trump să se organizeze pentru a lupta împotriva puterii sale brute și nerezonabile, pentru că au nevoie de putere numerică, mai ales pentru a-l obliga să recunoască suveranitatea Canadei asupra Coridorului Nord-Vest. Acesta este cel mai bun mod de a preveni intervenția Chinei comuniste și de a ateriza în Groenlanda.

Uniunea Europeană (UE) pare să fie lipsită de oameni de stat de acest calibru. Nu are trupe terestre, nici flotă și nici avioane de luptă. Pentru a-l descuraja pe Trump să invadeze Groenlanda, iar pe Putin, statele baltice, UE nu poate decât să înlăture represaliile comerciale, care deja se dovedesc insuficiente pentru a preveni escaladarea tarifelor între cele două maluri ale Atlanticului și a fost total inefficientă pentru încheierea războiului din Ucraina. Impotența UE riscă să ne conducă la împărțirea Europei, așa cum a făcut Polonia de prea multe ori în istoria sa tragică.

Istoria ne învață că pacea trebuie câștigată și că prețul lașității este incomensurabil. Este mai bine, cu curaj, să plătiți costul libertății fizice, mentale și culturale. Dacă ne pasă cu adevărat de "valorile" noastre dragi, să ne dăm mijloacele pentru a le apăra. Într-o lume de 8 miliarde de oameni, statele europene cu doar jumătate de miliard de locuitori riscă să fie zdrobite dacă rămân dezbinat. Pe de altă parte, federația, ar putea să ne apere interesele și să ne promoveze valorile.

Europenii au neglijat până acum să înființeze federația anunțată de Schuman, la 9 mai 1950. Consecința acestui fapt este declinul început cu un sfert de secol în urmă, când ar fi suficient ca și câțiva lideri europeni să aibă în sfârșit curajul de a-și introduce statele într-o federație, așa cum au susținut mișcările de Rezistență de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial.

Timp de aproape optzeci de ani, Statele Unite ale Americii au contribuit la menținerea păcii în Europa. Din păcate, au intrat într-o nouă eră, care ne pare mai puțin favorabilă. UE nu este capabilă să ne asigure apărarea, nici să asigure sănătatea publică, nici să mențină statul de drept, nici să conducă o politică externă credibilă, nici să aibă o politică de mediu coerentă, și așa va fi atâta timp cât Europa nu este un stat federal, democratic și legitim, care respectă principiul subsidiarității.

Micile noastre state naționale nu știu să îngrijească colectiv de binele comun, dar unele dintre ele ar putea opta pentru federație, pentru a fi împreună capabile să garanteze democrația, să păstreze integritatea teritoriului nostru și să ne asigure independența în fața autocrațiilor care guvernează aproape 2 miliarde de oameni, care generează anual un PIB de aproape 50.000 de miliarde de euro, de peste două ori și jumătate PIB-ul UE. În schimb, UE are un excedent comercial de 37 de miliarde EUR și reprezintă 16% din importurile și exporturile mondiale.

²Pentru a-l vedea pe Jean Chrétien, "Jean Chrétien: Canadienii nu vor renunța niciodată la cea mai bună țară din lume pentru a se alătura S.U.A.". în *The Globe and Mail*, <https://www.theglobeandmail.com/opinion/article-jean-chretien-canadian-leaders-donald-trump-plan/>, 11/2/2025; Jean Chrétien, "Trump a unit canadienii mai mult ca niciodată" în *The Press*, <https://www.lapresse.ca/dialogue/opinions/2025-01-11/lettre-de-jean-chretien/trump-a-unifie-les-canadiens-plus-que-jamais.php>, 11/1/2025.

Acum cetățenii europeni ar trebui să încurajeze guvernele să acționeze, pentru că procesul de federalizare, unire și construirea unei apărări europene va dura neapărat timp, care va fi folosit de cei care nu împărtășesc valorile noastre și noi nu avem interes să ne facă rău. A sosit timpul pentru o ruptură, pentru o lovitură de stat pașnică. Europa a știut să facă asta, de atâtea decenii! Înainte de Europa celor șase, a existat Benelux! Înainte de zona Schengen, a existat Benelux. La originea zonei euro, când a fost semnat Tratatul de la Maastricht, doar 9 state erau membre, iar acum sunt douăzeci. Crearea unui stat federal european trebuie să fie prioritatea noastră pentru 2025. Trăiască Europa, patria noastră comună!

NOUA ORDINE MONDIALĂ

Costul uman al conflictelor regionale și calea către soluții de securitate

Abaho Gift CONRAD (Uganda)

Într-o lume din ce în ce mai modelată de schimbări geopolitice, conflictele regionale rămân o realitate chinuitoare, lăsând în urmă o devastare care afectează milioane de oameni. Criza din ce în ce mai mare a refugiaților este una dintre cele mai urgente provocări ale timpului nostru - una care depășește granițele, ideologiile și diviziunile socio-politice. În contextul statisticilor uluitoare se află o narațiune umană a pierderii curajului și supraviețuirii, care necesită un răspuns plin de compasiune, bine rotunjit.

Poveștile umane din spatele cifrelor

Amploarea conflictelor regionale este adesea discutată prin numere precum milioane de strămutați, mii de morți și sute de tabere înființate. Cu toate acestea, cifrele la care făceam referire nu pot surprinde profunzimea suferinței sau rezistența celor afectați. În spatele fiecărei statistici se află o viață întreruptă, o poveste de supraviețuire împotriva unor șanse insondabile și o speranță pentru un viitor mai bun.

Luăm povestea Amarei, o mamă din Sudanul de Sud care a fugit din satul ei sfâșiat de război împreună cu cei doi copii ai săi, după ce milițiile armate au atacat. Călătoria ei prin teren periculos a fost marcată de foame, frică și incertitudine. Când a ajuns într-o tabără de refugiați, a găsit o siguranță relativă, dar siguranța a venit cu propriile provocări, inclusiv adăpost inadecvat, îngrijire medicală insuficientă și lipsa accesului la educație pentru copiii ei. Fiica ei cea mare, în vârstă de doar șapte ani, visează să devină profesoară, dar fără școală, aspirațiile ei rămân o speranță îndepărtată.

Apoi este Ahmed, un tânăr de 16 ani din Siria care și-a pierdut casa și familia în urma bombardamentelor necruțătoare. Trăind într-o țară gazdă, se luptă să găsească de lucru sau educație, lăsându-l vulnerabil la exploatare și radicalizare. În ciuda circumstanțelor sale, Ahmed vorbește cu pasiune despre visul său de a deveni medic pentru a-i ajuta pe alții. Determinarea sa este o dovadă a rezistenței persoanelor strămutate, dar evidențiază barierele sistemice care le inhibă potențialul.

Aceste povești nu sunt incidente izolate, ci reflecții ale unei crize mai ample. Refugiații nu sunt victime pasive; sunt indivizi cu speranțe, vise și capacitatea de a-și reconstrui viața. Ele reprezintă un potențial neexploatat care, dacă este alimentat, poate contribui la pacea și prosperitatea globală.

Sursa: <https://www.linkedin.com/pulse/identity-access-management-cornerstone-secure-enterpri->

Rădăcinile conflictelor regionale

Înțelegerea crizei refugiaților necesită aprofundarea cauzelor care stau la baza conflictelor regionale. Aceste conflicte sunt rareori spontane; ele apar dintr-o rețea de factori socio-politici, economici și de mediu. Printre cele mai importante cauze se numără:

Guvernare slabă și corupție

Multe regiuni predispușe la conflicte sunt caracterizate de existența unor state fragile, cu instituții slabe, corupție generalizată și capacitate limitată de a aborda nemulțumirile publice. Aceste condiții de mediu creează un teren fertil pentru instabilitatea politică, tulburările civile și ascensiunea grupurilor armate.

Diviziunile etnice și sectare

Nemulțumirile istorice dintre grupurile etnice sau religioase sunt adesea exploatare de elitele politice, ceea ce duce la violență și strămutare. În regiuni precum Orientul Mijlociu și părți ale Africii, tensiunile etnice nerezolvate alimentează instabilitatea pe termen lung.

Concurența resurselor și degradarea mediului

Schimbările climatice au exacerbato conflictele cu privire la resurse precum apa, terenurile arabile și energia. În regiunea Sahel, deșertificarea și scăderea resurselor au sporit tensiunile între comunități, împingându-le în confruntări violente.

Rivalități geopolitice externe

Conflictele regionale sunt adesea agravate de puterile externe care încearcă să-și promoveze interesele strategice. Yemenul, de exemplu, a devenit un câmp de luptă proxy pentru actorii regionali și globali, intensificând criza umanitară.

Inegalități socio-economice

Sărăcia cronică și inegalitatea, împreună cu lipsa de oportunități pentru tineri, creează frustrare și disperare, făcând comunitățile mai susceptibile la ideologii radicale și violență.

Acești factori se intersectează adesea, creând un cerc vicios de violență și deplasare. Abordarea crizei refugiaților necesită nu numai ajutor umanitar, ci și strategii pe termen lung pentru a atenua aceste cauze fundamentale.

Dinamica complexă a deplasării

Refugiații se confruntă adesea cu provocări care depășesc trauma imediată a strămutării. Țările gazdă, în special din Sudul Global, sunt adesea copleșite de aflusul de refugiați, împovărându-și resursele deja limitate. În țări precum Uganda, care găzduiește peste 1,5 milioane de refugiați, povara cade în mod disproportionat asupra comunităților locale, ceea ce duce la tensiuni și competiție pentru resurse.

Mai mult, natura prelungită a strămutărilor moderne înseamnă că mulți refugiați petrec ani, chiar decenii, în tabere sau mahalale urbane. Fără acces la educație, asistență medicală sau muncă semnificativă, aceștia sunt prinși într-un ciclu de dependență și marginalizare. Acest lucru nu numai că le răpește demnitatea, ci privează și țările gazdă de beneficiile economice și sociale pe care refugiații le-ar putea aduce dacă sunt integrați corespunzător.

Soluții de securitate: o abordare centrată pe om

Răspunsurile tradiționale la conflictele regionale au priorizat adesea soluțiile militare și negocierile politice. Deși acestea sunt esențiale, sunt insuficiente în sine. O abordare cu adevărat eficientă trebuie să fie centrată pe om, concentrându-se pe împuternicirea indivizilor și pe abordarea problemelor sistemice care provoacă conflicte. Strategiile cheie includ:

Împuternicirea refugiaților prin educație și mijloace de trai

Refugiații trebuie priviți nu ca niște poveri, ci ca contribuitori ai comunităților gazdă. Investițiile în educație, formare profesională și antreprenoriat le pot debloca potențialul și pot crea oportunități de încredere în sine. De exemplu, programele care oferă micro-împrumuturi antreprenorilor refugiați au demonstrat succes în promovarea integrării economice și reducerea dependenței.

Consolidarea cooperării regionale și internaționale

Nicio țară nu poate aborda singură criza refugiaților. Organizațiile regionale precum Uniunea Africană și instituțiile internaționale precum Națiunile Unite trebuie să colaboreze pentru a media conflictele, a coordona răspunsurile umanitare și a dezvolta inițiative de consolidare a păcii pe termen lung. Sprijinul financiar și tehnic din partea națiunilor dezvoltate este esențial pentru susținerea acestor eforturi.

Abordarea inegalităților structurale

Abordarea cauzelor fundamentale ale conflictului necesită investiții în reforma guvernantei, dezvoltarea infrastructurii și rezistența la schimbările climatice. Inițiative precum Marele Zid Verde din Africa, care își propune să combată deșertificarea și să creeze mijloace de trai durabile, demonstrează potențialul soluțiilor integrate pentru a preveni strămutarea.

Protejarea drepturilor refugiaților

Guvernele trebuie să își respecte angajamentele în temeiul dreptului internațional de a proteja refugiații și de a le asigura accesul la serviciile de bază. Aceasta include combaterea xenofobiei și crearea de căi de reinstalare și integrare legală.

Rolul comunității globale

Criza refugiaților nu este o problemă regională, este o responsabilitate globală. Națiunile bogate trebuie să facă mai mult pentru a împărți povara, de la creșterea ajutorului financiar până la acceptarea mai multor refugiați pentru relocare. La fel de importantă este nevoia de a schimba narațiunile publice despre refugiați, contracarând dezinformarea și subliniind rezistența și contribuțiile acestora.

Sectorul privat are și el un rol de jucat. Investind în afaceri conduse de refugiați, dezvoltând tehnologii pentru a îmbunătăți răspunsurile umanitare și susținând politici incluzive, corporațiile pot contribui la soluții durabile.

Un apel la acțiune

Costul uman al conflictelor regionale nu poate fi măsurat numai în cifre. În spatele fiecărei statistici se află o viață întreruptă, o familie strămutată și un vis amânat. În calitate de cetățeni globali, avem un imperativ moral de a acționa și nu doar din compasiune, ci din recunoașterea faptului că umanitatea noastră comună ne leagă. Construirea unui viitor de pace și securitate necesită mai mult decât acorduri politice și intervenții militare. Ea cere un angajament de a împuternici indivizii, de a încuraja cooperarea și de a aborda problemele sistemice care alimentează deplasarea. Fiecare viață salvată, fiecare copil educat și fiecare comunitate reconstruită este un pas către o lume mai dreaptă și mai plină de compasiune. În cuvintele lui Ahmed, adolescentul sirian: "Poate că ne-am pierdut casele, dar nu ne-am pierdut speranța". Lăsați această speranță să ne inspire să luăm măsuri, nu doar pentru refugiați, ci și pentru viitorul umanității noastre comune.

NOUA ORDINE MONDIALĂ

Reformele ONU: Pactul viitorului sau iluzie; apeluri ale "Sudului Global"

Gargi AWASTHI (India)

Prim-ministrul indian, Narendra Damodardas Modi a vorbit la "Summitul viitorului" de la Națiunile Unite, la New York. Tema summit-ului a fost "Soluții multilaterale pentru un mâine mai bun". Summit-ul a fost martor la participarea unui număr mare de lideri mondiali. În discursul său, prim-ministrul Modi a subliniat viziunea Indiei de a forma o lume durabilă pentru generațiile viitoare. El a menționat că a vorbit la Summit în numele unei 1/6 din umanitate care urmărește pacea globală, dezvoltarea și prosperitatea. Prim-ministrul indian a subliniat succesul Indiei în extinderea inițiativelor de dezvoltare durabilă și, în acest sens, a remarcat că țara sa a scos 250 de milioane de oameni din sărăcie în ultimul deceniu. El a menționat că India este deschisă să-și partajeze infrastructura publică digitală pentru un bine public mai mare. El a subliniat, de asemenea, angajamentul Indiei pentru "Un pământ, o familie, un viitor" ca principiu călăuzitor. Pentru prima dată, un document al summit-ului ONU are un paragraf detaliat despre reforma Consiliului de Securitate al ONU, a declarat secretarul de externe indian, Vikram Misri¹.

Sursa: <https://www.aa.com.tr/en/world/many-countries-agree-on-reforming-un-security-council-but-how/2693664>

V. Misri a spus că India așteaptă cu nerăbdare "în cele din urmă începutul negocierilor bazate pe text într-un interval de timp fix". Summit-ul s-a încheiat cu adoptarea unui document final – "Un pact pentru viitor"; împreună cu două anexe, Global Digital Compact și A Declaration on Future Generations. A fost înregistrată reafirmarea angajamentului statelor membre ale ONU față de dezvoltarea durabilă, pace și o guvernare globală mai puternică.

Cele cinci domenii de interes generale ale Pactului includ: Dezvoltarea durabilă care include angajamentul de a avansa mai rapid către atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale ONU și angajamentele Acordului de la Paris privind schimbările climatice; Pace și securitate internațională: Redublează eforturile pentru a construi și susține societăți pașnice, incluzive și juste și pentru a aborda cauzele fundamentale ale conflictelor și pentru a proteja toți civilii în conflictele armate; Știința și tehnologia și revoluția digitală: Știința, tehnologia și inovarea au potențialul de a accelera realizarea aspirațiilor Națiunilor Unite în toți cei trei

¹Vikram Misri (născut la 7 noiembrie 1964) este un diplomat indian. În prezent, este cel de-al 35-lea secretar de externe al Indiei, din iulie 2024. Anterior, el a fost consilier adjunct pentru securitate națională al Indiei de la 01 ianuarie 2022, succedându-i lui Pankaj Saran, până la 14 iulie 2024. El a servit și ca ambasador al Indiei în China, din ianuarie 2019 până în decembrie 2021.

piloni ai activității sale; Tineri și generații viitoare: Ascultați tinerii și includeți-i în procesul decizional, la nivel național și global; Transformarea guvernantei globale: construiți parteneriate mai puternice cu societatea civilă, sectorul privat, autonomia locală și regională.

Reformele guvernării globale

Permiteți-mi să prezint opiniile Indiei cu privire la cele trei domenii cheie ale reformei guvernării globale.

Prima este reforma ONU și a organismelor sale subsidiare. Lumea a evoluat într-o arenă inteligentă, interconectată și multipolară. Cu toate acestea, ONU rămâne prizonierul trecutului. Drept urmare, CS al ONU se luptă să-și îndeplinească mandatul de menținere a păcii și securității internaționale, fiindu-i subminată eficacitatea și credibilitatea. Fără reforme, inclusiv extinderea în ambele categorii de membru al CS al ONU, lipsa eficienței sale va continua. Extinderea și reprezentarea corectă în categoria permanentă este un imperativ deosebit. Asia, Africa și America Latină - Sudul Global nu poate continua să fie schimbat în scurt. Trebuie să li se dea vocile lor legitime. Schimbarea reală trebuie să aibă loc rapid.

A doua problemă este reforma Arhitecturii Financiare Internaționale. Instituțiile de la Bretton Woods trebuie să se concentreze acum asupra problemelor urgente dictate de provocările persistente de dezvoltare și de schimbările climatice presante.

Deficiențele de finanțare și investiții pentru ODD, estimate la până la 4 trilioane USD anual, trebuie abordate urgent. Ca ancore cheie ale peisajului global de finanțare a dezvoltării, BMD-urile trebuie să devină mai robuste, mai expansive și mai eficiente.

În această privință, s-au făcut progrese semnificative, cu sprijinul colectiv, în timpul președinției G20 a Indiei. Liderii G20 au cerut extinderea finanțării pentru dezvoltare și climă de la miliarde la trilioane. Aceștia au încurajat BMD-urile să își rafineze viziunea, structurile de stimulente, abordările operaționale și capacitățile financiare, pentru a-și maximiza impactul asupra dezvoltării. Președinția Braziliei, așa cum apreciem cu toții, a continuat acest impuls. Foaia de parcurs G20 2024 pentru BMD-uri mai bune, mai mari și mai eficiente, se bazează pe mandatul din New Delhi și pe recomandările Grupului de experți independenți G20 2023 privind consolidarea BMD.

A treia problemă este reforma sistemului multilateral de tranzacționare. India rămâne neclintită în angajamentul său față de un sistem comercial multilateral bazat pe reguli, nediscriminatoriu, echitabil, deschis, incluziv, echitabil și transparent, cu Organizația Mondială a Comerțului în centrul său. Pentru a promova un mediu comercial și investițional favorabil, trebuie să asigurăm condiții de concurență cu adevărat echitabile și concurență loială. Practicile de denaturare a pieței și protecționismul trebuie să fie ferm descurajate. India solicită o reformă cuprinzătoare a OMC pentru a-și îmbunătăți funcțiile printr-un proces incluziv, condus de membri și transparent. Ea rămâne angajată în discuții constructive pentru realizarea unui sistem de soluționare a diferendelor pe deplin operațional și eficient, accesibil tuturor membrilor. Un sistem comercial multilateral reformat și echitabil este vital pentru ca viitorul nostru să fie mai echitabil și mai incluziv.

Iluzia reformelor CS al ONU

Înființat în 1945, CS al ONU a fost conceput pentru a reflecta realitățile geopolitice ale ordinii de după cel de-al Doilea Război Mondial. Compoziția sa – cinci membri permanenți (P5) cu drept de veto (China, Franța, Rusia, Regatul Unit și Statele Unite) și zece membri nepermanenți aleși pentru mandate de doi ani – a rămas neschimbată, în ciuda schimbărilor seismice în dinamica puterii globale.

Exclusivitatea consiliului a fost criticată pentru reprezentarea disproporționată, deoarece "P5" reprezintă o epocă apusă, excluzând puteri în creștere precum India, Brazilia și Africa de Sud și regiuni laterale precum Africa și America Latină. CS al ONU a fost considerat ineficient, iar blocajele dintre statele membre permanente paralizază adesea consiliul, subminând capacitatea acestuia de a aborda crizele globale presante. Multe națiuni pun la îndoială legitimitatea democratică a unui organism în care cinci națiuni dețin o putere disproporționată asupra deciziilor care afectează întreaga lume.

Propuneri și obstacole

De-a lungul anilor au fost depuse diverse propuneri pentru reforma CS al ONU, inclusiv extinderea calității de membru permanent: adăugarea de noi membri permanenți, cum ar fi Germania, India, Japonia și Brazilia (propunerea G4); Abolirea sau restrângerea puterilor de veto: limitarea utilizării dreptului de veto pentru a preveni blocajele P5; Reprezentare regională sporită: alocarea de locuri regiunilor subreprezentate precum Africa și America Latină.

În ciuda acestor idei, progresul a fost împiedicat de întărirea puterii de veto, ceea ce implică că orice

reformă necesită o majoritate de două treimi în Adunarea Generală a ONU și ratificarea de către toți membrii P5, care sunt reticenti în a-și dilua influența. Interesele naționale divergente care fac parte din strategiile puterilor regionale concurente (de exemplu, India vs. Pakistan, Brazilia vs. Argentina) se opun adesea ofertelor reciproce pentru calitatea de membru permanent. Apoi există rivalități geopolitice în care tensiunile tot mai mari dintre P5, în special dintre SUA, China și Rusia, au făcut ca un consens asupra reformelor să fie din ce în ce mai puțin probabil.

Iluzii de schimbare

Retorica din jurul reformelor CS al ONU creează adesea o iluzie de progres, cu discuții importante și angajamente simbolice. Cu toate acestea, barierele structurale și politice rămân de netrecut. Această iluzie servește la calmarea națiunilor nemulțumite, menținând în același timp status quo-ul. Sprijinul pentru cererea de aderare permanentă a unei anumite națiuni este adesea legat de alianțe și calcule geopolitice mai largi. Adevărata reformă a CS al ONU necesită o schimbare de paradigmă în modul în care este abordată guvernarea globală.

Construirea consensului și realizarea lui

Un efort unit al Sudului Global, împreună cu angajamentul diplomatic cu P5, este esențial pentru a promova reformele CS al ONU într-un mod aprobat și în timp util. Consolidarea organizațiilor regionale: împuternicirea organismelor regionale precum Uniunea Africană sau ASEAN pentru a aborda conflictele ar putea reduce dependența de un CS al ONU care nu răspunde. Urmărirea reformei CS al ONU este adesea descrisă ca un far de speranță pentru o ordine globală mai echitabilă. Cu toate acestea, interesele înrădăcinate ale națiunilor puternice și rigiditatea structurală a sistemului ONU l-au transformat într-o iluzie.

Eșecurile UNSC în gestionarea conflictelor

Conflictul israeliano-palestinian

ONU nu a reușit să rezolve conflictul, iar Israelul și-a menținut controlul asupra Palestinei. De asemenea, ONU nu a reușit să prevină crimele de război, crimele împotriva umanității și genocidul.

Genocidul din Rwanda

ONU a fost acuzată că nu a protejat civilii și populațiile vulnerabile. În 1994, rolul ONU a fost limitat și aproape un milion de civili tutsi² au fost uciși.

Război în Ucraina

ONU nu a reușit să ia măsuri decisive pentru a preveni victimele sau distrugerea civililor. Biroul ONU pentru drepturile omului a estimat că 10.582 de civili au fost uciși.

Conflictul din Darfur

ONU a intervenit ani la rând de la începutul conflictului, iar situația rămâne îngrozitoare.

Invazia Irakului

Rezoluția ONU 1483 a dus la invazia Irakului condusă de SUA, care a dus la instabilitate și ascensiunea ISIS.

Război civil sirian

CS al ONU a limitat acțiunea în războiul din Siria, ceea ce a dus la un conflict prelungit și devastator.

Ministrul de externe indian, S. Jaishankar, și-a exprimat îngrijorarea puternică cu privire la incapacitatea Organizația Națiunilor Unite de a se adapta la realitățile contemporane, declarând că rămâne ”prizoniera” trecutului. El a subliniat că țările din Sudul Global nu își mai permit să fie ”schimbate pe scurt” și că reprezentarea lor adecvată într-un Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite (CS al ONU) reformat este un ”imperativ deosebit”.

Apeluri ale sudului global și ale conducerii Indiei

S. Jaishankar a făcut aceste remarcii în timpul celei de-a doua reuniuni a miniștrilor de externe a G20

²Tutsi sunt un grup social (castă) care trăiește în statele est-africane, Rwanda și Burundi, precum și în zona de frontieră de est a Republicii Democratice Congo.

Brazilia 2024, centrată pe tema ”Construirea unei lumi juste și a unei planete durabile”. El a subliniat evoluția peisajului global, menționând: ”Lumea a evoluat într-o arenă inteligentă, interconectată și multipolară”.

Ministrul a insistat că extinderea și reprezentarea adecvată a țărilor din Asia, Africa și America Latină - în esență Sudul Global - sunt critice. Jaishankar a remarcat configurația actuală a CS al ONU, înființată în 1945, și a afirmat că India merită, pe bună dreptate, un loc permanent la CS al ONU. Secretarul general al ONU a susținut, de asemenea, sentimentul că CS al ONU este depășit.

Pe lângă reforma CS al ONU, Jaishankar a reiterat angajamentul Indiei pentru un sistem comercial multilateral ”bazat pe reguli” și echitabil, centrat în jurul Organizației Mondiale a Comerțului (OMC). El a subliniat importanța încurajării unor condiții de concurență echitabile și a descurajării practicilor de denaturare a pieței și a protecționismului.

India solicită reforme cuprinzătoare ale OMC pentru a-și îmbunătăți funcționalitatea printr-un sistem eficient de soluționare a diferendelor, inclusiv, transparent, accesibil tuturor membrilor. A subliniat, de asemenea, necesitatea reformării arhitecturii financiare internaționale, îndemnând instituțiile Bretton Woods să se concentreze asupra problemelor stringente legate de dezvoltare și schimbările climatice. El a subliniat decalajele substanțiale de finanțare și investiții pentru Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, estimate la până la 4 trilioane USD anual, și a solicitat ca băncile multilaterale de dezvoltare (MDB) să fie mai solide și mai eficiente.

În timpul președinției G20 a Indiei, trebuie remarcat faptul că liderii G20 au cerut extinderea finanțării pentru climă, un impuls despre care a afirmat că a fost continuat și sub președinția Braziliei. El a subliniat că sunt necesare acțiuni îndrăznețe și transformatoare pentru un viitor mai echitabil și mai incluziv, îndemnând G20 să preia conducerea în acest sens.

DEZINFORMARE**O epidemie mondială: Deepfakes**

Paul MANTEA (România/SUA)

Deepfakes, un termen derivat din ”învățare profundă” și ”fals”, se referă la mediile sintetice în care asemănarea unei persoane este manipulată digital sau creată folosind inteligența artificială (AI). Fenomenul a câștigat o atenție semnificativă datorită sofisticării sale tehnologice și a potențialelor impacturi societale. Această lucrare explorează bazele tehnologice ale deepfake-urilor, aplicațiile acestora, riscurile asociate și soluțiile potențiale pentru atenuarea efectelor lor adverse.

Fundamente tehnologice

Deepfake-urile sunt create în principal folosind rețele generative adverse (GAN), un tip de model de învățare automată. GAN-urile constau din două rețele neuronale: un generator și un discriminator.

Generatorul produce imagini sintetice, videoclipuri sau audio, în timp ce discriminatorul evaluează autenticitatea conținutului generat. Pe parcursul mai multor cicluri, generatorul își îmbunătățește puterea până când discriminatorul nu mai poate distinge între mediile reale și cele false.

Capacitatea GAN-urilor de a imita fețele umane, vocile și chiar manierismele provin din seturi vaste de date utilizate în formarea acestor modele. Analizând mii de imagini, clipuri audio sau videoclipuri, GAN-urile învață modele și detalii care fac conținutul generat realist. În timp ce această tehnologie are aplicații legitime, cum ar fi producția de film și realitatea virtuală, utilizarea greșită a acesteia dă naștere la provocări semnificative.

Aplicații

Deepfake-urile au aplicații atât pozitive, cât și negative. Pe partea pozitivă, acestea sunt folosite în industria divertismentului pentru a crea efecte speciale realiste sau pentru a ”reanima” pentru noi proiecte anumiți actori decedați. De exemplu, tehnologia deepfake a fost folosită pentru a elimina actorii în vârstă sau pentru a sincroniza vocile dublate cu mișcările buzelor în filmele străine.

Sursa: <https://www.orfonline.org/expert-speak/navigating-the->

În educație și formare, deepfake-urile pot crea simulări realiste pentru pregătirea medicală, militară sau tehnică. De exemplu, pot simula scenarii de urgență, oferind cursanților experiențe captivante care îmbunătățesc rezultatele învățării. În plus, artiștii și creatorii folosesc instrumente deepfake pentru a experimenta forme inovatoare de povestire și artă vizuală.

Cu toate acestea, utilizarea greșită a deepfake-urilor le-a umbrit beneficiile. Din punct de vedere politic, deepfake-urile au fost folosite pentru a crea narațiuni false, subminând încrederea publicului în mass-media și instituții. Videoclipurile care înfățișează politicieni făcând declarații inflamatorii sau implicând un comportament neetic se pot răspândi rapid, influențând opinia publică și destabilizând potențial guvernele.

În domeniul criminalității cibernetice, deepfakes facilitează furtul de identitate, fraudă și șantajul. De exemplu, criminalii au folosit deepfake-uri de voce generate de Inteligență Artificială (IA) pentru a uzurpa identitatea unor directori pentru a autoriza tranzacții frauduloase. În plus, actorii rău intenționați creează conținut explicit neconsensual folosind deepfake-uri, vizând celebriți și persoane private deopotrivă. Aceste acțiuni nu numai că încalcă confidențialitatea personală, ci și perpetuează hărțuirea și abuzul online.

Riscuri asociate

Proliferarea deepfake-urilor ridică mai multe preocupări etice, juridice și societale. Un risc semnificativ este erodarea încrederii în conținutul digital. Pe măsură ce deepfake-urile devin mai realiste, devine din ce în ce mai dificil să faci diferența între media autentică și cea manipulată. Această ambiguitate subminează credibilitatea surselor de știri legitime și alimentează campaniile de dezinformare.

Mai mult, deepfake-urile exacerbează răspândirea dezinformării. În timpul alegerilor, de exemplu, un videoclip deepfake la timp ar putea influența percepțiile și rezultatele alegătorilor. Un astfel de conținut este adesea amplificat de platformele de social media, unde algoritmi acordă prioritate angajamentului față de acuratețe.

O altă preocupare este prejudiciul psihologic și reputațional cauzat persoanelor vizate de deepfakes. Victimele conținutului explicit neconsensual sau scandalurilor inventate se pot confrunta cu suferințe emoționale semnificative și prejudicii pe termen lung asupra vieții lor personale și profesionale.

În plus, lipsa unor cadre juridice solide care să abordeze aceste probleme complică eforturile de a trage la răspundere făptuitorii.

Strategii de atenuare

Pentru a combate impactul negativ al deepfake-urilor, este necesară o abordare cu mai multe fațete. Soluțiile tehnologice includ dezvoltarea de instrumente IA pentru a detecta și semnaliza conținut fals profund. Cercetătorii lucrează la algoritmi care analizează inconsecvențele în iluminare, umbre și mișcări faciale pentru a identifica mediile manipulate. Companii precum Microsoft și Facebook au investit în tehnologii de detecție deepfake pentru a-și proteja platformele. Campaniile de conștientizare publică sunt o altă componentă crucială. Educarea persoanelor despre existența și capacitățile deepfake-urilor îi poate ajuta să evalueze critic conținutul digital. Programele de alfabetizare media ar trebui să fie integrate în programele educaționale pentru a dota generațiile viitoare cu abilitățile de a discerne informațiile autentice din mass-media manipulate. La nivel de reglementare, guvernele trebuie să stabilească cadre juridice clare pentru a aborda utilizarea abuzivă a deepfake-urilor. Politicile ar trebui să incrimineze crearea și distribuirea de conținut rău intenționat deepfake, echilibrând în același timp libertatea de exprimare. În plus, colaborarea între guverne, companiile de tehnologie și organizațiile societății civile este esențială pentru a crea standarde din industrie și pentru a impune responsabilitatea.

Tehnologii pentru combaterea deepfake-urilor

- **Algoritmi de detectare bazați pe inteligență artificială:** Modele de învățare automată instruite pentru a identifica inconsecvențele în expresiile faciale, iluminarea, modelele de clipire și nepotrivirile audiovizuale. Exemple: nepotrivire în sincronizarea buzelor, mișcarea nenaturală a ochilor sau texturi neregulate ale pielii.

- **Criminalistica video și audio:** Analizarea metadatelor și a anomaliilor la nivel de pixel pentru a detecta falsificarea. Detectarea artefactelor¹ audio, cum ar fi schimbări nenaturale de ton sau nepotriviri de sincronizare.

---

¹ 1. Imagine falsă apărută în preparatele histologice produsă artificial sau datorită unor defecte de fixare ori de colorare. 2. Semnal parazit supus unei informații, în semnificația căreia joacă un rol nul sau negativ.

- **Rețele neuronale:** Rețele neuronale avansate, cum ar fi rețelele neuronale convoluționale (CNN) pentru a detecta conținutul manipulat. GAN (Generative Adversarial Network) inversare pentru a recunoaște amprente procesului de generare.

2. Blockchain² și autentificare digitală

- **Blockchain pentru verificarea media:** Înregistrări marcate de timp și imuabile pentru videoclipuri și imagini pentru a verifica originalitatea și autenticitatea.

- **Instrumente bazate pe proveniență:** Utilizarea semnăturilor criptografice pentru a urmări originea fișierelor media și a asigura integritatea acestora.

3. Tehnologii de filigranare

- **Filigrane invizibile:** Incorporarea unor marcaje imperceptibile în videoclipuri sau imagini care dezvăluie modificări atunci când sunt modificate.

- **Filigranare dinamică:** Adăugarea în timp real a filigranelor la conținutul transmis în direct.

4. Autentificare biometrică

- **Detectare vivacitate:** Recunoașterea facială în timp real combinată cu indicații de mișcare sau interacțiune pentru a asigura autenticitatea.

- **Analiza biometrică vocală:** Instrumente avansate pentru a verifica autenticitatea vocii folosind caracteristici vocale unice.

5. Instrumente de monitorizare și detectare în timp real

- **Platforme bazate pe cloud:** Servicii care scanează și semnalează deepfakes în timp real.

- **Filtre de social media:** Integrarea detectării AI în platformele sociale pentru a identifica și eticheta conținutul deepfake.

6. Colaborarea cu industria și guvernele

- **Inițiativa privind autenticitatea conținutului (CAI):** Colaborare între companii de tehnologie pentru a încorpora și verifica metadatele în media.

- **Instrumente de politici și reglementări:** Cadre juridice pentru a criminaliza crearea și diseminarea de deepfake rău intenționate.

7. Conștientizarea și educația publicului

- **Campanii educaționale:** Învățarea utilizatorilor cum să identifice deepfake-urile și să evalueze critic conținutul online.

- **Aplicații ușor de utilizat:** Instrumente pentru non-experti pentru a detecta mediile manipulate pe dispozitivele personale. Aceste tehnologii și practici trebuie să evolueze continuu pentru a rămâne în fața tehnicilor de deepfake din ce în ce mai sofisticate. Colaborarea între industrii, guverne și mediul academic este esențială pentru o apărare solidă împotriva deepfake-urilor.

Concluzie

Deepfakes reprezintă o sabie cu două tăișuri în era digitală. Deși oferă oportunități inovatoare în divertisment, educație și artă, potențialul lor de utilizare greșită prezintă riscuri semnificative pentru indivizi și societate. Pe măsură ce tehnologia continuă să evolueze, abordarea provocărilor sale necesită o combinație de inovație tehnologică, conștientizare publică și măsuri legale solide. Încurajând un efort colectiv de înțelegere și atenuare a impactului deepfake-urilor, societatea le poate valorifica potențialul, protejându-se în același timp împotriva utilizării lor greșite.

---

²Blockchain este o tehnologie de stocare și transmitere a informațiilor, care se bazează pe principiul distribuirii și securității. Este o bază de date digitală, decentralizată și transparentă, care înregistrează tranzacții și evenimente în mod permanent, tehnologia ce securizează stocarea criptomonede, tranzacțiile între criptomonede și relațiile informatice ce susțin scopul proiectului criptografic.

AMENINȚĂRI HIBRIDE**Războiul cablurilor submarine**

Jean-François ROUGÉ (Franța)

În ianuarie 2025, NATO a decis, ca răspuns la ”incidente recente de suspectare de sabotaj și deteriorarea cablurilor de comunicații cauzate de nava chineză Yi Peng 3”, să desfășoare o flotă de drone (”cel puțin 20”) pentru a combate sabotajul cablurilor din Marea Baltică. Pe un alt teatru de operațiuni, operațiunile chineze amenință în special conectivitatea internațională a Taiwanului. Se deschide o nouă eră a războiului hibrid, făcând din infrastructura Internet noul domeniu al războiului. De fapt, NATO a asistat anual la aproape 100 de tăieri de cabluri, cele mai multe dintre ele fiind accidentale, dar concentrarea acestor ”incidente” schimbă jocul. După cum a subliniat Business Insider, în 18 ianuarie 2025: ”Rusia intensifică războaiele periculoase în umbră împotriva NATO”. La fel și China. Imediat pe 27 ianuarie, două noi cabluri au fost sabotate între Letonia și Suedia. Înfrentarea acestei situații este o provocare uriașă care implică însăși supraviețuirea economiilor noastre.

Înainte de a aborda nucleul subiectului nostru, să ne amintim două fapte de bază:

1. Cablurile, cu o lungime de 1,4 milioane de kilometri concentrează cel puțin 95% din traficul de internet. Chiar și atunci când este posibilă înlocuirea conexiunilor prin satelit, lățimea de bandă a acestora din urmă este doar o fracțiune din cea a cablurilor. De exemplu, două cabluri care leagă Taiwan de Matsu au fost dezactivate pe 15 ianuarie; Aveau o capacitate de transmisie combinată de 1.310 Gbps (gigabiți pe secundă), dar în timp ce lățimea de bandă furnizată de comunicarea cu microunde poate ajunge doar la 12,6 Gbps.

2. Economii occidentale sunt acum complet dependente de internet; mai ales odată cu creșterea cloud computing-ului de la criza COVID. Fără aceste cabluri, nimic de la sistemele de plată de bază până la procurarea fluxurilor vitale nu se va opri: ecranul albastru al Windows ar putea fi moartea economiei.

Având în vedere această situație, această lucrare se va concentra pe două întrebări. Care este interesul strategic de a tăia cablurile submarine pentru inamicii NATO? Și cum putem proteja aceste instalații mai ales în perspectiva unui conflict deschis?

De ce cablurile submarine sunt ținte atât de atractive?

Liu & Alii (2020) constată ”că 64,33% din toate resursele web accesate dintr-o anumită țară se bazează pe Submarine Cable Network (SCN). În ciuda creșterii explozive a centrelor de date și a infrastructurii Software Defined Networking din întreaga lume, cel puțin 28,22% din resursele găzduite de SDN traversează un cablu submarin. ”Impactul rețelei de cablu submarin (SCN) este atunci atât societal, cât și economic. NATO estimează că, cablurile submarine gestionează peste 10 trilioane de dolari în tranzacții financiare zilnice, implicații pentru sănătatea publică și siguranța. Asta explică interesul maxim pe care îl reprezintă pentru guverne. Acesta este, de asemenea, un motiv destul de bun pentru a considera aceste rețele ca o modalitate eficientă de a înrobi voința unui adversar.

În ciuda acestei importanțe, cablurile submarine sunt foarte vulnerabile la sabotaj datorită naturii și concentrării lor în zona de trafic maritim de foarte mare densitate. Gestionată corect o operațiune de sabotaj pentru a le tăia poate fi foarte discretă și dificil de atribuit inițiatorului lor. Asta le face ținte perfecte pentru războiul hibrid. Mai mult, ele prezintă două avantaje interesante pentru inamicii NATO în ceea ce privește represaliile. În primul rând, un atac asupra cablurilor submarine este scalabil și controlabil în comparație cu atacul cibernetic sau războiul stelelor. În al doilea rând, rețelele rusești și chineze sunt mult mai puțin vulnerabile la acest tip de atac, limitând riscul de represalii proporționale.

Avantajul comparativ al războiului cablului submarin în ceea ce privește Războiul Cibernetic și Războiul Stelelor

În ciuda eficienței lor uriașe de a dăuna economiei, spre deosebire de înțelepciunea comună, Războiul Cibernetic și Războiul Stelelor nu constituie o afacere atât de ușoară. Și este evident incompatibil cu dorința de a rămâne într-un război hibrid. Ambele domenii prezintă limite importante care limitează utilizarea lor deplină, cel puțin atâta timp cât situația nu este specifică unui război total.

Limitele Războiului Cibernetic împotriva unei puteri globale

Într-o perioadă în care atacurile cibernetice sunt din ce în ce mai frecvente și din ce în ce mai dăunătoare și mai costisitoare, ne-am putea întreba cum se poate vorbi de limite. Pentru a apăra această propunere, mă voi referi la cartea lui B. Valeriano și RC Maness: ”Cyberwar versus cyber realities”.¹

- Prima limită a războiului cibernetic este că ”operațiunile cibernetice masive și cu adevărat periculoase sunt dincolo de mijloacele majorității țărilor”. Fără îndoială, China, în cea mai mare parte, dar și Rusia, au aceste mijloace și argumentul nu este valabil în cazul nostru.

- ”Complexitatea armelor în spațiul cibernetic face ca ofensiva cibernetică să fie mai puțin ușoară și apărarea mai fezabilă decât se apreciază în general.” (P26)²

- Multe dintre atacurile de succes din spațiul cibernetic își datorează succesele erorilor făcute de victime. (P28)

- Când atacul este descoperit, instrumentele sale pot fi considerate inutile. Cu alte cuvinte, cele mai periculoase programe malware, de exemplu STUXNET, sunt arme unice, în ciuda costului și dificultăților de a crea și implementa.

¹ B. Valeriano și RC Maness (2015) ”Cyberwar versus cyber realities. Conflict Cyber în sistemul internațional, Oxford University Press.

² Vezi și H PRUNKCKUN. (2018), Arme cibernetice. Probleme și implicații ale armelor digitale, Springer

Odată folosit, inamicul analizează atacul și desfășoară contramăsuri pentru a neutraliza efectul acestei arme cibernetice. Cel mai rău, el poate returna acest instrument împotriva creatorului său.

Și mult mai enervant potrivit autorilor: ”ceea ce se întâmplă în spațiul cibernetic nu rămâne în spațiul cibernetic” (P27); ca și omologii lor biologici, răspândirea virusilor și a altor programe malware este foarte greu de controlat, punând în pericol atacatorul sau aliații săi. ”În cele din urmă, tactica este prea extinsă pentru a fi controlată. Este aproape imposibil să se limiteze cantitatea de daune cauzate infrastructurilor civile dacă sunt utilizate capacități cibernetice”. (P48)

Pentru ei, în ciuda ”Internetul și interacțiunile cibernetice sunt mai stabile decât cred cei mai mulți” (P37) și ”adevărul pericol în conflictul cibernetic este că un stat va folosi excesiv tactica și va împinge alte state să facă același lucru” (P19) Dintr-un motiv similar, Războiul Stelelor nu este un panaceu.

Limitele Războiului Stelelor

Spațiul este acum integrat în mod obișnuit ca o dimensiune simplă a câmpului de luptă. S-au făcut multe investiții și cercetări pentru a-l militariza. Evident, niciun război modern nu poate fi condus fără ajutorul sateliților. Cu toate acestea, trebuie făcută o distincție uriașă între diferitele utilizări posibile ale sateliților într-un război. Nicio restricție rațională nu poate limita utilizarea lor intensivă pentru comunicare și informații pentru a sprijini conflictul. De asemenea, în ciuda convențiilor internaționale care le-ar putea interzice, instalațiile cu arme care vizează Pământul par foarte previzibile (și imputabile). Dificultatea crește atunci când se ia în considerare distrugerea unui satelit ostil. Motivul este simplu: distrugerea unui singur satelit va crea prea multe resturi letale și incontroleabile. Doar pentru a repara ideile, imaginea arată rezultatul unei piese de plastic de ½ inch în spațiu.

Here's what happens when a 1/2-inch plastic piece hits aluminum at 15,000 mph in space.

Ca urmare, este sigur că distrugerea unui singur satelit adversar va fi urmată de distrugerea altora, într-un mod exponențial și incontroleabil, punând în pericol propria constelație de sateliți. Destul de gândit de două ori înainte de a angaja un război stelar până când progresul tehnic va permite să-și anihileze capacitățile fără a distruge sateliții.

Aceste argumente nu infirmă importanța zonei cibernetice și a stelelor în războiul modern; ei doar își evidențiază limitele în contextul unui conflict hibrid. Dincolo de aceste motive tehnice, cablurile submarine vestice sunt ținte atractive din motive geopolitice.

Situațiile asimetrice ale rețelelor rusești și chineze

Rețelele de internetul rusesc și chinez sunt destul de diferite de modelul occidental, atât în ceea ce privește structura rețelei, cât și în ceea ce privește reglementarea (cenzura). Mai puțin conectate cu restul lumii și mai controlate de stat, rețelele lor sunt mai puțin fragile decât ale noastre. Mai mult, aceste două state au dimensiuni continentale care le izolează de riscurile de represalii prin propriile rețele (submarine). Să examinăm aceste puncte.

Rețele mai puțin conectate (cu restul lumii).

Imediat în 2018, un proiect de lege prezentat Parlamentului Rusiei impunea furnizorilor de servicii de internet (ISP) să garanteze independența completă a spațiului internet rusesc (Runet). De atunci, Rusia a exersat întreruperea rețelei de telecomunicații de la internetul global, efectuând exerciții la scară largă ori de câte ori capacitățile sale tehnice o permit. Obiectivul declarat este în mod clar promovarea autosuficienței internetului rusesc în fața Occidentului; din 2021, legea rusă încurajează naționalizările jucătorilor de internet și obligă utilizarea serverelor DNS locale pentru a consolida controlul asupra structurii tehnice. Sarcina nu va fi ușoară: cu peste 5.000 de sisteme autonome, 41 de puncte de schimb pe Internet, multiple gateway-uri internaționale și o piață complet descentralizată a furnizorilor de servicii de internet, este practic imposibil să izolați complet internetul rusesc.

În ceea ce privește China, situația este și mai sofisticată: autoritățile guvernamentale nu numai că blochează conținutul anumitor site-uri, dar sunt capabile să monitorizeze accesul la Internet al fiecăruia. Aparatul său de control pe internet este considerat mai extins și mai avansat decât în orice altă țară din lume.

Un spațiu mai reglementat

Acolo unde Internetul occidental încă se presupune a fi un spațiu al libertății, în Rusia și China, este în principal un spațiu de reglementare.

Legislația rusă a internetului urmărește asigurarea securității digitale printr-o tendință către izolarea digitală (2019), un control de stat și o cenzură sporită. Furnizorii de servicii de internet trebuie să își direcționeze traficul prin punctele de rutare controlate de guvern, facilitând cenzurarea și blocarea conținutului neconform. Din martie 2024, chiar și utilizarea rețelelor private virtuale este interzisă; furnizorii fiind responsabili să monitorizeze și să oprească fiecare trafic criptat.

Primele reglementări ale internetului din China datează din anii 1990, stabilind o bază pentru managementul și securitatea sistemului informațional. Primele lor scopuri au fost de a interzice difuzarea de informații considerate dăunătoare sau subversive. Din moment ce, furnizorii de internet sunt trași la răspundere pentru conținutul pe care îl distribuie și pentru conformitatea acestuia cu politica oficială a statului. Din septembrie 2023, un nou text interzice accesul la internet între orele 22 și 6 tinerilor sub 18 ani și limitează timpul de conectare a acestora la două ore pe zi.

Rețelele continentale

Rusia și China ”dezvoltă rute și sisteme alternative de cabluri care ar putea reduce controlul occidental asupra infrastructurilor de comunicații globale”³. Apropos, dimensiunea continentală a principalului trafic de internet al Rusiei și Chinei le face mai puțin vulnerabile. Nevoile lor de cabluri submarine sunt destul de limitate în comparație cu cele occidentale:

³Niklas Swanstrom (01/2025) <https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:7290338174742990849/>

Cert este că conexiunile la internet din Rusia și China sunt mult mai puțin fragile decât ale noastre, și faceți ipotetice orice represalii proporționale. Necesitatea de a ne proteja rețelele este cea mai importantă.

Cum să protejăm cablurile submarine?

Protejarea cablului submarin devine o prioritate din cauza multiplicării atacurilor. În mod tradițional, în relațiile internaționale, patru mijloace uzuale sunt folosite în acest scop: legea (convențiile internaționale), informațiile, descurajarea și răzbunarea. Să luăm în considerare aceste puncte:

Convențiile internaționale

În epoca de după Primul Război Mondial și al Doilea Război Mondial, legea internațională era considerată o modalitate "civilizată" de a atenua conflictele dintre națiuni. A fost esența creării Organizației Națiunilor Unite... De fapt, "Combinăția dintre vulnerabilitatea fizică, sofisticarea tehnică și complexitatea geopolitică (a cablurilor noastre submarine de internet) creează provocări unice care necesită soluții inovatoare și cooperare internațională fără precedent"⁴

În practică, puține țări au legi speciale dedicate protecției cablurilor lor submarine. Convenția Națiunilor Unite cu privire la Legea dreptului mării (UNCLOS) are ca scop reglementarea drepturilor de instalare și protecție a cablurilor submarine. Intrat în vigoare în 1994, a fost ratificat de 168 de state și de Uniunea Europeană. În ceea ce privește subiectul nostru, principalele dispoziții ale acestui tratat impun ca "statele care au ratificat să introducă legislație pentru purtătorii lor de pavilion împotriva daunelor intenționate sau din neglijență" (Art. 113, 114 și 115). Acest lucru nu este foarte solicitant... Situația este complicată de faptul că "statele permit proprietatea privată asupra infrastructurii internaționale critice, în timp ce nu introduc legislație pentru a proteja această infrastructură"⁵

În concluzie, chiar și în cazul unei agresiuni voluntare, cel mai bun lucru care pare să se aștepte de la legislație este un fel de scuze "formale" și o reparație minimă⁶. Situația juridică este complicată și de cele două fapte majore: o țară agresoare este membru permanent al ONU; Președintele Statelor Unite ale Americii este deschis să anihileze "ordinea" juridică internațională pentru a impune bilateralismul.

Intelligence

Informațiile și contrainformațiile au un rol cheie în protecția infrastructurilor noastre. De exemplu, China devenind cea mai inovatoare țară din lume, este important să o luăm în considerare cu seriozitate și să urmărim permanent și în profunzime progresul său tehnologic. Așa am aflat că inginerii de la Universitatea Lishui, din China, au cerut un brevet în 2020, pentru un dispozitiv de tăiere a cablurilor submarine, în urma unei încercări similare anterioare a Administrației Oceanice de Stat, din China. Fără îndoială, ridică preocupări globale și trebuie studiat cu atenție pentru a anticipa evoluțiile viitoare. Eforturile în domeniul intelligence trebuie amplificate, înfruntându-se cu adversari care devin din ce în ce mai deștepți.

Descurajarea

Descurajarea este arta de a face să știi ce vrei să faci sau nu și de a impune această voință prin amenințare. Se bazează pe credibilitatea celui care îl folosește (aplicarea amenințării dacă avertismentul nu este ascultat.); pe o definiție clară a ceea ce este de așteptat sau nu va fi tolerat și asupra capacității de implementare a amenințărilor.

- În 2011, Casa Albă a declarat că incidentul cibernetic este similar cu un act de război, pedepsit cu mijloace convenționale. Un "Plan X" a fost dezvoltat ca program pentru a găsi sursa unui incident și a răzbuna automat împotriva atacatorului fără nicio intervenție umană. Această automatizare a răspunsului este un factor cheie de eficiență și credibilitate a descurajării. În practică, chiar dacă este posibil să se asimileze sabotajul cablurilor submarine incidentului cibernetic, automatizarea răspunsului este greu de implementat în ambele cazuri, dar mesajul este clar: "nu vrem să ne atacați rețelele"

⁴Ibid

⁵ E. HINE & Alții (2024), *Cablurile submarine și riscurile pentru suveranitatea digitală*, Minds & Machines, iulie. În decembrie 2020, 59% dintre cablurile submarine erau deținute de firme private.

⁶ La fel ca ceea ce s-a întâmplat în urma distrugerii unui avion de linie azer, pe 26 decembrie 2024. (doar după ce președintele a cerut în mod expres aceste scuze). Deoarece a fost integrat în Manualul TALLIN 2013

- Definiția clară dată de către NATO a chestiunilor ”protejate” este, de asemenea, fără ambiguitate: rețelele noastre de internet. Cablurile submarine sunt o parte centrală a acestora.

- Capacitatea implementării amenințării este mai puțin clară. Chiar dacă NATO este încă principala putere militară, poziția sa este sever contestată de China și contestată deschis de statele mai puțin puternice, în primul rând de Rusia, dar și de Iran și Coreea de Nord. Chiar și dotată cu o mică capacitate nucleară, singurul fapt că o țară atât de mică (25 de milioane de locuitori) și îngrozitor de săracă ar putea să șantajeze lumea, este destul de îngrijorător. În plus, principalii oponenți ai puterii sale sunt regimurile autoritare cu o viziune clară asupra a ceea ce își doresc; NATO este încă condusă pe principii democratice care sunt mai lente pentru a fi eficiente.

Evident, aceste amenințări nu impresionează nici Rusia, nici China, care continuă să trimită nave în vecinătatea cablurilor vitale ale NATO, așa cum putem vedea încă în 25 ianuarie 2025:

Ministry of Defence
@DefenceHQ · Suivre

"We see you, we know what you're doing and we will not shy away from robust action to protect this country".

@RoyalNavy vessels have been tracking a Russian spy ship in the English Channel just weeks after it was caught loitering over critical undersea infrastructure.

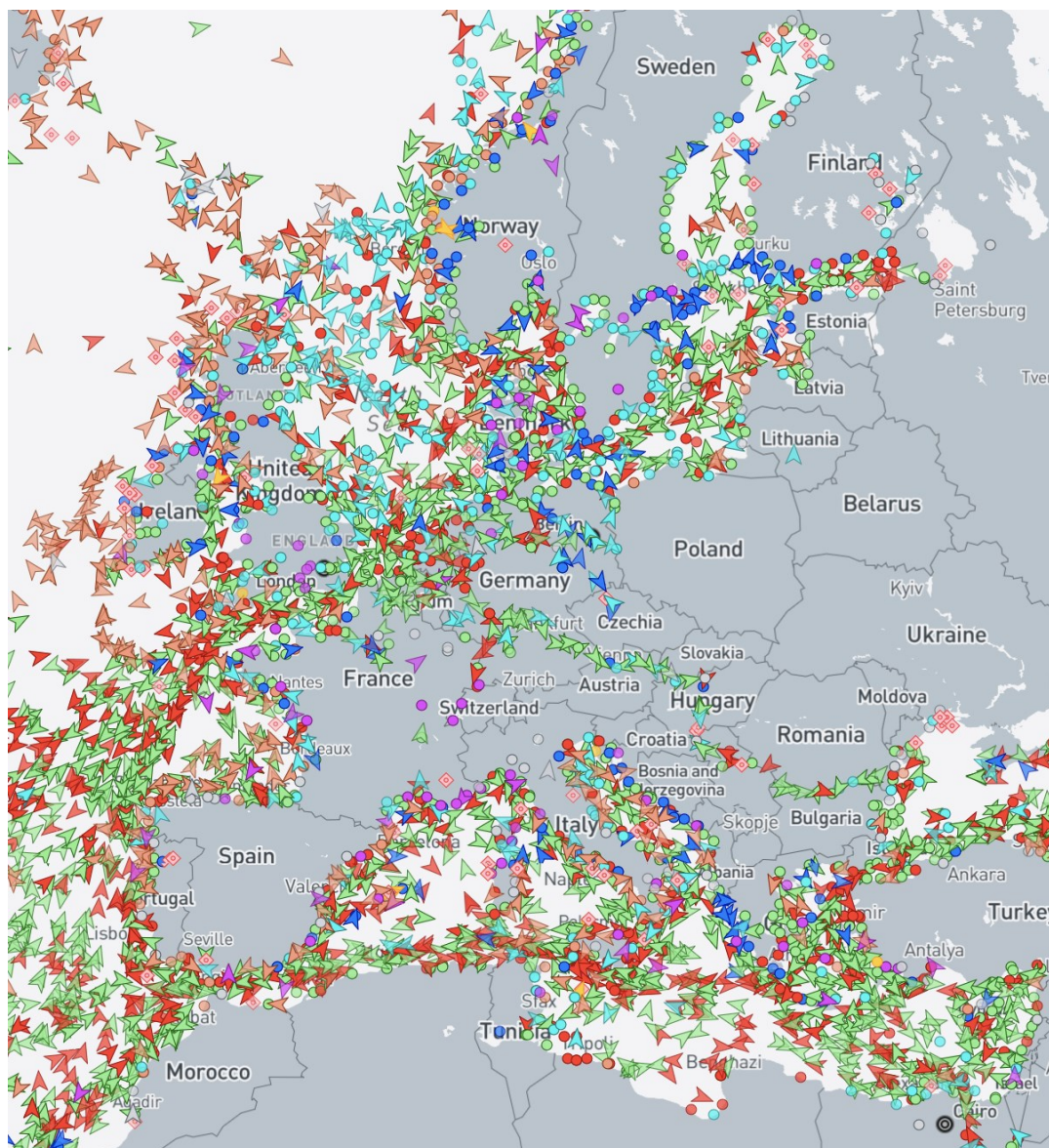
Se pare că nava în cauză și-a schimbat comportamentul doar după ce un submarin al Royal Navy a apărut în apropiere. În situația războiului hibrid, atunci se pare că descurajarea este relativ inefficientă. Atâta timp cât nu există represalii directe împotriva navei agresor (cu toate riscurile asociate). Chiar și cu o descurajare eficientă, ar putea fi mai sigur să consolidăm protecția rețelelor noastre.

Protecțiile

De fapt, protejarea rețelelor submarine ale NATO este o muncă extrem de complicată, care va deveni și mai grea. Pe lângă argumentele discutate mai sus, majoritatea rețelelor vizate sunt situate în zone geografice extrem de aglomerate⁸ și cu adâncimi mici⁹.

⁸Captură de ecran a traficului maritim din Europa la 31 ianuarie 2025: <https://www.marinetraffic.com/en/ais/home/centerx:6.7/centery:51.0/zoom:4>

⁹Marea Baltică, care este zona cea mai vizată, are 364 800 km² și adâncimea medie este de doar 55 m (Wikipedia); Canalul Mânecii are 75.000 km² și adâncimea medie este de 63 m

Având în vedere această situație, sunt luate multe măsuri: supravegherea, aplicarea reglementărilor maritime și reziliența sistemelor noastre.

- **Supraveghere.** Este multiformă și diferă în funcție de situație.

o În condiții normale, fiecare dintre țările noastre a stabilit un sistem de supraveghere radar a principalelor rute maritime. Este foarte eficient în zonele în cauza să urmărești instantaneu traficul și poziția fiecărei ambarcațiuni. Dar nu oferă nicio informație despre un posibil "incident" (o ancoră care zgârie fundul mării); Numeroase patrulile maritime ale paznicilor de coastă și/sau ale armatei îndeplinesc această sarcină normală. Și s-a văzut că în zonele critice ale Mării Baltice, NATO desfășoară (20) drone navale pentru a asigura securitatea rețelilor.

o În situații extraordinare, atunci când o navă suspectă este identificată, supravegherea poate include utilizarea satelitului și utilizarea de drone aeriene sau maritime dedicate pentru urmărirea și înregistrarea activității acesteia. În cele din urmă, navele spion pot fi, de asemenea, escortate special de nave militare și sau urmate de submarine. Această supraveghere este esențială atât pentru a restrânge libertatea de acțiune a inamicilor noștri, cât și pentru a documenta și, eventual, a imputa sabotajele la care au putut proceda.

- **Aplicarea reglementării maritime internaționale.** Organizația Maritimă Internațională (IMO) este agenția specializată a Națiunilor Unite responsabilă pentru siguranța și securitatea transporturilor maritime și prevenirea poluării marine și atmosferice de către nave. De îndată, în 1974, s-a implementat convenția

SOLAS, privind identificarea și urmărirea navelor pe distanțe lungi¹⁰. Din 2004, a făcut obligatoriu AIS, un sistem de schimb de date între nave, obligatoriu pentru toate navele comerciale, de pasageri și de pescuit (peste 12 metri)¹¹. Acest punct poate fi important deoarece de fiecare dată când se suspectează că o navă a sabotat un cablu AIS era oprit. Ar putea fi atunci interesant de a crea o sancțiune reală pentru a impune implementarea acestei obligații, pentru a ”înlătura îndoielile” cu privire la pozițiile efective ale navelor suspecte atunci când a avut loc sabotajul.

- **Reziliență.** Având în vedere noile tensiuni, NATO inițiază proiectul HEIST (arhitectură hibridă spațiu-submarin care asigură infosec de telecomunicații) cu scopul de a detecta rapid deteriorarea cablurilor și de a redirecționa datele prin sateliți. Testarea începe în 2025 la Institutul de Tehnologie Blekinge din Suedia. Principala provocare a acestui proiect este de a depăși lățimea de bandă limitată a microundelor în comparație cu cablurile de fibră optică (340 terabiți/secundă față de 5 gigabiți/secundă). Sunt depuse o mulțime de eforturi pentru a îmbunătăți noua tehnologie de comunicații cu laser, care ar putea crește lățimea de bandă prin satelit de 40 de ori. În orice caz, diferența va rămâne substanțială și necesită definirea și implementarea unor reguli de acces la rețea care să fie atât clare, cât și riguroase pentru a defini prioritățile vitale.

Chiar și cu specificul războiului hibrid, probabil că aceste măsuri se vor dovedi a nu fi perfect sigure; cu toate acestea, trebuie să le luăm pentru a face sabotajele mai dificile (și documentate) și pentru a asigura o rezistență mai mare.

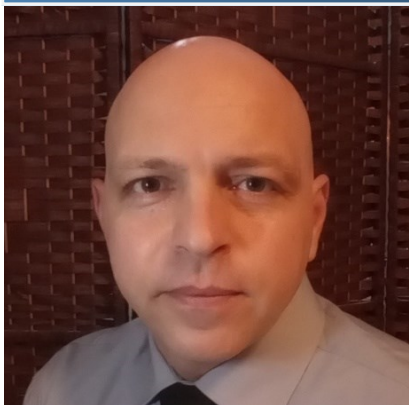
Concluzie

Rețelele noastre de cabluri submarine sunt în mod inerent fragile și interesul de a le tăia este din ce în ce mai mare, indiferent de eforturile de a le proteja. Reziliența este atunci factorul cheie pentru a ne proteja economiile. Dar reziliența nu este răspunsul la atacurile deliberate. Războiul este mijlocul de înrobire a voinței adversarului prin forță. Pentru a răspunde unui astfel de atac, voința noastră trebuie să fie puternică și clară. Așadar, una dintre primele priorități pentru Europa este definirea și impunerea unei poziții politice clare și puternice... departe de departe de cacofonia actuală a țărilor cu interese și aspirații divergente.

---

¹⁰<https://www.imo.org/fr/OurWork/Safety/Pages/LRIT.aspx>

¹¹<https://www.imo.org/en/OurWork/Safety/Pages/AIS.aspx>

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

Înțelegerea Securității Naționale Partea a V-a: Componenta securității maritime

Lt. col. (ret.) Georgios KOUKAKIS (Grecia)

”Împreună cu aerul, spațiul cosmic și spațiul cibernetic, marea este un domeniu strategic din ce în ce mai contestat. Într-o perioadă de tensiuni geopolitice tot mai mari, UE trebuie să învețe să vorbească limbajul puterii și pe mare. .”

Josep Borrell, fostul Înalt Reprezentant/vicepreședinte al UE

Abstract

Acest articol este a cincea parte a unei serii de articole care își propune să prezinte diferitele componente ale securității naționale, o dimensiune a securității care a fost recent sub lumina reflectoarelor din cauza numeroaselor crize care au apărut și a multitudinii de amenințări care predomină în mediul de securitate contemporan. Se axează pe securitatea maritimă, o componentă a securității naționale care este interconectată cu un număr semnificativ de domenii de politică și, prin urmare, afectează buna funcționare a statelor și bunăstarea cetățenilor acestora. Scopul său este de a clarifica contextul acestei componente, de a prezenta interconectarea acesteia cu alte componente ale securității naționale, de a analiza impactul acesteia într-o varietate de domenii de politică și, în final, de a evidenția importanța ei pentru pace și stabilitate. Concluzia sa principală este că securitatea maritimă este o componentă foarte importantă a securității naționale și nu trebuie trecută cu vederea.

Introducere

Mediul de securitate contemporan a fost caracterizat ca un mediu de policrize (crize multiple) și permacrize (crize permanente)¹, datorită numeroaselor crize de lungă durată și diferite tipuri (militare, economice, energetice, alimentare, sanitare etc.) care au avut loc. În acest context, securitatea națională este de o importanță vitală pentru fiecare stat, deoarece contribuie foarte mult la promovarea intereselor energetice naționale și la bunăstarea cetățenilor săi, deoarece securitatea și dezvoltarea sunt interconectate². Una dintre componentele securității naționale este securitatea maritimă, a cărei importanță a fost evidențiată prin mai multe incidente care urmează să fie prezentate în articol, având un impact direct sau indirect asupra mai multor domenii de politică.

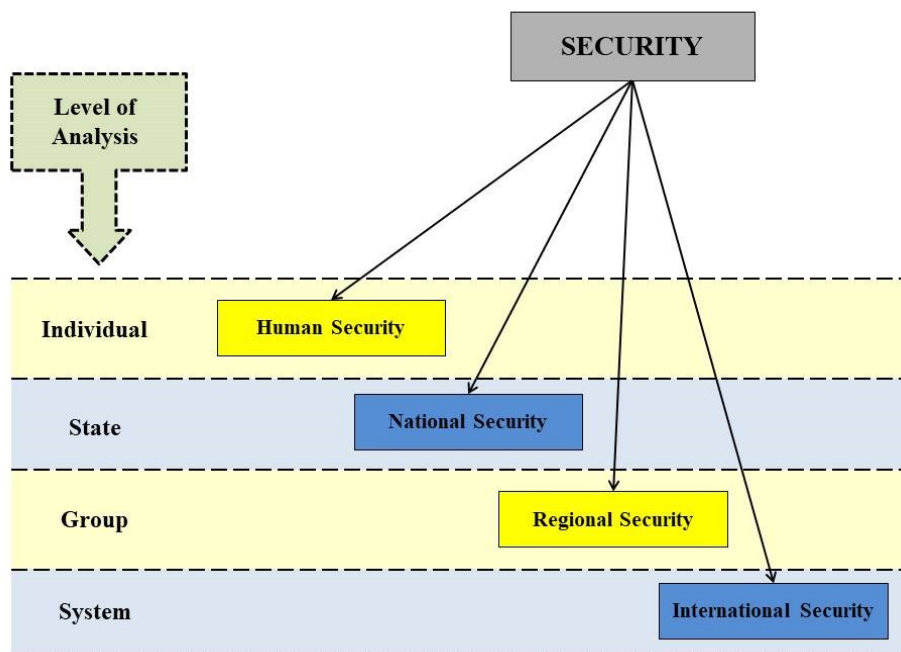
¹Koukakis, G. (2023). *Permacrize și Policrize: Conturarea mediului de securitate contemporan prin referințe la documentele strategice ale actorilor regionali și internaționali*. HAPSc Policy Briefs Series, Vol. 4 (2). 55-64. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.36661>.

²Stern, M. și Öjendal, J. (2010). *Cartografierea legăturii securitate-dezvoltare: conflict, complexitate, cacofonie, convergență?* Dialogul de securitate, 41(1), 5–29. <http://www.jstor.org/stable/26301183>.

Articolul prezintă conținutul securității maritime, o componentă semnificativă a securității naționale. Importanța sa constă în faptul că securitatea maritimă este foarte importantă pentru fiecare stat (în special pentru cele maritime), deoarece asigură buna funcționare a statelor și bunăstarea cetățenilor săi. Cercetările actuale indică faptul că mediul ostil de securitate contemporan al policrizelor și permacriselor a forțat statele să -și reevalueze politica privind securitatea maritimă pentru a-și spori securitatea națională generală, astfel articolul contribuie la literatura existentă, deoarece oferă informații suplimentare care pot ajuta cetățenii să înțeleagă nevoia de îmbunătățire a securității maritime, iar factorii de decizie politică planifică și implementează politicile respective într-un mod mai eficient.

Scopul său este să clarifice contextul securității maritime, să prezinte interconexiunea acestuia cu celelalte componente ale securității naționale și domeniilor politice și să evidențieze importanța acestuia pentru pace și stabilitate. Concluzia principală este că securitatea maritimă este o componentă foarte importantă a securității naționale și nu trebuie trecută cu vederea, deoarece aceasta va avea consecințe majore în multe domenii de politică. În ceea ce privește structura articolului, acesta clarifică inițial conceptul de securitate națională și explică contextul securității maritime, după care prezintă principala schemă de colaborare internațională și câteva incidente recente în materie de securitate maritimă, se trece apoi la o analiză succintă a interconexiunii dintre securitatea maritimă și alte domenii de politică și se încheie prin referire la principala provocare și oportunitate în ceea ce privește componenta de viitor a securității naționale.

Imaginea 1: Cele 4 tipuri de securitate
Sursa: Compilat de Georgios Koukakis

Conceptul de securitate

Termenul de *securitate* provine din cuvântul latin *securitas/securus* al cărui prim compus este cuvântul *sine* care înseamnă fără al doilea compus din cuvântul *cura* care înseamnă frică, îngrijorare, anxietate etc.³ Astfel, securitatea este starea în care *frica, îngrijorarea și anxietatea* sunt absente, din cauza acțiunilor necesare întreprinse de un actor (individ, grup, stat, organizație etc.) pentru a fi/sau protejat împotriva amenințărilor. Prin urmare, securitatea poate fi clasificată în funcție de nivelul de analiză (*Imaginea 1*) în patru tipuri; *Securitatea umană* la nivel individual, *Securitatea națională* la nivel de stat, *Securitatea regională* la nivel de grup *Securitatea internațională* la nivel de sistem (**Imaginea 1**).

³Neocleous, M. (2000). *Against security*. *Radical Philosophy*, 100, 7-15. <https://www.radicalphilosophy.com/article/against-security>.

La început securitatea era legată în principal de securitatea națională (protecția statului), concept care a fost introdus de Statele Unite ale Americii (SUA) prin *Actul de Securitate Națională* semnat în 1947⁴. Această nouă paradigmă a legat securitatea de structura internă a fiecărui stat, reflectând interacțiunea acestuia cu mediul de securitate, relație care se bazează pe percepția statului asupra insecurității⁵. Ulterior, Organizația Națiunilor Unite (ONU) a legat securitatea oamenilor și eradicarea sărăciei și a subdezvoltării⁶, introducând conceptul de securitate umană prin Raportul de dezvoltare umană care a fost publicat în 1994⁷. În ceea ce privește *securitatea regională*, în ciuda faptului că aceasta cuprinde (etimologic) securitatea națională a statelor unei anumite regiuni, ea exprimă și prin sistemele lor politice și juridice puternice, culturale, dezvoltate și similare⁸. Prin urmare, le permite să acționeze colectiv împotriva amenințărilor comune și să coopereze în mai multe domenii pentru a facilita dezvoltarea – deoarece securitatea și dezvoltarea sunt doi termeni⁹ strâns legați – conducând la înființarea mai multor organizații regionale precum UE¹⁰.

Imaginea 2: Dimensiuni/componente indicative de securitate
Sursa: Compilat de Georgios Koukakis

În cele din urmă, securitatea internațională este strâns legată de globalizare¹¹, în cea mai mare parte se ocupă de amenințările globale prin intermediul organizațiilor internaționale precum Națiunile Unite¹². Mai mult, securitatea – indiferent de nivelul instituțional în care este examinată – cuprinde mai multe dimensiuni/componente, în funcție de aspectul specific/domeniul de politică care este periclitat și/sau de originea amenințărilor/riscurilor. Acestea includ, dar nu se limitează la următoarele: (1) securitate militară, (2) securitate economică, (3) securitate energetică, (4) securitatea infrastructurii critice, (5) securitate maritimă, (6) securitate alimentară, (7) securitatea mediului, (8) securitatea sănătății, (9) securitate internă/internă, (10) securitate cibernetică, (11) securitate culturală, (12) securitate demografică și informațională, (12) securitate demografică (13) securitatea spațiului (**Imaginea 2**).

⁴Department of State. (n.d.). National Security Act of 1947 [Official Document]. [https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20\(NSC\)](https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20(NSC)).

⁵B. (1983). *People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations*. Wheatsheaf Books, 69.

⁶Buzan, B. & Hansen, L. (2009). *People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations*. Cambridge University Press, 203.

⁷United Nations Development Programme. (1994). *Human Development Report 1994*. <https://hdr.undp.org/system/files/documents/hdr1994encompletenostatpdf.pdf>

⁸Graham, K. & Felicio, T. (2005). *Regional Security and Global Governance: A Proposal for a 'Regional-Global Security Mechanism' in Light of the UN High-Level Panel's Report*, Egmont Paper, 4. <http://aei.pitt.edu/8985/>.

⁹Krause, K. & Jütersonke, O. (2005). *Peace, Security and Development*, *Security Dialogue*, 36(4), 447-462. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0967010605060449>

¹⁰Bailes, A. & Cottey, A. (2006). *Regional security cooperation in the early 21st century*, in Bailes, A. (ed.) *SIPRI Yearbook 2006: Armaments, Disarmament and International Security*. Oxford University Press, 195–223.

¹¹Cha, V. (2000). *Globalization and the Study of International Security*, *Journal of Peace Research*, 37(3), 391-403. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0022343300037003007>

¹²United Nations. (2023). *Determined: Report of the Secretary-General on the Work of the Organization* [Official Document]. https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sg_annual_report_2023_en_0.pdf

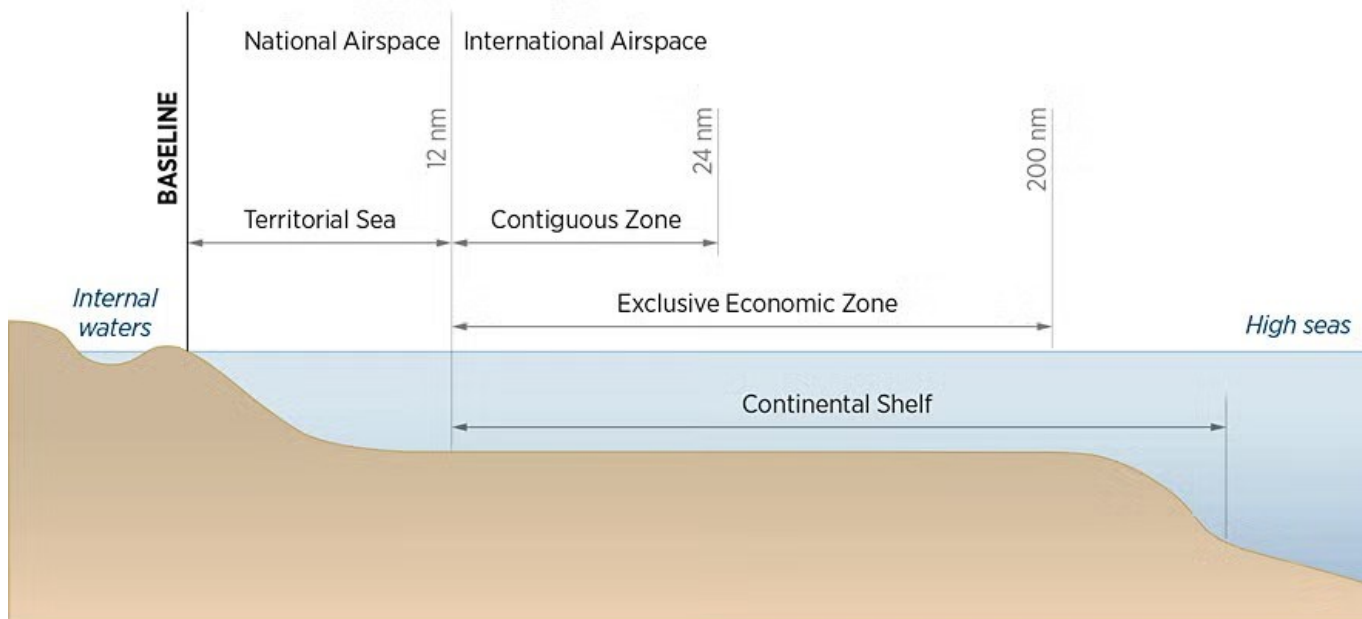

Contextul securității maritime

Luând în considerare definiția menționată mai sus a securității, se înțelege că securitatea maritimă este protecția *infrastructurii* unui stat (de exemplu, porturile) și a activelor (de exemplu, navele) care sunt legate de mediul său maritim și protecția infrastructurii sale generale, zonele sale maritime și cetățenii săi formează orice amenințare/risc care este direcționat sau provine din mediul maritim.

FIGURE 1

U.N. Convention on the Law of the Sea: Defined Waters

MARITIME BOUNDARY DEFINITIONS

Territorial Sea. Sovereign territory of the state. Foreign civilian and military vessels have right to innocent passage.

Contiguous Zone. State may exercise control necessary to prevent infringement of its customs, fiscal, immigration, or sanitary laws.

Exclusive Economic Zone (EEZ). Sovereign rights for exploring and exploiting resources, preserving marine environment, establishing artificial islands and structures.

High Seas. All parts of the sea that are not included in the EEZ, the territorial sea, or in the internal waters of a state. No exclusive rights.

SOURCES: *Law of the Sea: A Policy Primer*, "Maritime Zones," The Fletcher School of Law and Diplomacy, 2017, Chapter 2, <https://sites.tufts.edu/lawofthesea/chapter-two/> (accessed March 11, 2021), and the National Oceanic and Atmospheric Administration, "Maritime Zones and Boundaries," https://www.gc.noaa.gov/gcil_maritime.html (accessed March 11, 2021).

BG3608 heritage.org

Imaginea 3: Zonele maritime așa cum sunt definite de UNCLOS (1982)

Sursa: <https://www.heritage.org/global-politics/report/unclos-china-india-and-the-united-states-navigate-unsettled-regime>

În ceea ce privește zonele maritime, acestea sunt definite de Convenția Națiunilor Unite privind dreptul mării (UNCLOS) care a fost semnată în 1982 (**Imaginea 3**)¹³ și sunt strâns legate de suveranitatea și drepturile suverane ale unui stat, afectând și economia acestuia, deoarece – în funcție de zonă – oferă dreptul de a exploata exclusiv mai multe resurse (de ex. zăcăminte de hidrocarburi etc.). Acestea cuprind următoarele:

¹³United Nations. (1982). *United Nations Convention on the Law of the Sea*. https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf.

1. Apele interioare.
2. Marea Teritorială.
3. Zona adiacentă.
4. Zona Economică Exclusivă (ZEE).
5. Marea liberă.
6. Platoul continental.

În ceea ce privește Uniunea Europeană, aceasta și-a aprobat prima Strategie de securitate maritimă a UE (EUMSS) în 2014 și a actualizat-o în 2023¹⁴, având ca obiective strategice: (i) intensificarea activităților pe mare, (ii) cooperarea cu partenerii, (iii) conducerea în domeniul conștientizării domeniului maritim, (iv) gestionarea riscurilor și amenințărilor, (v) gestionarea riscurilor și amenințărilor, (v) educarea, (v) capacități și amenințări. În acest context, importanța securității maritime pentru UE a fost subliniată și de comisarul Virginijus Sinkevičius prin următoarea sa declarație:

*”Ar trebui să luăm în serios importanța strategică a oceanelor noastre. Dimensiunea maritimă este esențială pentru autonomia strategică a UE, deoarece prosperitatea Uniunii Europene și a statelor sale membre depinde de un ocean sigur și securizat. Strategia de securitate maritimă actualizată va proteja mai bine cetățenii noștri și va promova activitățile noastre din economia albastră și interesele noastre pe mare. Vom aborda impactul schimbărilor climatice și al degradării mediului asupra securității maritime, vom consolida instrumentele de supraveghere maritimă, ne vom spori apărarea împotriva amenințărilor cibernetice și hibride și vom consolida protecția infrastructurii maritime critice”.*¹⁵

Totuși, pentru ca contextul securității maritime să fie pe deplin înțeles, articolul analizează următoarele elemente de securitate maritimă:

1. Amenințări: În ceea ce privește amenințările la securitatea maritimă, trebuie subliniat că acestea includ atât *actori statali*, cât și *nestatali*. Prima categorie include, de obicei, forțele armate navale ale statelor (nave de război), în timp ce a doua include în mare parte terorismul, perturbarea rutelor comerciale maritime vitale, atacurile asupra infrastructurii maritime sau a transporturilor maritime (inclusiv atacuri cibernetice), transportul de articole ilegale pe mare, contrabanda și traficul de persoane.

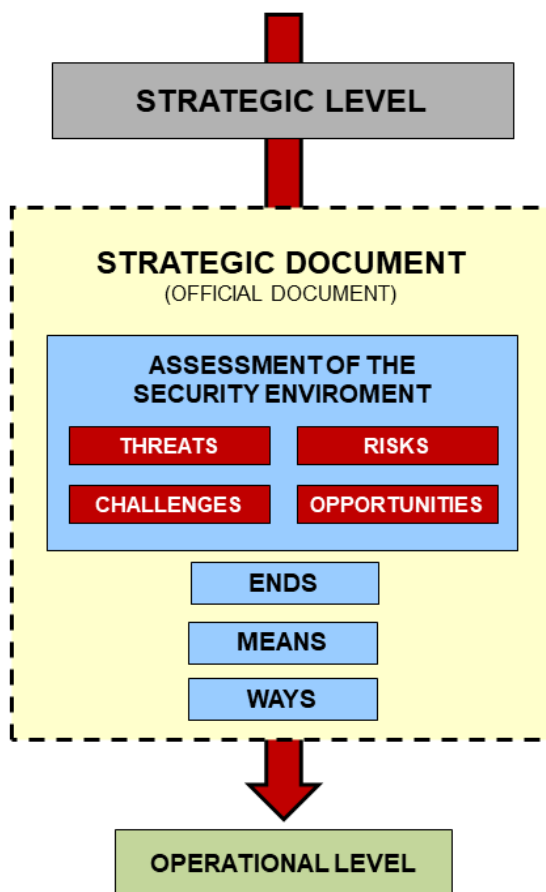
2. Mijloace: În ceea ce privește mijloacele pe care un actor le poate folosi pentru a amenința securitatea maritimă a unui stat, acestea includ de obicei mijloace fizice, mijloace cibernetice sau mijloace administrative/operaționale. Mai mult, securitatea maritimă a unui stat poate fi amenințată (neintenționat) de o situație tehnică (funcționare defectuoasă) sau de un fenomen natural (de exemplu, un dezastru, schimbări climatice etc.).

3. Modalități: În ceea ce privește modalitățile în care sunt utilizate mijloacele menționate mai sus, cele mai frecvente includ implementarea embargourilor, restricționarea exporturilor, atacurile cibernetice și atacurile fizice împotriva infrastructurii sau activelor maritime ale unui stat.

4. Scopuri/Obiective: Scopul principal pe care un actor aspiră să-l atingă prin întreruperea funcționării infrastructurii maritime a unui stat și cauzarea daunelor activelor acestuia este de a-și impune voința prin constrângere. În ceea ce privește obiectivele, acestea includ, de obicei, *funcționarea defectuoasă și/ sau degradarea economiei, comerțului, apărării și/sau a lanțului de aprovizionare* al unui actor și/sau *privarea de resurse maritime critice* pentru a provoca defecțiunea generală a unui stat și tulburări publice care vor pune presiune asupra conducerii statului și, astfel, vor ajunge la un acord favorabil.

¹⁴ European Commission. (2023, March 10). Maritime Security: EU updates Strategy to safeguard maritime domain against new threats [Press Release]. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1483.

¹⁵ *Ibidem*

*Imaginea 4: Funcția Documentelor Strategice
Sursa: Compilat de Georgios Koukakis*

5. Documente strategice: în ceea ce privește documentele strategice care sunt legate de securitatea maritimă, acestea includ fie documente strategice de securitate națională, cum ar fi *Strategia națională pentru securitate maritimă (NSMS)* a Regatului Unit¹⁶, *Strategia globală pentru securitate maritimă (GSMS)* a Danemarcei¹⁷, *Strategia de securitate maritimă (MSS)* din Noua Zeelandă¹⁸ *Strategia națională pentru securitatea maritimă (NSMS)* a Spaniei¹⁹. Scopul lor principal este de a oferi cadrul – prin evaluarea condițiilor (amenințări, riscuri, provocări și oportunități) ale mediului de securitate maritimă, definirea scopurilor (obiectivelor) dorite, a mijloacelor necesare și a modalităților preferabile de utilizare a acestora – în care departamentele conexe ale sectorului public își vor implementa strategiile respective (**Figura 4**).

6. Luarea deciziilor: În ceea ce privește procesul de luare a deciziilor privind aspectele legate de securitatea maritimă, datorită faptului că este un domeniu politic cu consecințe politice, diplomatice și sociale foarte importante care trebuie coordonat cu alți actori, decizia de implementare a unei anumite politici de securitate maritimă este luată de regulă la nivelul politic strategic superior (Șef de Stat/Guvern).

¹⁶ HM Government. (2022). *National maritime security strategy [Official Document]*. <https://www.gov.uk/government/publications/national-maritime-security-strategy>.

¹⁷ Marine Link. (2025, February 06). *Denmark Releases Maritime Security Strategy*. <https://www.marinelink.com/news/denmark-releases-maritime-security-522037>

¹⁸ New Zealand Government. (2024). *Maritime Security Strategy [Official Document]*. https://www.transport.govt.nz/assets/Uploads/Report/MSS_V6_U.pdf.

¹⁹ Department of National Security/Office of the Presidency of the Government of Spain. (2024). *National Strategy for Maritime Security [Official Document]*. https://www.dsn.gob.es/sites/default/files/2025-01/Accessible%20ENSM2024%20EN_0.pdf.

Imaginea 5: Logo-ul Organizației Maritime Internaționale
Sursa: Organizația Maritimă Internațională

Organizația Maritimă Internațională (IMO)

Pe măsură ce statele au înțeles treptat că elaborarea reglementărilor internaționale este cea mai bună modalitate de a asigura securitatea maritimă, acestea au înființat în 1948 *Organizația Maritimă Internațională (OMI)*²⁰, o organizație internațională de 176 de state-membre²¹ care a intrat în vigoare în 1958²², având – conform articolului 1 din Convenția privind Organizația Maritimă Internațională²³ – următoarele scopuri:

1. Să furnizeze mecanisme de cooperare între guverne în domeniul reglementărilor și practicilor guvernamentale referitoare la chestiuni tehnice de toate felurile care afectează transportul maritim angajat în comerțul internațional și să încurajeze adoptarea generală a celor mai înalte standarde practicabile în problemele privind siguranța maritimă, eficiența navigației și prevenirea și controlul poluării marine de la nave; și să se ocupe de chestiuni administrative și juridice.

2. Să încurajeze eliminarea acțiunilor discriminatorii și a restricțiilor inutile de către guvernele care afectează transportul maritim implicat în comerțul internațional, astfel încât să promoveze disponibilitatea serviciilor de transport maritim pentru comerțul mondial fără discriminare; asistența și încurajarea acordate de un guvern pentru dezvoltarea transportului său național și în scopuri de securitate nu constituie în sine discriminare, cu condiția ca această asistență și încurajare să nu se bazeze pe măsuri menite să restrângă libertatea de transport maritim a tuturor pavilionului de a participa la comerțul internațional.

3. Să prevadă examinarea de către Organizație a chestiunilor referitoare la practicile restrictive neloiale ale întreprinderilor de transport maritim.

4. Să prevadă examinarea de către Organizație a oricăror probleme legate de transport maritim care i-ar putea fi sesizată de către orice organ sau agenție specializată a Națiunilor Unite.

5. Să prevadă schimbul de informații între guverne cu privire la problemele examinate de Organizație.

În contextul misiunii sale, IMO a aprobat în 1960 *Convenția internațională pentru siguranța vieții pe mare (SOLAS)*, o convenție internațională care acoperea mai multe aspecte privind siguranța navelor (**Imaginea 6**).²⁴

²⁰Its initial name was *Inter-Governmental Maritime Consultative Organization (IMCO)*.

²¹IMO. (n.d.). *Member States, IGOs and NGOs*. <https://www.imo.org/en/About/Membership/Pages/Default.aspx>.

²²IMO. (n.d.). *Brief History of IMO*. <https://www.imo.org/en/About/HistoryOfIMO/Pages/Default.aspx>.

²³IMO. (1948). *Convention on the International Maritime Organization*. <https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/Convention-on-the-International-Maritime-Organization.aspx>.

²⁴IMO. (1974). *International Convention for the Safety of Life at Sea (SOLAS), 1974*. [https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/International-Convention-for-the-Safety-of-Life-at-Sea-\(SOLAS\)-1974.aspx](https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/International-Convention-for-the-Safety-of-Life-at-Sea-(SOLAS)-1974.aspx).

How does IMO's ship safety treaty make a difference?

The International Convention for the Safety of Life at Sea (SOLAS) contains 15 chapters covering the following topics:

Imaginea 6: Infografică a IMO cu privire la SOLAS

Sursa: https://wwwcdn.imo.org/localresources/en/About/Events/Documents/WMD%202024%20SOLAS%20digital%20cards/SOLAS%20explained%20infographic_01.pdf

Incidente contemporane legate de securitatea maritimă

În ceea ce privește incidentele contemporane legate de securitatea maritimă, unul dintre cele mai cunoscute se referă la *exploziile* care au avut loc la 26 septembrie 2022 pe gazoductele rusești Nord Stream, care furnizau gaz Germaniei, incident care a determinat atât Rusia, cât și Occidentul să se acuze reciproc pentru sabotaj.²⁵ Un alt incident care a avut loc la 23 martie 2021, când marea navă de containere "Ever Given" a fost blocată pe Canalul Suez timp de 106 zile din cauza unui prăbușire pe malul canalului, având ca rezultat o perturbare majoră în comerțul global.²⁶

Un al treilea caz recent de insecuritate maritimă îl constituie atacurile Houthis, din 2023, asupra mai multor nave care traversau Marea Roșie, care a fost abordat de UE prin desfășurarea operațiunii de securitate maritimă în curs de desfășurare condusă de Grecia "EU NAVFOR ASPIDES".²⁷

În cele din urmă, un alt caz de securitate maritimă care afectează securitatea generală regională în Mediterana de Est este politica externă agresivă a Turciei, în contextul căreia Turcia a încălcat apele teritoriale grecești²⁸, a semnat un Memorandum de Înțelegere (MoU) ilegal cu Guvernul Acordului Național al Libiei în 2019 pentru delimitarea zonelor lor maritime, nerespectând prevederile UNCLOS²⁹ și exploatează mai multe nave care stăpâneau. în ZEE cipriotă³⁰.

²⁵ Adomaitis, N. & Ahlander, J. (2024, February 07). Nord Stream: What's known about the mystery pipeline explosions?. Reuters. <https://www.reuters.com/world/europe/qa-what-is-known-about-nord-stream-gas-pipeline-explosions-2023-09-26/>.

²⁶ Nadeen, E. (2021, July 07). Ever Given container ship leaves Suez Canal 106 days after getting stuck. Reuters. <https://www.reuters.com/world/ever-given-container-ship-set-leave-suez-canal-2021-07-07/>.

²⁷ Koukakis, G. (2024). The European Union Maritime Security Operation 'EU NAVFOR ASPIDES' in the North-Western Indian Ocean, the Enhanced Role of the Hellenic Republic (Greece), and the Future of Regional Security in the Indo-Pacific. South and South East Asia Security Research Centre Research Note, 3. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.28083.03363>.

²⁸ Hellenic National Defence General Staff. (n.d.). Violations of Territorial Waters. <https://geetha.mil.gr/en/category/violations-of-territorial-waters/>

²⁹ Koukakis, G. (2022). The 2020 EEZ delimitation agreement between Greece & Egypt [Short Comments]. HERMES Institute of International Affairs, Security & Geoeconomy.

<https://nebula.wsimg.com/9d13717091236cfaef0c31b8d39910cb?AccessKeyId=401F75AAF8C61A96E174&disposition=0&alloworigin=1>.

³⁰ Kathimerini. (2021, September 28). Turkish warship harasses research ship off Cyprus. <https://www.ekathimerini.com/news/1168670/turkey-renews-harassment-of-research-ship-off-cyprus/>.

Interconectarea securității maritime cu alte domenii de politică

În ceea ce privește interconectarea securității maritime cu alte domenii de politică, trebuie remarcat că atunci când instalațiile și navele maritime sunt amenințate, atât sectorul public, cât și cel privat care sunt aferente acestora funcționează defectuos deoarece nu pot funcționa corespunzător. În plus, securitatea maritimă este strâns legată de următoarele sectoare:

1. Economie: Primul sector care vine în minte când se face referire la securitatea maritimă este economia, întrucât rutele maritime sunt vitale – datorită faptului că sunt mai rapide și mai puțin costisitoare pentru comerț, având astfel un impact enorm asupra economiei.

2. Securitate și apărare: Un alt sector care este interconectat cu securitatea maritimă este sectorul securității și apărării, deoarece majoritatea statelor maritime depind foarte mult de marina lor, deoarece marea este prima linie a apărării lor.

3. Reziliență: deși nu este întotdeauna suficient de subliniată, reziliența este o condiție prealabilă a securității maritime, deoarece urmărește, printre altele, să minimizeze vulnerabilitățile infrastructurii maritime, astfel încât acestea să nu fie o țintă ușoară pentru actorii ostili. De asemenea, trebuie subliniat că reziliența este în prezent una dintre cele mai importante capacități pentru actori.³¹

4. Sănătatea publică: În ceea ce privește sănătatea publică, securitatea maritimă joacă un rol important, deoarece buna funcționare a asistenței medicale se bazează, printre altele, pe medicamentele care sunt transferate pe rutele maritime.

5. Tehnologie: Tehnologia are, de asemenea, un impact mare (atât pozitiv, cât și negativ) asupra securității maritime, deoarece facilitează inovarea nu numai în ceea ce privește combaterea amenințărilor/riscurilor maritime, ci și inventând noi mijloace și modalități de a le ataca de către actorii ostili. Mai mult, joacă un rol vital în navigație și comunicații, care sunt vitale în navigația maritimă.

6. Mediu: În ceea ce privește mediul, securitatea maritimă este foarte strâns legată de securitatea mediului, deoarece instalațiile maritime și avariile navelor pot contribui la poluarea mediului și a ecosistemului maritim.

7. Administrația publică: Relația dintre administrația publică și securitatea maritimă se referă în principal la statele maritime, care de obicei au înființat o agenție/departament respectiv, cum ar fi Ministerul Afacerilor Maritime și Politicii Insulare al Greciei, care este responsabil pentru toate chestiunile legate de afacerile maritime.³²

8. Informații: Nu în ultimul rând, informațiile sunt un alt sector care are legătură cu securitatea maritimă, deoarece nu numai că îmbunătățește gradul de conștientizare general a amenințărilor maritime, dar oferă și informații despre vulnerabilitățile infrastructurii maritime și ale navelor care conduc la creșterea rezistenței maritime.³³

Observații finale

Luând în considerare informațiile prezentate în acest articol, se concluzionează că securitatea maritimă este o componentă foarte importantă a securității naționale și nu trebuie trecută cu vederea, deoarece aceasta va avea consecințe majore în multe domenii de politică, precum securitatea și apărarea, energia, transporturile, economia, sănătatea publică, mediul, administrația publică, sănătatea etc. active pentru a funcționa în mod corespunzător și pentru a-și proteja interesele naționale care decurg din exploatarea zonelor sale maritime.

În ceea ce privește principala provocare cu care se confruntă majoritatea statelor maritime, aceasta constă în capacitatea de a ține pasul cu progresul tehnologic – mai ales în ceea ce privește spațiul cibernetic – pentru a menține un nivel satisfăcător de securitate maritimă.

---

³¹ Koukakis, G. (2023). *Resilience: Highlighting its Importance for Security and Development through References to (National) Security Strategic Documents of International Actors*. HAPSc Policy Briefs Series, 4(1), 77–87. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.35186>.

³² Ministry of Maritime Affairs and Insular Policy. (n.d.). *Homepage*. <https://www.ynanp.gr/en/>.

³³ Kanellopoulos, Anastasios-Nikolaos & Ioannidis, Anthony. (2024). *Enhancing Maritime Security Adopting an Integrated Intelligence Strategy in the Shipping Sector*. https://www.researchgate.net/publication/387517779_Enhancing_Maritime_Security_Adopting_an_Integrated_Intelligence_Strategy_in_the_Shipping_Sector.

În ceea ce privește principala oportunitate care urmează, actorii trebuie să profite de tehnologia existentă și să colaboreze între ei pentru a-și crește rezistența maritimă și pentru a se asigura că reglementările maritime sunt respectate. În cele din urmă, este imperativ ca toată lumea să țină cont de importanța cooperării în îmbunătățirea securității la fiecare nivel, după cum spune Franklin D. Roosevelt:

*”Concurența s-a dovedit a fi utilă până la un anumit punct și nu mai departe, dar cooperarea, care este lucrul pentru care trebuie să ne străduim astăzi, începe acolo unde concurența pleacă”.*³⁴

---

³⁴ Filski, M. (2013, February 25). Comment: Competition versus cooperation. *International Accounting Bulletin*. <https://www.internationalaccountingbulletin.com/comment/commentscomment-competition-versus-cooperation/>.

Bibliografie:

- Adomaitis, N. & Ahlander, J. (2024, February 07). Nord Stream: What's known about the mystery pipeline explosions? Reuters. <https://www.reuters.com/world/europe/qa-what-is-known-about-nord-stream-gas-pipeline-explosions-2023-09-26/>
- Bailes, A. & Cottey, A. (2006). Regional security cooperation in the early 21st century, in Bailes, A. (ed.) SIPRI Yearbook 2006: Armaments, Disarmament and International Security. Oxford University Press, 195–223.
- Buzan, B. & Hansen, L. (2009). People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations. Cambridge University Press, 203.
- Buzan, B. (1983). People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations. Wheatsheaf Books, 69.
- Cha, V. (2000). Globalization and the Study of International Security, *Journal of Peace Research*, 37(3), 391-403. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0022343300037003007>
- Department of National Security/Office of the Presidency of the Government of Spain. (2024). National Strategy for Maritime Security [Official Document]. https://www.dsn.gob.es/sites/default/files/2025-01/Accessible%20ENSM2024%20EN_0.pdf
- Department of State. (n.d.). National Security Act of 1947 [Official Document]. [https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20\(NSC\)](https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20(NSC)).
- Kathimerini. (2021, September 28). Turkish warship harasses research ship off Cyprus. <https://www.ekathimerini.com/news/1168670/turkey-renews-harassment-of-research-ship-off-cyprus/>
- European Commission. (2023, March 10). Maritime Security: EU updates Strategy to safeguard maritime domain against new threats [Press Release]. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1483
- Filski, M. (2013, February 25). Comment: Competition versus cooperation. *International Accounting Bulletin*. <https://www.internationalaccountingbulletin.com/comment/commentscomment-competition-versus-cooperation/>
- Graham, K. & Felicio, T. (2005). Regional Security and Global Governance: A Proposal for a 'Regional-Global Security Mechanism' in Light of the UN High-Level Panel's Report, Egmont Paper, 4. <http://aei.pitt.edu/8985/>.
- Hellenic National Defence General Staff. (n.d.). Violations of Territorial Waters. <https://geetha.mil.gr/en/category/violations-of-territorial-waters/>
- HM Government. (2022). National maritime security strategy [Official Document]. <https://www.gov.uk/government/publications/national-maritime-security-strategy>
- IMO. (1948). Convention on the International Maritime Organization. <https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/Convention-on-the-International-Maritime-Organization.aspx>
- IMO. (1974). International Convention for the Safety of Life at Sea (SOLAS), 1974. [https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/International-Convention-for-the-Safety-of-Life-at-Sea-\(SOLAS\)-1974.aspx](https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/International-Convention-for-the-Safety-of-Life-at-Sea-(SOLAS)-1974.aspx)
- IMO. (n.d.). Brief History of IMO. <https://www.imo.org/en/About/HistoryOfIMO/Pages/Default.aspx>
- IMO. (n.d.). Member States, IGOs and NGOs. <https://www.imo.org/en/About/Membership/Pages/Default.aspx>
- Kanellopoulos, Anastasios-Nikolaos & Ioannidis, Anthony. (2024). Enhancing Maritime Security Adopting an Integrated Intelligence Strategy in the Shipping Sector. https://www.researchgate.net/publication/387517779_Enhancing_Maritime_Security_Adopting_an_Integrated_Intelligence_Strategy_in_the_Shipping_Sector
- Koukakis, G. (2022). The 2020 EEZ delimitation agreement between Greece & Egypt [Short Comments]. HERMES Institute of International Affairs, Security & Geo-economy. <https://nebula.wsimg.com/9d13717091236cfaef0c31b8d39910cb?AccessKeyId=401F75AAF8C61A96E174&disposition=0&alloworigin=1>
- Koukakis, G. (2023). Permacrises and Polycrises: Outlining the Contemporary Security Environment through References to Strategic Documents of Regional and International Actors. HAPSc Policy Briefs Series, Vol 4 (2). 55-64. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.36661>.
- Koukakis, G. (2023). Resilience: Highlighting its Importance for Security and Development through References to (National) Security Strategic Documents of International Actors. HAPSc Policy Briefs Series, 4(1), 77–87. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.35186>

- Koukakis, G. (2024). The European Union Maritime Security Operation ‘EUNAVFOR ASPIDES’ in the North-Western Indian Ocean, the Enhanced Role of the Hellenic Republic (Greece), and the Future of Regional Security in the Indo-Pacific. South and South East Asia Security Research Centre Research Note, 3. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.28083.03363>
- Krause, K. & Jütersonke, O. (2005). Peace, Security and Development, *Security Dialogue*, 36(4), 447-462. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0967010605060449>
- Marine Link. (2025, February 06). Denmark Releases Maritime Security Strategy. <https://www.marinelink.com/news/denmark-releases-maritime-security-522037>
- Ministry of Maritime Affairs and Insular Policy. (n.d.). Homepage. <https://www.ynanp.gr/en/>
- Nadeen, E. (2021, July 07). Ever Given container ship leaves Suez Canal 106 days after getting stuck. Reuters. <https://www.reuters.com/world/ever-given-container-ship-set-leave-suez-canal-2021-07-07/>
- Neocleous, M. (2000). Against security. *Radical Philosophy*, 100, 7-15. <https://www.radicalphilosophy.com/article/against-security>
- New Zealand Government. (2024). Maritime Security Strategy [Official Document]. https://www.transport.govt.nz/assets/Uploads/Report/MSS_V6_U.pdf
- Stern, M., & Öjendal, J. (2010). Mapping the Security–Development Nexus: Conflict, Complexity, Cacophony, Convergence? *Security Dialogue*, 41(1), 5–29. <http://www.jstor.org/stable/26301183>
- United Nations Development Programme. (1994). Human Development Report 1994. <https://hdr.undp.org/system/files/documents/hdr1994encompletenostatspdf.pdf>
- United Nations. (1982). United Nations Convention on the Law of the Sea. https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf
- United Nations. (2023). Determined: Report of the Secretary-General on the Work of the Organization [Official Document]. https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sg_annual_report_2023_en_0.pdf

APLICAREA LEGII

Tendințe emergente în domeniul poliției - O revizuire cuprinzătoare a abordărilor tehnologice și centrate pe om

Dr. Mohamed MLILESS¹ (Maroc)

Abstract

Acest articol oferă o examinare aprofundată a tendințelor în creștere și a preocupărilor actuale în aplicarea legii. Folosește o serie de articole științifice, studii și cărți pentru a explica modul în care poliția predictivă, inteligența artificială, aplicațiile de realitate extinsă și progresele în domeniul echipamentelor de poliție modifică viitorul aplicării legii. Sunt de asemenea discutate componentele umane ale poliției, cum ar fi schimbarea către inițiative orientate către comunitate, consecințele dezincriminării, funcția inteligenței emoționale și a empatiei în aplicarea legii și semnificația stabilității angajării în profesia de polițist. Articolul subliniază că utilitatea tehnologiei inteligente și a inteligenței artificiale în domeniul poliției este determinată nu de tehnologia în sine, ci de modul în care agențiile de aplicare a legii o folosesc pentru a servi și a conecta comunitățile lor. Aceste schimbări schimbă nu numai modul în care funcționează forțele de ordine, ci și modul în care publicul o percepe. Consecințele acestor schimbări pentru forțele de ordine, legiuitorii și comunitățile pe care le deservește sunt semnificative și de anvergură. Pe măsură ce avansăm, este vital să continuăm să vorbim și să studiem

Sursa: <https://tcsupfitting.com/blog/law-enforcement-trends/>

asupra acestor probleme critice pentru a ne asigura că creșterea și viitorul poliției corespund așteptărilor și cerințelor societății. În ciuda potențialului ca aceste tendințe să îmbunătățească în mod dramatic poliția, studiul identifică numeroase obstacole, inclusiv potențiala utilizare greșită, invazia vieții private, inovația tehnică rapidă și nevoia de actualizări și reglementări continue. Articolul continuă prin a afirma că studiul și dezvoltarea continuă sunt esențiale pentru abordarea acestor dificultăți și pentru a se asigura că creșterea și viitorul poliției sunt în concordanță cu așteptările și cerințele societății. Acesta este un pas către obiectivul de a oferi agențiilor de aplicare a legii cele mai eficiente instrumente, strategii și informații pentru combaterea criminalității în era digitală.

Cuvinte cheie: inteligență artificială, strategii orientate către comunitate, dezincriminare, inteligență emoțională, empatie, poliție predictivă pentru stabilitatea muncii

¹ M. Mliless: Autorul corespondent - Cercetător independent în Ecolingvistică și Analiza discursului critic de mediu (ECDA) Meknes, Maroc e-mail: m.mliless@edu.umi.ac.ma ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4153-2524>

Introducere

Acest articol își propune să ofere o imagine de ansamblu cuprinzătoare a tendințelor emergente și a problemelor contemporane în peisajul în evoluție rapidă al serviciilor de aplicare a legii (LES). Responsabilitățile poliției se schimbă în mod constant pe măsură ce apar noi cercetări și tehnologii, iar LES trebuie să își ajusteze practicile pentru a oferi tipul de serviciu la care societatea a ajuns să se aștepte.

Articolul este împărțit în două categorii principale: "Aspecte umane în poliție" și "Tehnologie în poliție". Primul acoperă trecerea către strategii orientate spre comunitate, implicațiile dezincriminării și nu numai, rolul inteligenței emoționale și al empatiei în LES și importanța stabilității locului de muncă în profesia de poliție. În acest context au apărut diverse subiecte, cum ar fi "Echilibrarea securității și confidențialitatea" [1] și "Explorarea inteligenței emoționale" [2].

Secțiunea "Tehnologie în poliție" explorează creșterea poliției predictive și integrarea inteligenței artificiale (AI), accentuarea din ce în ce mai mare pe criminalitatea cibernetică și criminalistica digitală și apariția noilor tehnologii, cum ar fi camerele purtate de corp, dronele și platformele de social media în poliție. Poliția predictivă va continua să utilizeze algoritmi avansați și analiza datelor pentru a prognoza activitățile criminale potențiale. Inteligența artificială își va extinde influența în LES, susținând diverse activități de poliție, de la recunoașterea facială pentru identificarea suspecților până la analiza seturilor de date complexe ale criminalității regionale pentru modele nevăzute. Aplicațiile "Extended Reality" (XR) în poliție vor fi folosite pentru a crea scenarii simulate care antrenează ofițerii în gestionarea diferitelor situații, îmbunătățind abilitățile de luare a deciziilor. În investigații, instrumentele de realitate augmentată permit reconstruirea scenelor crimei, analiza probelor și îmbunătățirea proceselor criminalistice. Progrese în echipamentele și echipamentele de poliție sunt, de asemenea, așteptate în 2024, cu camere avansate purtate pe corp cu capacitatea de a acționa în timp real pentru a îmbunătăți armele neletale.

Aceste tendințe nu transformă doar modul în care se desfășoară activitatea poliției, ci și modul în care este percepută de către opinia publică. Pe măsură ce analizăm aceste tendințe, vom explora implicațiile acestora pentru LES, factorii de decizie și comunitățile pe care le deservește. Acest articol servește drept ghid pentru navigarea în complexitățile poliției moderne și un punct de plecare pentru discuții și cercetări ulterioare asupra acestor probleme critice. Ar putea cuprinde toate aceste tendințe ca o analiză cuprinzătoare sau o lucrare de cercetare privind evoluția și viitorul poliției. Este important de reținut că tehnologia inteligentă nu este tehnologia, ci oamenii și organizațiile care o folosesc. Tehnologia din cadrul poliției va fi întotdeauna la fel de valoroasă ca și procesele pe care le susține, iar în LES, asta înseamnă să servim și să interacționăm cu comunitățile lor.

1. Aspecte umane în poliție

Această secțiune se concentrează pe elementele umane ale poliției, care sunt o componentă vitală a LES. Această categorie se concentrează pe tehnicile și abordările poliției care acordă prioritate contactului uman, participării comunității, inteligenței emoționale, empatiei și stabilității muncii. Metodele orientate către comunitate implică o tendință de consolidare a legăturilor dintre LES și comunitățile pe care le deservește. Aceste inițiative urmăresc să crească încrederea, să îmbunătățească comunicarea și să favorizeze colaborarea între poliție și oamenii din comunitate. Dezincriminarea și nu numai este termen important pentru LES, deoarece se referă la conversațiile continue și schimbările de politică cu privire la gestionarea anumitor infracțiuni.

Reducerea sarcinii asupra sistemului de justiție penală și accentuarea reabilitării în detrimentul pedepsei sunt obiectivele. În LES, inteligența emoțională și empatia sunt la fel de importante, deoarece implică identificarea, înțelegerea și controlul propriilor emoții, precum și pe cele ale altora. Înțelegerea și împărtășirea emoțiilor altora, sau empatia, este o abilitate necesară pentru a construi relații și a avea conversații productive cu comunitatea. În contextul poliției, inteligența emoțională este esențială pentru luarea deciziilor, gestionarea stresului, comunicare și rezolvarea conflictelor. În același sens, stabilitatea angajării – care este definită ca siguranța și consecvența în activitatea cuiva – este crucială pentru menținerea moralului angajaților, a rezultatelor și a încrederii publicului în LES. Vom intra în mai multe detalii despre fiecare dintre aceste subiecte și vom analiza modul în care acestea afectează LES, legislatorii și comunitățile pe care le deservește în secțiunile care urmează. Această investigație va oferi o înțelegere aprofundată a elementelor umane ale aplicării legii și a funcției lor în LES contemporan.

1.1. Poliție orientată către comunitate

Aceste idei au oferit o modalitate de a opri criminalitatea fără a încălca în mod semnificativ viața oamenilor. În a doua jumătate a secolului al XX-lea, a fost inventată sintagma ”poliție comunitară” [4]. Poliția comunitară a început să prindă contur în anii 1960 ca urmare a expunerii de către mișcarea pentru drepturile civile a deficiențelor paradigmei convenționale de poliție.

Administrația a fost alertată cu privire la cauzele tensiunii și prejudecăților rasiale, în special poliția, prin proteste larg răspândite și revolte împotriva nedreptăților rasiale. Ca reacție la această tulburare publică, Comisia Președintelui pentru LES și Administrația Justiției a cerut poliției să se adapteze la realitățile unei societăți în continuă schimbare [4]. Un domeniu care avea nevoie de îmbunătățiri majore a fost relația negativă a poliției cu minoritățile, în special cu afro-americieni. În 1994, a fost adoptată Legea privind controlul crimelor violente și LES (H.R. 3355), care a autorizat cheltuieli de 8,8 miliarde de dolari pe parcursul a șase ani, ceea ce a condus la crearea Biroului pentru servicii de poliție orientate către comunitate (COPS) (cops.usdoj.gov). Strategia cunoscută sub numele de ”poliție orientată către comunitate” pune un accent puternic pe colaborarea și formarea de relații cu rezidenții locali. Pentru a aborda în mod pro-activ cauzele care stau la baza preocupărilor legate de siguranța publică, inclusiv criminalitatea, dezordinea socială și frica de criminalitate, această politică promovează colaborarea între poliție și comunitate [5]. Este o abordare care combină elementele convenționale ale LES cu tehnici de rezolvare a problemelor, implicarea comunității, strategiile preventive și alianțele comunitare [6].

În ceea ce privește COPS, cercetările recente au descoperit că poliția orientată către comunitate îmbunătățește legătura dintre poliție și comunitate, rezultând o încredere mai mare în poliție, o legitimitate sporită a poliției și o teamă mai scăzută de criminalitate [7]. Deși programul COPS are numeroase avantaje, are și unele potențiale dezavantaje. Acestea includ militarizarea forțelor de poliție, care poate submina marca LES și nu poate îmbunătăți siguranța, ducând la arestări nejustificate [8]. Așteptările poliției comunitare pot duce la oboseală profesională, cu orele suplimentare necesare și o nevoie persistentă de locuri de muncă specializate [9]. Împuțernicirea poliției private cu puteri depline de poliție ar putea duce la o povară administrativă sporită pentru administrațiile locale care licențiază poliția privată [10].

Unii oponenți cred că forțele de poliție au fost în mod istoric represive și agresive și că reformele au fost ineficiente. Ei susțin că definanțarea poliției permite experților să intervină [11].

1.2. Dezincriminarea și dincolo

Într-o eră marcată de peisajul schimbător al politicii de droguri și al bunăstării comunității, provincia British Columbia, Canada, a început în ultima perioadă o aventură istorică. Dezincriminarea, o procedură legislativă care elimină sancțiunile penale pentru anumite acțiuni, a fost testată într-o varietate de situații și circumstanțe. De exemplu, Scheim și alții [12] au efectuat o analiză cuprinzătoare a impactului dezincriminării în domeniul drogurilor asupra disponibilității, utilizării drogurilor și a problemelor sociale și de sănătate conexe la nivel mondial.

Deși dezincriminarea nu înlătură complet repercusiunile, ci ea îndreaptă atenția spre incriminarea posesiei de droguri și către tratament, reducerea riscurilor și infracțiuni administrative [13], [14] și [15]. Prin transferarea fondurilor de la sistemul de justiție penală către sistemele de sănătate, scăderea ratelor închisorilor, extinderea accesului la tratament și eliminarea inechităților rasiale în LES și condamnări legate de droguri, această politică pune un accent puternic pe sănătatea și siguranța publică. Legalizarea și dezincriminarea nu sunt același lucru. Ele nu sunt la fel, chiar dacă ambele includ modificarea statutului juridic al substanțelor. Dezincriminarea este procesul de înlăturare a consecințelor penale pentru consumul și deținerea de droguri și înlocuirea frecventă a pedepselor administrative sau civile [16]. Deși drogurile dezincriminate sunt încă ilegale, sancțiunile sunt mult mai puțin dure. De exemplu, oricine este descoperit în posesia substanței (chiar și în cantități mici) se poate confrunta cu tratament pentru droguri, educație în materie de droguri sau o amendă civilă, în loc să meargă la închisoare [17]. Cu toate acestea, legalizarea se referă la procesul prin care o substanță care anterior era ilegală este acum permisă de legislația federală sau de stat [17]. Persoanele care folosesc drogul nu trebuie să-și facă griji că vor fi prinși sau că plătesc amenzi. Cu toate acestea, pot exista unele restricții stabilite cu legalizarea unui medicament pentru a asigura siguranța utilizatorului.

Din mai multe motive, ideea dezincriminării este esențială în studiul poliției. Dezincriminarea poate determina ca eforturile LES să fie direcționate departe de activitățile care nu mai sunt considerate criminale, ceea ce poate avea un impact asupra modului în care sunt distribuite resursele poliției [18]. Decriminalizarea poate avea, de asemenea, un efect pozitiv asupra relațiilor cu comunitatea prin îmbunătățirea percepției publice asupra poliției în cazurile în care publicul consideră că anumite legi sunt inechitabile [19]. În plus, factorii de decizie pot înțelege mai bine impactul dezincriminării și pot face judecăți în cunoștință de cauză cu privire la politica de droguri în viitor, cercetând implicațiile acesteia [13]. Studiile pot pune în lumină relația dintre dezincriminare și siguranța publică

precum și rata criminalității [20]. Nu în ultimul rând, dezincriminarea este discutată frecvent în legătură cu probleme mai mari de echitate socială, iar cercetarea poate ajuta aceste conversații oferind informații cu privire la rezultatele acesteia [18]. În concluzie, ideea de dezincriminare oferă o prismă utilă prin care să examinăm o serie de subiecte legate de poliție, inclusiv distribuția resurselor, relațiile cu comunitatea și succesul politicilor. Este un domeniu esențial de cercetare pentru știința poliției, datorită complexității și ramificațiilor sale pentru mai multe LES și domenii societale.

1.3. Inteligența emoțională

Inteligența emoțională (IE) devine pe scară largă recunoscută de liderii LES ca o componentă critică a unui leadership de succes. Capacitatea ofițerilor de aplicare a legii de a identifica, înțelege și controla atât emoțiile proprii, cât și ale celorlalți este cunoscută ca inteligență emoțională (IE) [21]. Este adesea menționat ca fiind esențial pentru îmbunătățirea legăturilor dintre comunitate și poliție. Ofițerii cu IE ridicată au avut rate mai scăzute de activitate criminală și delicvență. Dar pentru a funcționa corect, inteligența emoțională (IE) este un proces psihologic complicat care necesită o interacțiune nuanțată de abilități comportamentale, cognitive și emoționale. Natura imprevizibilă, stresantă a evenimentelor cu care se confruntă ofițerii și cerința de vigilență fac acest proces mult mai dificil în contextul poliției.

Deși IE are beneficii semnificative, poate avea și efecte negative asupra activității poliției. Traumele indirecte, disocierea, dereglarea și depersonalizarea pot fi toate provocate de IE ridicată. Depresia, abuzul de droguri și ideea de sinucidere sunt rezultate posibile. În plus, polițiștii pot fi mai vulnerabili la afecțiuni grave de sănătate mintală, cum ar fi tulburarea de stres post-traumatic (PTSD), depresie și epuizare ca urmare a oboselii de compasiune, care este adesea agravată de stresul organizațional și de lipsa de apreciere a comunității [22].

1.4. Empatie în aplicarea legii

Pentru a oferi servicii complete, eficiente și pline de compasiune, funcționarii publici trebuie să posede empatie, ceea ce îi face capabili să înțeleagă nevoile oamenilor pe care îi deservește. Este privită ca o abilitate fundamentală în serviciul public, necesară pentru dezvoltarea politicilor și realizarea eficientă a serviciilor publice [23]. Empatia promovează justiția și ridică calibrul serviciilor oferite, permițând angajaților publici să se implice cu rezidenții la un nivel mai profund. Angajații publici care practică empatia sunt mai capabili să răspundă nevoilor și sentimentelor publicului larg, ceea ce sporește satisfacția în muncă, accelerează soluționarea disputelor și îmbunătățește performanța [24]. În mod fundamental, empatia servește ca piatră de temelie a serviciului public, direcționând activitățile și comportamentele pentru a îmbunătăți viața oamenilor pe care îi servește [25].

Capacitatea oficialilor de aplicare a legii de a înțelege și de a empatiza cu emoțiile oamenilor este cunoscută ca empatie în LES și este esențială pentru stimularea încrederii și a relațiilor productive cu comunitatea [26]. Este frecvent menționată ca o componentă crucială a îmbunătățirii relațiilor dintre comunitate și poliție. Persoanele cu empatie sunt mai puțin predispuse să comită crime sau să fie delincvenți. Dar pentru a funcționa corect, empatia este un proces psihologic complicat care depinde de interacțiunea delicată a capacităților emoționale, comportamentale și cognitive [27]. Natura imprevizibilă, stresantă a evenimentelor cu care se confruntă ofițerii și cerința de vigilență fac acest proces mult mai dificil în contextul poliției.

Cu toate acestea, empatia poate avea efecte dăunătoare asupra sănătății mintale a ofițerilor de poliție. Trauma indirectă, detașarea, dereglarea și depersonalizarea sunt rezultate posibile. Depresia, abuzul de droguri și ideea de sinucidere sunt rezultate posibile. În plus, polițiștii pot fi mai vulnerabili la afecțiuni grave de sănătate mintală, inclusiv PTSD, depresie și epuizare, ca urmare a oboselii de compasiune - care este adesea agravată de stresul organizațional și de lipsa de recunoștință din partea comunității [27].

1.5. Stabilitatea locului de muncă

În ciuda traseului de carieră definit de LES, a avantajelor și a planului de pensii, stabilitatea locului de muncă rămâne o problemă provocatoare. Locul de muncă cu stres ridicat, posibilitatea de vătămare fizică și taxa emoțională a criminalității pot contribui la epuizare, la rate ridicate de rotație și la controlul public. Ofițerii se pot simți izolați sau vizați în mod nedrept, scăzând moralul și satisfacția în muncă. Reducerile bugetare, modificările de finanțare și recesiunile economice pot contribui toate la pierderea locurilor de muncă sau la incertitudine. Pentru a aborda aceste preocupări, este necesară o strategie multidimensională, care să includă îngrijirea sănătății mintale pentru poliție, mecanisme echitabile de responsabilitate și finanțare fiabilă pentru aplicarea legii.

securitate a forței de muncă din cauza avansării, beneficiilor și planurilor de pensii definite [28]. Epuizarea locurilor de muncă poate proveni din mediul de stres ridicat, riscul corporal și costul emoțional al confruntării cu criminalitatea [29], [30], care la rândul lor pot provoca o rată ridicată de rotație [31], [32], [33].

În plus, critica și atenția publicului, în special în urma unor evenimente controversate, ar putea afecta stabilitatea locului de muncă. Moralul ofițerului și satisfacția în muncă pot avea de suferit dacă se simt nespuși sau evidențiați în mod nedrept [33]. În plus, pierderile de locuri de muncă sau incertitudinea în cadrul LES pot rezulta din reduceri bugetare și modificări ale finanțării. Studiile arată că ofițerii care manifestă mai mult entuziasm pentru serviciul public tind să aibă, de asemenea, niveluri mai ridicate de satisfacție în muncă [33]. Cu toate acestea, există un pericol semnificativ de epuizare și de implicare ridicată în profesia de polițist [29]. Ca rezultat, rezolvarea acestor probleme necesită o strategie pe mai multe direcții care să includă finanțare pentru agențiile LES, proceduri de responsabilitate corecte și deschise și asistență pentru sănătatea mintală a ofițerilor [34].

În concluzie, deși în timp ce carierele în LES ar putea fi stabile în anumite moduri, instabilitatea angajării poate fi cauzată și de o serie de alte circumstanțe. Succesul LES și bunăstarea ofițerilor săi depind de rezolvarea acestor probleme. Există mai multe moduri în care îmbunătățirea serviciilor de poliție depinde de stabilitatea angajării. O performanță mai bună este legată de o satisfacție sporită în muncă [33]. Ofițerii au șanse mai mari să devină experți în profesia lor și să aibă mai multă satisfacție în muncă atunci când se simt în siguranță în funcțiile lor [35].

Motivația este sporită și de stabilitatea locului de muncă. Ofițerii care au încredere în longevitatea postului lor sunt mai susceptibili de a-și îndeplini bine sarcinile [36]. Munca de poliție poate fi solicitantă, ceea ce poate duce la atitudini nefavorabile care afectează motivația și productivitatea [35]. Cu toate acestea, oferind un sentiment de securitate, consecvența muncii ar putea diminua acest aspect negativ. În plus, un mediu de lucru stabil îi ajută pe oameni să-și păstreze cunoștințele și abilitățile, care sunt vitale în aplicarea legii, unde experiența și înțelegerea comunității sunt cruciale [37]. În cele din urmă, stabilitatea locului de muncă poate scădea fluctuația angajaților, care este adesea asociată cu satisfacția și moralul scăzut la locul de muncă [38].

2. Tehnologia în poliție

Pe măsură ce LES din întreaga lume încorporează din ce în ce mai multe platforme și instrumente electronice în operațiunile sale, rolul tehnologiei în domeniul poliției devine din ce în ce mai important. De exemplu, poliția predictivă permite agențiilor de aplicare a legii (LES) să desfășoare mai eficient resurse și să descurajeze comportamentul criminal prin utilizarea instrumentelor de analiză a datelor pentru a identifica posibile activități criminale înainte de a avea loc. În plus, o gamă largă de aplicații IA (Inteligența Artificială), inclusiv software de recunoaștere a feței și analiză predictivă, sunt folosite în forțele de ordine. Volume mari de date pot fi procesate rapid și precis cu ajutorul IA, ceea ce îmbunătățește eficiența operațională și luarea deciziilor.

Criminalistica digitală și criminalitatea cibernetică sunt alte discipline în expansiune în LES. Capacitatea de a analiza și de a opri crimele digitale devine din ce în ce mai importantă pe măsură ce viețile noastre devin din ce în ce mai digitalizate. În ceea ce privește tehnologia și aplicarea legii, desfășurarea dronelor, a rețelelor sociale și a camerelor purtate pe corp a schimbat complet modul în care se desfășoară activitatea poliției. Aceste tehnologii oferă abordări noi pentru culegerea de date, urmărirea evenimentelor și comunicarea cu publicul. O nouă tendință în formare care oferă ofițerilor LES experiențe realiste și antrenante este formarea în realitate virtuală. Din aceasta, pot rezulta abilități mai bune de adoptare a deciziilor și o mai mare pregătire pentru viața de zi cu zi.

Vom examina fiecare dintre aceste subiecte mai detaliat, precum și ramificațiile sale pentru LES, legislatori și comunitățile pe care le deservește în secțiunile care urmează. Această investigație va oferi o înțelegere aprofundată a funcției tehnologiei în aplicarea legii contemporane.

2.1. Poliție predictivă

Poliția predictivă este o strategie bazată pe date care utilizează analize avansate și algoritmi de învățare automată pentru a estima tiparele criminalității și pentru a identifica punctele de interes potențiale. Această strategie, bazată pe teoria deciziei, se concentrează pe identificarea și prioritizarea posibilelor zone de interes [39]. Învățarea automată este un subgrup al inteligenței artificiale care utilizează modele statistice și algoritmi pentru a evalua și prezice datele [40]. Interesant este că învățarea profundă, un subgrup al învățării automate, modelează interacțiuni complicate de intrare-ieșire folosind rețele neuronale artificiale cu mai multe straturi. Aceste tehnologii au capacitatea de a aborda problema predicției criminalității într-o varietate de moduri. Au

Numeroase seturi de date și tehnici sunt folosite în aceste investigații; majoritatea se bazează pe învățarea automată supravegheată, care presupune existența unor date etichetate anterior [41].

În concluzie, poliția predictivă este o dezvoltare demnă de remarcat în domeniul științei de aplicare a legii. Tehnicile eficiente pentru evitarea și răspunsul la acțiunile criminale pot fi dezvoltate de LES prin utilizarea tehnologiilor de învățare automată și de învățare profundă [40]. Poliția predictivă este nouă, dar nu este lipsită de probleme. Dacă datele utilizate pentru antrenarea modelelor de predicție sunt părtinitoare, metoda poate întări prejudecățile sistemice, cum ar fi profilarea rasială [42]. Acest lucru ridică îngrijorări serioase cu privire la influența unor populații asupra poliției. În plus, problemele de confidențialitate sunt aduse de dependența puternică de date și este o provocare pentru publicul larg să înțeleagă modul în care sunt generate predicțiile datorită naturii de proprietate a algoritmilor utilizați [43]. Mai mult, nu fiecare LES are cunoștințele tehnologice sau accesul la datele necesare pentru implementarea cu succes a politicii predictive. Deoarece criminalitatea este complicată, evaluarea eficacității poliției predictive este, de asemenea, dificilă [44]. Și, în sfârșit, există șansa ca poliția predictivă să fie abuzată în absența unei legislații și a unei supravegheri adecvate. Poliția predictivă poate, prin urmare, să îmbunătățească LES, dar numai dacă aceste defecte sunt remediate înainte de a putea fi aplicate în mod corect și cu succes [42].

2.2. Inteligența artificială în poliție

Poliția predictivă este una dintre numeroasele fațete ale poliției în care inteligența artificială este folosită din ce în ce mai mult. Una dintre cele mai proeminente utilizări ale IA în LES este poliția predictivă, o strategie bazată pe date care prognozează tendințele criminalității și localizează posibilele puncte fierbinți folosind algoritmi de învățare automată și analize sofisticate [45]. Această strategie se bazează pe ideea că anumite elemente ale mediului social și fizic promovează comportamentul infracțional în mod regulat și că modificarea acestor elemente poate preveni infracțiunile viitoare [45].

IA este, de asemenea, folosită pentru a identifica în mod autonom comportamentele suspecte; o noțiune cunoscută sub numele de LES "inteligent" [46]. În unele cazuri, tehnologia poate identifica comportamentele suspecte cu mai mult succes decât personalul uman de poliție. Acest lucru i-a determinat pe parlamentari și LES să examineze adoptarea tehnologiilor LES bazate pe IA, în special în domeniile în care acestea s-au dovedit a fi extrem de benefice [46]. Cu toate acestea, aplicarea inteligenței artificiale în poliție nu este lipsită de limitări. Au fost exprimate îngrijorări cu privire la posibilitatea utilizării abuzive și a prejudiciului, încălcările confidențialității, lipsa de transparență, accesul restricționat la date și algoritmi, dificultățile de determinare a eficacității și necesitatea unei reglementări și control suficiente [47].

2.3. Crima cibernetică și criminalistica digitală

Complexitatea infracțiunilor comise online crește odată cu nivelul tehnologiei, motiv pentru care criminalitatea cibernetică și criminalistica digitală primesc mai multă atenție. Criminalitatea cibernetică, o problemă în creștere în era digitală, este utilizarea ilegală a instrumentelor digitale pentru o varietate de scopuri ilicite, cum ar fi schemele de phishing, hărțuirea sexuală online și accesul neautorizat și inserarea de coduri dăunătoare [48]. Strategiile folosite pentru a opri criminalitatea cibernetică trebuie să se schimbe pe măsură ce aceasta devine mai complexă.

Criminalistica digitală se numără printre aceste tehnici. Aceasta implică localizarea, strângerea, analizarea și păstrarea dovezilor din material digital folosind metode științifice [49]. Numeroase tipuri de infracțiuni cibernetice, cum ar fi cele care vizează sisteme informatice, cele care folosesc sisteme informatice ca instrumente și cele care implică materiale online, pot fi analizate folosind criminalistica digitală. Dar există o serie de dificultăți cu care se confruntă domeniul criminalisticii digitale. Cerința de pregătire criminalistică, care devine pregătită pentru o investigație digitală înainte de producerea unei infracțiuni cibernetice, este unul dintre obstacolele principale [49]. Acesta acoperă metode pentru stoparea criminalității cibernetice, precum și pentru protejarea securității și a confidențialității [48].

Viteza cu care se dezvoltă tehnologia este o altă problemă. Odată cu apariția noilor tehnologii, criminalitatea cibernetică capătă și noi forme. Acest lucru necesită modificări regulate ale metodelor și instrumentelor criminalistice digitale [50]. Pe scurt, chiar dacă criminalitatea cibernetică ridică obstacole serioase, criminalistica digitală este o strategie viabilă pentru înțelegerea și contracararea acestor crime. Cercetarea și dezvoltarea continuă, totuși, sunt esențiale pentru a rămâne la curent cu scenariul crimei cibernetice în continuă schimbare. Este nevoie de cercetare pentru a înțelege aceste tehnologii și modul în care ar putea fi utilizate în scopuri ilegale, deoarece noile tehnologii scot la iveală și noi tipuri de criminalitate cibernetică [48].

Sunt necesare noi instrumente și proceduri criminalistice digitale, deoarece infractorii cibernetici vin mereu cu noi modalități de a evita detectarea. De exemplu, dacă criminalitatea cibernetică se schimbă, tehnicile

criminalistice digitale actuale ar putea deveni mai puțin utile. Cu toate acestea, cercetarea și dezvoltarea continuă ar putea ajuta la îmbunătățirea acestor instrumente [49]. Cercetarea poate ajuta la identificarea acestor noi cerințe și poate ghida crearea de programe de formare și educație. Pe măsură ce criminalitatea cibernetică evoluează, la fel evoluează cunoștințele și abilitățile necesare pentru combaterea acesteia. Pentru a se asigura că legile și reglementările țin pasul cu peisajul în schimbare al criminalității cibernetică și nu împiedică utilizarea eficientă a criminalisticii digitale, cercetarea poate fi, de asemenea, utilizată pentru a ghida aceste decizii [50]. Prin urmare, cercetarea și dezvoltarea continuă sunt cruciale în lupta împotriva criminalității cibernetică, contribuind la asigurarea faptului că LES sunt echipate cu cele mai eficiente instrumente, tehnici și cunoștințe pentru combaterea criminalității cibernetică.

2.4. Camere purtate pe corp

Camerele purtate pe corp (BWC) sunt din ce în ce mai folosite în cadrul forțelor de ordine pentru a îmbunătăți deschiderea, responsabilitatea și încrederea. Aceste dispozitive înregistrează întâlnirile dintre personalul de poliție și oamenii în general, oferind o imagine imparțială a evenimentelor. Trebuie menționat că BWC-urile au fost utilizate pentru prima dată în LES din Regatul Unit, în 2005, ca parte a unui program de testare condus de departamentele de poliție din Devon și Cornwall [51]. Până în 2006, inițiativa s-a extins la scară națională în Regatul Unit [52]. În SUA, Departamentul de Poliție West Lafayette, din Indiana, a fost primul LES care a implementat camere purtate de corpul poliției în 2012 [53]. Mai târziu, în 2012, trei orașe americane (Mesa și Phoenix, Arizona și Rialto, California) și-au lansat propriile programe de testare a camerelor de poliție [51]. Până în 2016, 47% din cele 15.328 de LES de uz general din SUA au primit camere ale poliției [54]. Implementarea BWC s-a extins dramatic după 2014, când Michael Brown a fost împușcat în Ferguson, Missouri, determinând apeluri publice pentru o responsabilitate sporită a poliției [55]. Cu toate acestea, există mai multe dificultăți în utilizarea BWC-urilor. Principalele probleme sunt invazia vieții private și potențialul de abuz [56, 57], precum și când și unde ar trebui utilizate aceste camere și cine ar trebui să aibă acces la videoclip. Cercetările au demonstrat că BWC-urile pot avea un efect favorabil atât asupra poliției, cât și asupra comportamentului civil, în ciuda acestor obstacole [56]. Acestea pot reduce plângerile cetățenilor, pot reduce utilizarea forței de către poliție și pot îmbunătăți standardul general de interacțiuni dintre poliție și public [57]. Utilizarea BWC a fost, de asemenea, legată de alte rezultate paradoxale. Conform ideii de conștientizare de sine, de exemplu, poliștii pot fi ocazional mai vulnerabili la atac în timp ce sunt sub observația BWC [57]. Pentru a rezuma, în timp ce BWC-urile au potențialul de a spori în mod dramatic activitatea poliției, sunt necesare studii și dezvoltare suplimentare pentru a rezolva aceste probleme și a asigura utilizarea lor eficientă și etică [56].

2.5. Drone în poliție

Vehiculele aeriene fără pilot, uneori cunoscute sub numele de drone sau UAV, sunt utilizate mai frecvent în LES pentru o serie de sarcini, inclusiv misiuni de supraveghere, căutare și salvare și răspuns la dezastre naturale [58]. Acestea oferă o serie de avantaje demne de remarcat, inclusiv caracteristicile sarcinii utile, operațiuni aeriene și mobilitate rapidă [59]. Cu toate acestea, există o serie de dezavantaje și dificultăți în utilizarea dronelor pentru aplicarea legii.

Posibila încălcare a vieții private este una dintre principalele îngrijorări [58]. Deoarece activitățile de supraveghere cu drone încalcă dreptul de bază la confidențialitate al rezidenților, acestea pot fi destul de supărătoare. Când aceste drone au instalat software de recunoaștere facială, această îngrijorare este amplificată și mai mult. Viteza cu care se dezvoltă tehnologia este o altă problemă. Noile activități criminale urmează dezvoltarea noilor tehnologii. Instrumentele și tacticile dronei trebuie astfel actualizate continuu [59]. În plus, există preocupări cu privire la cine ar trebui să aibă acces la videoclip și când și unde ar trebui utilizate aceste drone [58].

În mai multe țări, inclusiv în anumite state membre ale UE, utilizarea dronelor pentru implicarea la frontieră este deja obișnuită [60]. Utilizarea dronelor pentru obiective mai puțin evidente, dar totuși legale, inclusiv supravegherea, este extrem de supărătoare.

2.6. Social Media și Poliție

Agențiile de aplicare a legii folosesc rețelele sociale pentru o varietate de obiective, inclusiv strategii de comunicare și inițiative de dezincriminare. Rețelele sociale au devenit un instrument obișnuit în operațiunile de poliție din întreaga lume, schimbând peisajul comunicării și al schimbului de informații [61]. Agențiile de aplicare a legii încep să folosească metode de social media pentru a-și extinde raza de acțiune a eforturilor de comunicare [62]. Utilizarea rețelelor sociale în LES variază de la informații din surse deschise și participarea

Cu toate acestea, există o serie de dezavantaje și dificultăți în utilizarea rețelelor sociale pentru aplicarea legii. Posibilitatea de abuz și încălcarea vieții private este una dintre principalele îngrijorări [62]. În plus, există preocupări cu privire la cine ar trebui să aibă acces la material și când ar trebui aplicate aceste tactici de social media [63]. În plus, așteptările rezidenților cu privire la servicii evoluează. Publicul devine din ce în ce mai obișnuit să se aștepte ca serviciile publice să fie disponibile continuu indiferent de locația fizică și să răspundă mai rapid. Cu toate acestea, este extrem de supărător atunci când rețelele sociale sunt utilizate din motive mai puțin evidente și acceptabile, inclusiv monitorizarea [58].

2.7. Antrenament în realitate virtuală

Realitatea virtuală (VR) este folosită pentru a oferi experiențe de instruire captivante pentru agenții de aplicare a legii. Realitatea virtuală este o tehnologie de simulare generată de computer care combină grafica computerizată, inteligența artificială, tehnologia senzorilor și tehnologiile de procesare paralelă [64]. VR a crescut într-o varietate de modalități, inclusiv Head Mounted Displays (HMD), care oferă o experiență mai captivantă decât sistemele Cave Automatic Virtual Environment (CAVE VR) datorită stimulării senzoriale crescute [64]. VR este utilizat într-o varietate de aplicații de formare a abilităților, iar eficacitatea sa depinde atât de maturitatea tehnologică, cât și de potrivirea contextuală [65]. Pentru utilizarea eficientă a tehnologiei VR sunt necesare o înțelegere aprofundată a caracteristicilor avansate VR, atât tehnologice, cât și cele ce țin de experiență, impactul lor potențial asupra anumitor obiective de învățare și utilizarea unor proceduri de evaluare adecvate. Cu toate acestea, antrenamentul în realitate virtuală are o serie de dezavantaje și dificultăți. Decalajele de timp între lumea reală și cea virtuală, distrugerea sau lovirea obiectelor, intruziunea (echipamente voluminoase, grele), necesitatea unei puteri semnificative de procesare și a unei lățimi de bandă a datelor și efectul "văii misterioase" – care notează limita răspunsului emoțional la roboți umanoizi – sunt câteva dintre problemele principale [66]. Necesitatea potențială de actualizări sporadice pentru antrenamentul VR prezintă o altă dificultate. Pentru a vă menține programul la zi, hardware-ul, software-ul și accesoriile ar putea avea nevoie să fie actualizate [67].

Concluzii

În concluzie, această lucrare a oferit un rezumat detaliat al celor mai noi evoluții și al problemelor prezente în aplicarea legii. Am analizat modul în care evoluțiile în tehnologia poliției, inteligența artificială, aplicațiile de realitate extinsă și poliția predictivă influențează direcția LES. Latura umană a poliției a fost, de asemenea, explorată, inclusiv trecerea către tactici orientate către comunitate, efectele legalizării, semnificația securității angajării în industria poliției și funcția inteligenței emoționale și a empatiei în LES. Articolul subliniază că valoarea tehnologiei inteligente în poliție nu se află în tehnologia în sine, ci în oamenii și organizațiile care o folosesc pentru a-și servi și a implica comunitățile. Pe măsură ce traversăm complexitatea poliției moderne, devine evident că aceste tendințe nu schimbă doar modul în care se desfășoară activitatea poliției, ci și modul în care publicul o percepe. Repercusiunile acestor schimbări pentru LES, politicieni și comunitățile pe care le deservește sunt semnificative și de amploare. Pe măsură ce avansăm, este vital să continuăm să discutăm și să studiem asupra acestor probleme critice pentru a ne asigura că, creșterea și viitorul poliției corespund așteptărilor și cerințelor societății.

Bibliografie:

- 1 Atstupenas (n.d.). Balancing Security and Privacy Legal and Ethical Considerations in Social Media Surveillance. *Police Chief Magazine*. <https://www.policechiefmagazine.org/balancing-security-privacy/>
- 2 White, D. R. (n.d.). Exploring Emotional Intelligence Is It Critical to Law Enforcement Leadership? *Police Chief Magazine*. <https://www.policechiefmagazine.org/exploring-emotional-intelligence/>
- 3 CT4COP (n.d.). *The Origin of the Concept of COP*. Retrieved from: <https://www.communitypolicing.eu/the-origin-of-the-concept-of-cop/>
- 4 Bell, E. (2023). *A Historic Review of Community Policing & the Implementation Issues We Have Faced*. University Honors Theses. Paper 1306. <https://doi.org/10.15760/honors.1337>
- 5 Weisburd, D., & Eck, J. E. (2004). What Can Police Do to Reduce Crime, Disorder, and Fear? *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 593(1), 42-65. <https://doi.org/10.1177/0002716203262548>
- 6 Rosenbaum, D. P. (1994). The challenge of community policing: Testing the promises. *Sage*. DOI: <https://doi.org/10.4135/9781483327006>
- 7 Skogan, W. G., & Frydl, K. (2004). *Fairness and effectiveness in policing: The evidence*. National Academies Press.
- 8 Mummolo, J. (2018). Militarization fails to enhance police safety or reduce crime but may harm police reputation. *PNAS*, 115 (37) 9181-9186. <https://doi.org/10.1073/pnas.180516111>
- 9 Police 1. (2023, October 02). *The new era of law enforcement: Civilianization*. Retrieved from: <https://www.police1.com/police-recruiting/articles/the-new-era-of-law-enforcement-civilianization-jduO3jGF8MnIsa3Q/>
- 10 Bates, N. (1989). Special Police Powers: Pros and Cons. *Journal Security Management Volume*, 33(8), 54-58. Retrieved from: <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/special-police-powers-pros-and-cons>
- 11 Britanica (2022, January 25). *Pro and Con: Defunding the Police*. *Encyclopedia Britannica*. Retrieved from: <https://www.britannica.com/story/pro-and-con-should-police-departments-be-defunded-if-not-abolished>
- 12 Scheim, A. I., Maghsoudi, N., Marshall, Z., Churchill, S., Ziegler, C., & Werb, D. (2020). Impact evaluations of drug decriminalisation and legal regulation on drug use, health and social harms: a systematic review. *BMJ Open*, 10, e035148
- 13 UNODC (2015). *Approaches to Decriminalizing Drug Use & Possession February 2015*. Retrieved from: https://www.unodc.org/documents/ungass2016/Contributions/Civil/DrugPolicyAlliance/DPA_Fact_Sheet_Approaches_to_Decriminalization_Feb2015_1.pdf
- 14 Stevens, A., Hughes, C. E., Hulme, S., & Cassidy, R. (2022). Depenalization, diversion and decriminalization: A realist review and programme theory of alternatives to criminalization for simple drug possession. *European Journal of Criminology*, 19(1), 29-54. <https://doi.org/10.1177/1477370819887514>
- 15 Babor, T. F. (2024). *Criminalization and decriminalization of drug possession*, *Drug Policy and the Public Good*, 2nd edition (Oxford, 2018; online edn, Oxford Academic, 23 Aug. Retrieved from: <https://doi.org/10.1093/oso/9780198818014.003.0011>
- 16 ADF (2023, Novembre 13). *Overview: Decriminalization vs. Legalization*. Retrieved from: <https://adf.org.au/talking-about-drugs/law/decriminalisation/overview-decriminalisation-legalisation/>
- 17 Cooke, J. (2024, January 06). *What's the Difference Between Decriminalization & Legalization?* Retrieved from: <https://tripsitter.com/decriminalization-legalization/>
- 18 Botschner, J., Somers, J. M., & Corley, C. (2023). Decriminalization of the possession of illicit substances for personal use: A proposed theory of change to improve community safety and well-being outcomes in Canada. *Journal of Community Safety & Well-Being*. Retrieved from: <https://www.journalcswb.ca/index.php/cswb/article/view/312>
- 19 Unlu, A., Tammi, T., & Hakkarainen, P. (2020). *Drug Decriminalization Policy Literature Review: Models, Implementation and Outcomes*. Helsinki: Finnish institute for health and welfare. Retrieved from: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140116/URN_ISBN_978-952-343-504-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- 20 Greer, A., Xavier, J., Loewen, O.K., Kinniburgh, B., & Crabtree, A. (2024). Awareness and knowledge of drug decriminalization among people who use drugs in British Columbia: a multi-method pre-implementation study. *BMC Public Health*. 24(1):407. Doi: 10.1186/s12889-024-17845-y. PMID: 38331771; PMCID: PMC10851533.
- 21 Magny, O. & Todak, N. (2021). Emotional intelligence in policing: a state-of-the-art review. *Policing: An International Journal*, 44(6), 957-969. <https://doi.org/10.1108/PIJPSM-01-2021-0008>

22. Selker, M. (2014, December 16). *Emotional Intelligence and Law Enforcement: A Conversation That's Long Overdue*. Retrieved from: <https://goodmenproject.com/featured-content/emotional-intelligence-police-mkdn/>
23. Hancock, M. (2015, October 27). *Empathy, curiosity and openness*. Retrieved from: <https://civilservice.blog.gov.uk/2015/10/27/empathy-curiosity-and-openness/>
24. Rinzin, C. (2022, October 29). *Empathy: The Bedrock of Public Service*. Retrieved from: <https://kuenselonline.com/empathy-the-bedrock-of-public-service/>
25. Edlins, M., & Dolamore, S. (2018) Ready to serve the public? The role of empathy in public service education programs, *Journal of Public Affairs Education*, 24(3), 300-320, DOI: 10.1080/15236803.2018.1429824
26. Scholars Strategy Network (2013, March 1). *The Role of Empathy in Crime, Policing, And Justice*. Retrieved from: <https://scholars.org/brief/role-empathy-crime-policing-and-justice>
27. Papazoglou, K., Marans, M.S.W., Keese, T., & Chopko, B. (2020, April 9). *Police Compassion Fatigue*. Retrieved from: <https://leb.fbi.gov/articles/featured-articles/police-compassion-fatigue>
28. Grey, S., & Swanston, B. (2023, August 3). *9 Law Enforcement Careers to Consider*. Retrieved from: <https://www.forbes.com/advisor/education/law/careers-in-law-enforcement/>
29. Perez, L.M., Jones, J., Englert, D.R. (2010). Secondary Traumatic Stress and Burnout among Law Enforcement Investigators Exposed to Disturbing Media Images. *J Police Crim Psych*, 25, 113–124 (2010). <https://doi.org/10.1007/s11896-010-9066-7>
30. Levin, A.P., Putney, H., Crimmins, D., McGrath, J.G. (2021). Secondary traumatic stress, burnout, compassion satisfaction, and perceived organizational trauma readiness in forensic science professionals. *J Forensic Sci.*, 1-12. https://www.ojp.gov/pdffiles1/nij/grants/301050_1.pdf
31. Lambert, E.G., Hogan, N.L., Barton, S.M. (2001). The impact of job satisfaction on turnover intent: a test of a structural measurement model using a national sample of workers. *The Social Science Journal*, 38(2), 233-250. [https://doi.org/10.1016/S0362-3319\(01\)00110-0](https://doi.org/10.1016/S0362-3319(01)00110-0).
32. Brough, P., & Frame, R. (2004). Predicting Police Job Satisfaction and Turnover Intentions: The role of social support and police organizational variables. *New Zealand Journal of Psychology*, 33(1), 8-16.
33. Prysmakova, P., Vandenabeele, W. (2020). Enjoying Police Duties: Public Service Motivation and Job Satisfaction. *J Police Crim Psych*, 35, 304–317. <https://doi.org/10.1007/s11896-019-09324-7>
34. Richards, N.K., Suarez, E.B. & Arocha, J.F. (2021). Law Enforcement Officers' Barriers to Seeking Mental Health Services: a Scoping Review. *J Police Crim Psych*, 36, 351–359. <https://doi.org/10.1007/s11896-021-09454-x>
35. Fortenbery, J. (2015, August 4). *Improving Motivation and Productivity of Police Officers*. Retrieved from: <https://leb.fbi.gov/articles/featured-articles/improving-motivation-and-productivity-of-police-officers>
36. Job Look Up (2023, November 9). *Job stability: Is it worth it? The pros and cons of staying in the same job*. Retrieved from: <https://joblookup.com/explore/job-stability-is-it-worth-it-the-pros-and-cons-of-staying-in-the-same-job/>
37. Johnson, O. (2015, January 7). *8 ways police leaders can improve morale. Morale is a thermometer for the health of your department*. Retrieved from: <https://www.police1.com/police-leader/articles/8-ways-police-leaders-can-improve-morale-0uISJwQrAdGSWc0e/>
38. Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). (2021). *Public Employment and Management 2021 The Future of the Public Service*. Retrieved from: <https://doi.org/10.1787/938f0d65->
39. Phillips, P.J., Pohl, G. (2021). Algorithms, human decision-making and predictive policing. *SN Soc Sci* 1, 109. <https://doi.org/10.1007/s43545-021-00109-6>
40. Mandalapu, V., Elluri, L., Vyas, P., & Roy, N. (2023). *Crime Prediction Using Machine Learning and Deep Learning: A Systematic Review and Future Directions*. Retrieved from: arXiv preprint arXiv:2303.16310
41. Jenga, K., Catal, C., & Kar, G. (2023). Machine learning in crime prediction. *Journal of Ambient Intelligence and Humanized Computing*, 14, 2887-2913
42. Norga, A. (2021, July 12). *4 Benefits and 4 Drawbacks of Predictive Policing*. Retrieved from: <https://www.liberties.eu/en/stories/predictive-policing/43679>
43. Meijer, A., & Wessels, M. (2019). Predictive Policing: Review of Benefits and Drawbacks. *International Journal of Public Administration*, 42(12), 1031-1039, DOI: 10.1080/01900692.2019.1575664
44. Ablison. (n.d.). 20 Pros and Cons of Predictive Policing. Retrieved from: <https://www.ablison.com/fr/pros-and-cons-of-predictive-policing/>

45. Rademacher, T. (2020). Artificial Intelligence and Law Enforcement. In: Wischmeyer, T., Rademacher, T. (eds) *Regulating Artificial Intelligence*. Springer, Cham. Retrieved from: https://doi.org/10.1007/978-3-030-32361-5_10
46. Hung, T.W., & Yen, C.P. (2021). On the person-based predictive policing of AI. *Ethics Inf Technol*, 23, 165–176 (2021). <https://doi.org/10.1007/s10676-020-09539-x>
47. Alikhademi, K., Drobină, E., Prioleau, D. (2022). A review of predictive policing from the perspective of fairness. *Artif Intell Law*, 30, 1–17 (2022). <https://doi.org/10.1007/s10506-021-09286-4>
48. Chawki, M., Darwish, A., Khan, M. A., & Tyagi, S. (2015). *Cybercrime, Digital Forensics and Jurisdiction*. Springer Cham. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-15150-2>
49. Breitinger, F., & Baggili, I. (2019). *Digital Forensics and Cyber Crime: 10th International EAI Conference, ICDF2C 2018*. Springer Cham. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-05487-8>
50. Gladyshev, P., Goel, S., James, J., Markowsky, G. (2021). *Digital Forensics and Cyber Crime: 12th EAI International Conference, ICDF2C 2021*. Springer Cham. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-06365-7>
51. AXON (n.d). *The history of police body cameras: from invention to innovation*. Retrieved from: <https://www.axon.com/resources/police-body-cameras>
52. American Police Officers Alliance (2018, January 2). *Police Use Body Worn Video, A Brief History*. Retrieved from: <https://americanpoliceofficersalliance.com/police-use-body-worn-video-brief-history/>
53. Dombkowski, J. (n.d). *The Body-Worn Camera Evolution—Increase Security with Uniform Integration and Eliminating Docking Stations*. *Police Chief Magazine*. Retrieved from: <https://www.policechiefmagazine.org/the-body-worn-camera-evolution/?ref=d07d191a96eb68f7f449b225bac914dd>
54. Ballot Pedia (n.d). *Police body camera use in the United States*. Retrieved from: https://ballotpedia.org/Police_body_camera_use_in_the_United_States
55. National Institute of Justice (2022, January 7). *Research on Body-Worn Cameras and Law Enforcement*. Retrieved from: <https://nij.ojp.gov/topics/articles/research-body-worn-cameras-and-law-enforcement>
56. Pezdek, K. (2022). Psychological Research on the Use of Body-Worn Cameras. In: Bornstein, B.H., Miller, M.K., DeMatteo, D. (Eds.), *Advances in Psychology and Law. Advances in Psychology and Law* (pp: 39-62). Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-13733-4_2
57. Ariel, B., Sutherland, B., Henstock, D., Young, J., Drover, P., Sykes, J., Megicks, S., & Henderson, R. (2018). Paradoxical effects of self-awareness of being observed: testing the effect of police body-worn cameras on assaults and aggression against officers. *J Exp Criminol*, 14, 19–47. <https://doi.org/10.1007/s11292-017-9311-5>
58. Dieu, O. (2023). Facial Recognition Technology, Drones, and Digital Policing: Compatible with the Fundamental Right to Privacy? In: Montasari, R. (Eds.), *Applications for Artificial Intelligence and Digital Forensics in National Security. Advanced Sciences and Technologies for Security Applications*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-40118-3_3
59. Mohsan, S.A.H., Othman, N. Q.H., Li, Y., Alsharif, M.H., & Khan, M.A. (2023). Unmanned aerial vehicles (UAVs): practical aspects, applications, open challenges, security issues, and future trends. *Intel Serv Robotics*, 16, 109–137. <https://doi.org/10.1007/s11370-022-00452-4>
60. Marin, L., & Krajčiková, K. (2016). Deploying Drones in Policing Southern European Borders: Constraints and Challenges for Data Protection and Human Rights. In: Završnik, A. (Eds.), *Drones and Unmanned Aerial Systems*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-23760-2_6
61. Broekman, C.C.M.T., de Vries, A., Huis in 't Veld, M.A.A., Mente, R., Kerstolt, J. (2017). Social Media: Facilitator and Stimulator of Community Policing. In: Bayerl, P., Karlović, R., Akhgar, B., Markarian, G. (Eds.), *Community Policing - A European Perspective. Advanced Sciences and Technologies for Security Applications*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-53396-4_13
62. Varano, S.P., Sarasin, R. (2014). Use of Social Media in Policing. In: Bruinsma, G., Weisburd, D. (eds) *Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice*. Springer, New York, NY. Retrieved from: https://doi.org/10.1007/978-1-4614-5690-2_387
63. Akhgar, B., Bayerl, P.S., & Leventakis, G. (2019). *Social Media Strategy in Policing*. Springer Nature Switzerland. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-22002-0>

64. Tusher, H.M., Mallam, S. & Nazir, S. A (2024). *Systematic Review of Virtual Reality Features for Skill Training. Technology, Knowledge and Learning* Retrieved from: <https://doi.org/10.1007/s10758-023-09713-2>
65. Pedram, S., Ogie, R., Palmisano, S. (2021). Cost–benefit analysis of virtual reality-based training for emergency rescue workers: a socio-technical systems approach. *Virtual Reality*, 25, 1071–1086. <https://doi.org/10.1007/s10055-021-00514-5>
66. Day, N. (2020, October 19). *VR Training: Pros and Cons*. Retrieved from: <https://roundtablelearning.com/virtual-reality-training-pros-and-cons/>
67. Abich, J., Parker, J., Murphy, J.S. (2021). A review of the evidence for training effectiveness with virtual reality technology. *Virtual Reality*, 25, 919–933 (2021). <https://doi.org/10.1007/s10055-020-00498-8>

AFRICA

Armatele din umbră: examinarea rolului și impactului contractorilor militari privați în geopolitica securității africane

Oluwasogo Joseph DAIRO (Nigeria)

Introducere

Implicarea contractanților militari privați (PMC) în Africa a transformat în mod semnificativ peisajul de securitate al continentului. Operând într-un mediu juridic și etic complex, aceste entități oferă o gamă largă de servicii, de la asistență pentru acțiuni de luptă și sprijin logistic până la pregătirea forțelor locale și protejarea infrastructurii critice. Pe măsură ce tensiunile geopolitice escaladează, operațiunile PMC-urilor din Africa au implicații substanțiale pentru suveranitatea statului și comunitățile locale. Înțelegerea influenței lor este esențială pentru evaluarea dinamicii securității în regiune.

Contextul istoric

Prezența PMC-urilor în Africa datează din timpul Războiului Rece, când au oferit statelor o soluție rentabilă pentru provocările de securitate fără implicare militară directă. Anii 1990 au cunoscut o creștere a activităților lor, în special în timpul violențelor din țări precum Somalia și Rwanda. După 11 septembrie, rolul PMC-urilor a devenit mai oficializat, odată cu creșterea cererilor de securitate în regiunile instabile. Acest fundal istoric subliniază modul în care PMC-urile nu numai că au sprijinit eforturile militare, ci au devenit, de asemenea, parte integrantă a peisajului de securitate în evoluție din Africa.

Sursa: https://www.military.africa/?attachment_id=3416

Peisajul actual

Jucătorii majori și operațiunile lor

PMC-urile proeminente din Africa includ Wagner Group, Aegis Defense Services și DynCorp International. Wagner Group a câștigat proeminență datorită implicării sale în țări precum Libia, Mali și Republica Centrafricană, unde oferă sprijin militar forțelor guvernamentale. Aegis Defense Services și-a extins amprenta în Africa, în special în securizarea proiectelor de infrastructură. DynCorp International operează în Sudanul de Sud, concentrându-se pe suport logistic și misiuni de instruire.

Domenii de implicare

PMC-urile operează în diferite domenii, inclusiv protecția resurselor și investițiilor internaționale, pregătirea forțelor locale și sprijinul logistic pentru operațiunile militare. De asemenea, ei contribuie la consolidarea capacităților prin oferirea de programe de formare pentru forțele guvernamentale și paramilitare. În plus, PMC-urile ajută la asigurarea securității agențiilor de ajutor care operează în regiuni predispușe la conflicte.

Considerații legale și etice

PMC funcționează într-un cadru juridic complex, deseori încrucișând legile naționale și cele internaționale. Considerațiile etice apar din natura operațiunilor lor, care pot implica luptă directă, supraveghere și antrenament pentru forțele locale. Factorii cheie includ responsabilitatea, aplicarea inconsecventă a legilor și potențialele încălcări ale drepturilor omului. Aceste elemente reflectă dezbaterile în curs cu privire la rolurile și responsabilitățile PMC, subliniind necesitatea unei supravegheri mai mari și a unor cadre juridice mai solide.

Impactul asupra economiilor locale

PMC-urile influențează semnificativ economiile locale prin diverse canale. Pe partea pozitivă, ei creează oportunități de angajare prin angajarea de personal local pentru roluri de sprijin. În schimb, prezența lor poate submina economiile locale prin deturnarea resurselor și a atenției de la structurile guvernamentale locale. Impactul asupra industriilor existente, cum ar fi ospitalitatea și transportul, creează un scenariu economic mixt.

Dinamica securității în Africa

Dinamica securității în Africa este caracterizată de conflicte interne, interese geopolitice și rolul tot mai mare al PMC-urilor. Acești contractori intervin adesea acolo unde capacitățile statului sunt limitate, oferind servicii de la antrenarea forțelor locale până la angajarea directă în operațiuni de luptă. Prezența lor poate modifica echilibrul de putere, contribuind la operațiuni imediate de securitate, dar ridicând semne de întrebare cu privire la responsabilitate și stabilitatea pe termen lung.

Studii de caz: Contractorii militari privați de seamă în Africa

Grupul Wagner

Wagner Group a fost deosebit de activ în Libia, Mali și Republica Centrafricană, unde oferă sprijin militar forțelor guvernamentale. Activitățile lor ridică adesea preocupări internaționale cu privire la implicațiile suveranității și drepturilor omului.

Serviciile de apărare Aegis

Aegis Defense Services, cunoscută pentru operațiunile sale în Irak, și-a extins amprenta și în Africa, în special în securizarea proiectelor de infrastructură. Prezența lor ilustrează diversele funcții pe care PMC-urile le pot îndeplini, adesea împletindu-se cu interesele corporative.

DynCorp International

DynCorp International a operat în Sudanul de Sud, concentrându-se pe suport logistic și misiuni de instruire. Prin aceste studii de caz, este evident că influența și domeniul operațional al PMC-urilor din Africa continuă să evolueze pe fondul diferitelor provocări de securitate.

Tendențe viitoare

Pe măsură ce peisajul securității din Africa continuă să evolueze, este probabil ca PMC-urile să adopte roluri din ce în ce mai diversificate. Având în vedere provocările unice ale regiunii, acești contractori pot trece de la rolurile tradiționale de luptă la funcții de consiliere și de consolidare a capacităților, ajutând forțele locale de securitate să își sporească eficiența operațională. Cererea tot mai mare de securitate în zonele instabile va crește probabil prezența și influența PMC-urilor. Progresele tehnologice vor modela, de asemenea, viitorul PMC-urilor din Africa, permițându-le să ofere capacități operaționale îmbunătățite.

Concluzie

Înțelegerea rolului și impactului PMC-urilor în Africa este vitală pentru înțelegerea influenței lor asupra securității, stabilității și guvernării regionale. Aceste entități umplu adesea golurile lăsate de guvernele locale, furnizând servicii esențiale, care variază de la pregătirea forțelor militare până la asigurarea de resurse valoroase. Angajarea PMC-urilor în Africa modelează în mod fundamental peisajul securității, având un impact asupra relațiilor diplomatice dintre națiunile africane și dintre Africa și puterile globale. Conștientizarea acestor dinamici favorizează discuții informate despre implicațiile etice și guvernarea aranjamentelor de securitate în Africa. Pe măsură ce acești contractori continuă să se adapteze la nevoile unice ale națiunilor africane, impactul lor asupra guvernării locale și a cadrelor de securitate merită o examinare atentă.

AFRICA

Independența energetică și puterea regională: o evaluare geostrategică a rafinării Dangote și a capacității de rafinare a Africii

Oluwasogo Joseph DAIRO (Nigeria)

Introducere

Africa, un continent bogat în resurse naturale, s-a confruntat de mult timp cu paradoxul de a fi un mare producător de țiței, în timp ce depinde în mare măsură de produsele petroliere rafinate importate. Această dependență nu numai că tensionează economiile naționale, ci le expune și la volatilitatea pieței globale și la riscuri geopolitice. Inaugurarea recentă a rafinării Dangote din Nigeria marchează un moment esențial în căutarea Africii pentru independența energetică. Această analiză va analiza implicațiile geostrategice ale rafinării Dangote, impactul acesteia asupra peisajului energetic al Nigeriei și influența sa mai largă asupra capacității de rafinare a Africii și a dinamicii puterii regionale.

Rafinăria Dangote: o forță transformatoare

Specificații tehnice și inovații

Rafinăria Dangote, situată în apropiere de Lagos, Nigeria, este cea mai mare rafinărie cu un singur tren din lume, cu o capacitate de rafinare de 650.000 de barili pe zi (bpd). Începând cu februarie 2025, rafinăria funcționează la o capacitate de 85%, procesând aproximativ 550.000 bpd, cu planuri de a atinge capacitatea maximă în 30 de zile. Echipată cu tehnologie de ultimă oră, rafinăria este concepută pentru a produce o gamă de produse rafinate de înaltă calitate, inclusiv benzină, motorină, benzină grea, combustibil pentru avioane și polipropilenă. În plus, rafinăria dispune de o centrală electrică integrată cu o capacitate de 435 megawați, care asigură autosuficiența și contribuie la stabilitatea rețelei electrice locale.

Sursa: <https://southernafricantimes.com/dangote-oil-refinery-begins-supplying-nigerias-fuel-market-aiming-for-energy-independence/>

Creșterea independenței energetice a Nigeriei

Nigeria, cea mai mare economie și producător de petrol din Africa, s-a luptat istoric cu capacitatea de rafinare locală insuficientă. Rafinăria Dangote este gata să schimbe această dinamică prin satisfacerea până la 100% din cererea internă de combustibil a Nigeriei, reducând în mod semnificativ dependența țării de produse rafinate importate. Această schimbare nu numai că va economisi miliarde de dolari în valută, ci va spori și securitatea energetică a Nigeriei prin reducerea vulnerabilității la fluctuațiile globale ale prețului petrolului.

Influență regională și implicații economice

Impactul rafinării Dangote se extinde dincolo de granițele Nigeriei. Țările învecinate, cum ar fi Ghana, explorează posibilitatea de a importa produse rafinate de la Rafinăria Dangote pentru a reduce dependența lor de importurile europene mai scumpe. Această schimbare ar putea duce la balanțe comerciale mai favorabile și la consolidarea legăturilor economice regionale. În plus, se estimează că operațiunile rafinării vor stimula creșterea PIB-ului Nigeriei de la 4,15% în 2024 la 6,21% până în 2030, ceea ce ar putea crește PIB-ul Nigeriei la peste 400 de miliarde de dolari.

Crearea de locuri de muncă și abilitarea economică

Rafinăria Dangote este de așteptat să fie un motor major al creării de locuri de muncă în Nigeria. Proiectul este proiectat să genereze peste 570.000 de locuri de muncă directe și peste 100.000 de oportunități indirecte de angajare. Prin reducerea șomajului, rafinăria va crește activitatea economică, va spori veniturile gospodăriilor și va contribui la veniturile guvernamentale prin impozite. Această împuternicire economică va spori circulația banilor în economia nigeriană, stimulând și mai mult creșterea.

Provocări și considerații strategice

În ciuda perspectivelor sale promițătoare, rafinăria Dangote se confruntă cu mai multe provocări. Una dintre problemele principale este asigurarea unei aprovizionări consistente de țiței. În timp ce Nigerian National Petroleum Corporation (NNPC) este de așteptat să furnizeze o parte din țițeiul necesar, rafinăria a trebuit să importe provizii suplimentare pentru a-și satisface nevoile de procesare. Această situație subliniază complexitatea aprovizionării locale de țiței și implicațiile mai largi pentru sectorul petrolier din Nigeria. Abordarea acestor provocări va necesita o planificare strategică și investiții în infrastructură pentru a asigura un lanț de aprovizionare stabil.

Peisaj mai larg de rafinare africană

Rafinăria Dangote este un plus semnificativ la capacitatea de rafinare a Africii, care a cunoscut o renaștere în ultimii ani. Mai multe alte proiecte sunt în desfășurare pe continent:

- Angola: Rafinăria Cabinda este de așteptat să înceapă operațiunile până la sfârșitul anului 2025, cu o capacitate inițială de procesare de 30.000 bpd, extinzându-se la 60.000 bpd. Rafinăria Lobito, cu o capacitate de 200.000 bpd, este în construcție și va fi cea mai mare din Angola când va fi finalizată.

- Egipt: capacitatea de rafinare a Egiptului este de 893.000 bpd, cu rafinării cheie precum Mostorod (142.000 bpd), El Nasr (100.000 bpd) și MIDOR (160.000 bpd) contribuind semnificativ la producția internă de combustibil.

- Africa de Sud: Capacitatea totală de rafinare a Africii de Sud este de 500.000 bpd, cu rafinării cheie inclusiv Sapref (180.000 bpd), Enref (135.000 bpd) și Astron Energy (100.000 bpd).

Aceste evoluții urmăresc în mod colectiv să reducă dependența Africii de produse rafinate importate și să sporească autosuficiența energetică. Cu toate acestea, rămân provocări, inclusiv nevoia de investiții în infrastructură și modernizarea rafinăriilor existente.

Implicații geostrategice

Operaționalizarea rafinării Dangote poziționează Nigeria ca un jucător esențial în sectorul energetic al Africii. Transformând Nigeria dintr-un importator net într-un exportator net de produse petroliere rafinate, rafinăria ar putea modifica dinamica puterii regionale, ar putea stimula creșterea economică și ar putea spori securitatea energetică în Africa de Vest. Această schimbare ar putea consolida, de asemenea, influența geopolitică a Nigeriei, făcând-o un partener cheie pentru părțile interesate regionale și internaționale.

Cu toate acestea, realizarea acestor beneficii va necesita abordarea provocărilor existente, în special a celor legate de logistica aprovizionării cu țiței și infrastructura regională. Guvernul nigerian trebuie, de asemenea, să se concentreze pe diversificarea economiei, investițiile în infrastructură și îmbunătățirea supravegherii reglementărilor pentru a se asigura că beneficiile rafinării Dangote sunt realizate pentru toți nigerienii.

Concluzie

Rafinăria Dangote reprezintă un pas monumental către independența energetică a Africii și dinamica puterii regionale. Impactul său asupra economiei și securității energetice a Nigeriei este semnificativ, iar influența sa se extinde pe tot continentul. Pe măsură ce Africa continuă să-și extindă capacitatea de rafinare, rafinăria Dangote servește ca un far de speranță și un model pentru proiectele viitoare. Abordarea provocărilor și valorificarea oportunităților prezentate de acest proiect transformator va fi crucială pentru călătoria Africii către autosuficiență energetică și stabilitate economică.

AFGANISTAN

Geopolitica intervenției: analiza potențialei reangajări a SUA în Afganistan

Oluwasogo Joseph DAIRO (Nigeria)

Introducere

Perspectiva reangajării americane în Afganistan sub administrația președintelui Donald Trump reprezintă o schimbare potențială semnificativă în politica externă a SUA, cu implicații de anvergură pentru stabilitatea regională și dinamica puterii globale. Pe măsură ce administrația are în vedere o prezență strategică reînnoită, centrată în primul rând pe Baza Aeriană Bagram, această analiză examinează considerațiile multidimensionale care ar modela o astfel de intervenție, de la provocările militare și diplomatice până la ramificații geopolitice mai largi.

Valoarea strategică a bazei aeriene Bagram

Semnificația bazei aeriene Bagram transcende utilitatea sa militară; reprezintă un nod critic în rețeaua complexă a geopoliticii din Asia Centrală. Situată la aproximativ 40 de mile nord de Kabul, baza oferă o poziționare strategică de neegalat:

- Apropierea de frontiera de vest a Chinei: Bagram oferă un punct de observație pentru monitorizarea activităților din Xinjiang și de-a lungul coridoarelor Inițiativei Belt and Road, un aspect recunoscut în mod explicit de președintele Trump.

- Capabilități de colectare a informațiilor: infrastructura bazei acceptă operațiuni ISR (Intelligence, Supraveghere, Recunoaștere) sofisticate în Asia Centrală și de Sud.

- Platformă de proiecție a puterii: Bagram permite capabilități de desfășurare rapidă într-o regiune în care accesul militar convențional al SUA este din ce în ce mai restrâns.

Concentrarea administrației asupra Bagram reflectă o înțelegere a valorii sale ca pilon geopolitic într-o eră a competiției mari de putere. Cu toate acestea, afirmația președintelui Trump că, "China are Bagram" necesită o clarificare contextuală. În timp ce China și-a extins influența în Afganistan prin investiții economice

Sursa: <https://quincyinst.org/research/beyond-may-1-the-future-of-u-s-engagement-in-afghanistan/>

Mai degrabă, facilitatea rămâne sub controlul talibanilor, deși capacitatea operațională a scăzut semnificativ în comparație cu statutul său anterior.

Provocări militare și logistice

Orice efort de a restabili o prezență americană la Bagram s-ar confrunța cu obstacole formidabile:

Constrângeri operaționale

Retragerea din 2021 a modificat fundamental peisajul operațional. Restabilirea unui punct de sprijin militar ar necesita:

1. Negocieri de acces: Securizarea rutelor de intrare fie prin Pakistan, fie prin statele din Asia Centrală, ambele prezentând complicații politice.
2. Protecția forței: Desfășurarea personalului suficient pentru a securiza o instalație care adăpostește anterior mii de trupe.
3. Reabilitarea infrastructurii: Refacerea instalațiilor degradate după ani de întreținere minimă.

Complexitățile de recuperare a echipamentelor

Obiectivul declarat al administrației de a recupera activele militare abandonate prezintă provocări deosebite:

- Dispersia stocurilor: Echipamentele au fost distribuite pe scară largă, unele dintre ele trecând în țările vecine.
- Active controlate de talibani: armele sofisticate, inclusiv avioanele și vehiculele, aflate acum sub controlul talibanilor, nu ar fi renunțate fără o presiune semnificativă.
- Compromis tehnologic: este posibil ca tehnologiile sensibile să fi fost deja examinate de actori regionali, inclusiv Pakistan, Iran, China și Rusia.

Dimensiuni diplomatice și politice

Rezistența talibanilor

Respingerea de către talibani a declarațiilor lui Trump despre Bagram ca fiind un ”vis” indică rezistența politică formidabilă cu care s-ar confrunța orice reangajare. După consolidarea controlului asupra Afganistanului, Emiratul Islamic ar percepe orice întoarcere a SUA ca pe o amenințare existențială la adresa autorității sale. Declarația purtătorului de cuvânt al acestora reflectă încrederea în poziția lor, susținută de:

- Eforturi extinse de recunoaștere internațională
- Aparatură de securitate consolidată folosind echipamente capturate
- Relații externe diversificate dincolo de sprijinul tradițional pakistanez

Dinamica puterii regionale

Reangajarea ar declanșa reacții complexe pe tabla de șah regională:

- Pakistan: Este posibil să privească întoarcerea americană cu ambivalență, punând în balanță beneficiile împotriva terorismului cu preocupările de suveranitate.
- Rusia: s-ar opune restabilirii prezenței SUA în ceea ce consideră sfera sa de influență.
- Iran: Ar intensifica activitățile anti-americane prin intermediul unor grupuri de proxy din vestul Afganistanului.
- China: ar accelera integrarea economică și de securitate cu regimul taliban pentru a contracara influența americană.

Considerații de politică internă

Ancheta administrației cu privire la retragerea din 2021, inclusiv potențiale Curți Marțiale pentru ofițerii militari superiori, introduce o dimensiune politică internă care ar putea influența luarea deciziilor operaționale. Acest focus retroactiv de responsabilitate:

- Creează potențială tensiune între conducerea civilă și cea militară
- Riscuri de politizare a planificării și operațiunilor militare
- Ar putea devia resursele de la imperatiile strategice de perspectivă

Imperative de combatere a terorismului

O rațiune convingătoare pentru o reangajare limitată provine din considerente de combatere a terorismului. Evaluările recente ale informațiilor indică:

- Reconstituirea Al-Qaeda: Dovada că grupul își reconstruiește capacitățile operaționale în estul Afganistanului.

- Extinderea ISIS-K: atacuri sporite care demonstrează amprenta în creștere a Statului Islamic Khorasan.

- Lacunele de intelligence: reducerea semnificativă a rețelelor de informații culese din surse umane după retragere.

Aceste evoluții creează presiune pentru o anumită formă de prezență împotriva terorismului, deși nu neapărat la scara desfășurărilor anterioare.

Considerații economice și de resurse

Bogăția minerală a Afganistanului, estimată la peste 1 trilion de dolari, incluzând elementele zăcămintelor rare, esențiale pentru tehnologia avansată, reprezintă o dimensiune strategică a resurselor care modelează competiția marilor puteri. Firmele chineze și-au asigurat deja drepturi de exploatare la zăcămintele semnificative de cupru și litiu. O reangajare americană s-ar intersecta inevitabil cu aceste interese economice, potențial:

- Asigurarea accesului la resurse strategice
- Combaterea înrădăcinării economice a Chinei
- Crearea unei pârghii pentru influența regimului taliban

Evaluare și perspective

Administrația pare să urmărească o abordare calibrată care echilibrează declarațiile simbolice cu constrângeri pragmatice. O reocupare militară la scară largă a Bagram rămâne foarte puțin probabilă, având în vedere costurile politice și militare enorme. Scenariile mai probabile includ:

1. Amprentă limitată de combatere a terorismului: acces negociat pentru colectarea informațiilor și operațiuni țintite.

2. Crearea unei pârghii diplomatice: Utilizarea amenințării reangajării pentru a extrage concesiile de la talibani cu privire la cooperarea împotriva terorismului.

3. Strategia de echilibrare regională: Consolidarea pozițiilor militare în țările vecine, menținând în același timp presiunea asupra Afganistanului.

Concluzie

Geopolitica potențialei reangajări a SUA în Afganistan exemplifică interacțiunea complexă dintre capacitatea militară, pârghia diplomatică și competiția strategică care definește relațiile internaționale contemporane. În timp ce retorica prezidențială poate sublinia importanța simbolică a Bagram, implementarea practică va reflecta probabil o abordare mai nuanțată care recunoaște peisajul regional transformat din 2021.

Politica supremă a administrației va dezvălui multe despre abordarea sa mai largă a competiției marilor puteri, prioritățile de combatere a terorismului și evoluția rolului american în Asia Centrală. Ceea ce rămâne cert este că Afganistanul, în ciuda speranțelor contrare, continuă să ocupe o poziție critică în calculele strategice ale SUA, reflectând semnificația sa geopolitică de durată la răscrucea Asiei.

Biografiile autorilor

Doctorand George Vadim TIUGEA (România)

George Vadim Tiugea este funcționar public, cercetător în științe politice și traducător de engleză. În 2001, a absolvit Facultatea de Științe Politice a Universității din București, secția Științe Politice în limba engleză, cu teza de licență *Surse și trăsături ale conflictului etnic*. În 2003, a absolvit Masterul în Relații Internaționale al Facultății de Științe Politice a Universității din București, cu disertația *Perspective de Rezolvare a Conflictelor Etnice în Asia de Sud-Est*. Între 2003-2019 a fost cercetător la Institutul Social-Democrat "Ovidiu Șincai", din 2004 funcționând ca și coordonator al Departamentului de Relații Internaționale și manager de proiect la Școala Europeană "Ovidiu Șincai" (proiect derulat sub egida Consiliul European). Din 2019, este funcționar public în cadrul Departamentului Relații Internaționale a Casei Naționale de Pensii Publice și doctorand în științe politice la Facultatea de Științe Politice a Universității din București, susținând în octombrie 2023 teza intitulată *Rolul identității în modelarea politicii europene a Federației Ruse la începutul secolului XXI*. A publicat articole pe teme precum: geopolitica Europei de Est, națiunile și identitățile europene, conflictele și organizațiile de cooperare din Balcani, tranziția în România, politica externă și de securitate a Federației Ruse, în engleză, română și rusă pt. reviste și publicații online din România, Rusia, Slovenia și Kosovo. Este coautor al lucrărilor *Contemporary Social Democracy – Between Tradition and Globalization* (2004; capitol despre social-democrația în Marea Britanie, America Latină și America de Nord) și *The Dark Side of Globalization* (2016; capitol despre mișcările de gherilă din Columbia și Peru). A tradus lucrări despre social-democrația contemporană, istoria modernă și contemporană a României și Europei, respectiv relații internaționale în timpul Războiului Rece.

Locotenent-colonel (ret.) Georgios KOUKAKIS (Grecia)

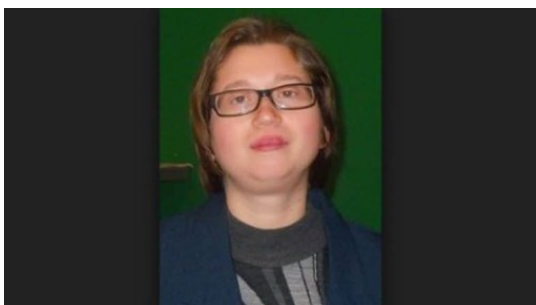
Georgios KOUKAKIS este absolvent al Academiei Militare Elene (2002), al Colegiului de Război al Armatei Elene (2020) și al Colegiului Suprem de Război Elen (2023), cu o pregătire profesională și academică puternică în domeniul securității și apărării, al relațiilor internaționale și formarea adulților. Deține un Master în Relații Internaționale în "Guvernare, Dezvoltare și Securitate în Marea Mediterană" de la Departamentul de Studii Mediteraneene al Universității din Marea Egee (Rhodos, Grecia) și este cercetător principal și secretar general al "Centrului pentru Analize Strategice Internaționale" (KEDISA), membru al "Institutului Elen de Studii Strategice" (HEL.I.S.S.), cercetător asociat al "Institutiei HERMES pentru Afaceri Internaționale, Securitate și Geoeconomie", membru "ALLILON" (Rețeaua Globală a Grecilor și Prietenii Greciei pentru Solidaritate în Domeniul Profesional) și membru al "Academiei de Negociere a Mercurului" (MNA). A participat ca speaker la mai multe seminarii/conferințe privind relațiile internaționale în domeniile politicii externe, securității și apărării, în timp ce câteva dintre articolele și lucrările sale de cercetare au fost publicate în numeroase reviste științifice, revista oficială "Military Review" a Statul Major al Armatei Elene, revista "Foreign Affairs The Hellenic Edition", "Policy Journal", "HuffPost Greece", "Geopolitics & Daily News", "Liberal", precum și alte site-uri de relații internaționale, securitate și apărare. Interesele sale de cercetare includ securitatea națională, marea strategie, afacerile UE, politica externă elenă, diplomația militară, dreptul mării (UNCLOS), diplomația culturală și organizațiile internaționale și regionale (NATO, ONU, UE, OIC, EfM etc.). Este coautor al cărții "Securitate națională: mituri și realitate" (în limba greacă) care a fost publicată în aprilie 2023 și șeful academic al programelor educaționale "Studii de securitate în Marea Mediterană" și "Cunoașterea studiilor de securitate prin opera lui Thucydides" a Centrului de Educație continuă-Învățare pe tot parcursul vieții (CE-LLC) al Universității din Marea Egee.

Dr. ing. Cristian-Marcel FELEA (România)

A făcut studii de inginerie la Universitatea din Petroșani (fostul Institut de Mine) și studii de master și doctorat în mine, petrol și gaze. De asemenea, a făcut studii postuniversitare la Universitatea de Apărare "Carol I" și Academia de Poliție "Al.I.Cuza", fiind ofițer în rezervă SRI. Este editorialist la RepublikaNEWS Ploiești și colaborator la Contributors – HotNEWS.

Mona AGRIGOROAIE (România)

Născută la 08 august 1984, la Iași. Este absolventă în Științe Politice - Licență și Master în Marketing Politic și Comunicare la Universitatea "Al.Ioan Cuza" din Iași. În 2023 a absolvit și un al doilea master "Securitate și Diplomatie" la SNSPA, București. Ea a urmat un stagiul de practică la "Centrul de Prevenire a Conflictelor și Avertizare timpurie în timpul studiilor la SNSPA. Este specializată în cercetarea academică și explorarea subiectelor politice și de securitate din Balcanii de Vest, publicând mai multe analize în mass-

media din acest domeniu în diferite ziare din Albania, Kosovo, Macedonia de Nord. A publicat, de asemenea, două cărți de poezii în limba albaneză la Pristina, Kosovo, în 2014 și 2022.

Colonel (r.) dr. Jean J. MARSIA (Belgia)

Este președintele Societății Europene de Apărare INPA (S€D). A absolvit în 1975 Școala Militară Regală din Bruxelles, obținând o diplomă de master în Științe Sociale și Militare. După mai multe posturi în corpul de logistică al forțelor terestre, a obținut un master suplimentar în Științe Administrative. Apoi a fost selectat pentru Școala de Administrație Militară. A servit în Statul Major al Apărării în mai multe funcții legate de managementul resurselor financiare și achiziții. În 1999, a devenit consilier al ministrului apărării, responsabil în primul rând cu achizițiile militare, cercetarea științifică și educația. În 2003, a fost numit director al Școlii Militare Regale, unde a servit până la pensionare, în 2009. Apoi a devenit doctorand la Universitatea Liberă din Bruxelles. Din ianuarie 2013 până în

octombrie 2014, a fost consilier pentru apărare al prim-ministrului belgian. În 2015, a devenit doctor în științe politice la Universitatea Liberă din Bruxelles și doctor în științe sociale și militare la Școala Militară Regală. De la sfârșitul anului 2015, el a fost președinte fondator al Societății Europene de Apărare, o asociație internațională non-profit care lucrează pentru a revigora uniunea politică a Europei și pentru a obține o apărare europeană eficientă, mai potrivită pentru împărțirea sarcinilor și riscul internațional inerent NATO. Vorbește fluent franceză, olandeză, germană și engleză.

Abaho Gift CONRAD (Uganda)

Licențiat în Comerț la Universitatea Makerere. Este un activist și autor dedicat pentru drepturile omului, cu peste 8 ani de experiență în managementul programelor, operațiuni și advocacy pentru pace și drepturile omului. Aduce o perspectivă globală asupra problemelor, de la bunăstarea refugiaților la eforturile internaționale de pace, prin conducerea inițiativelor umanitare și munca lui ca și corespondent și autor. Își propune să-și valorifice expertiza în drepturile omului, managementul riscurilor și avocatură la nivel global pentru a contribui cu analize și articole perspicace la Geostrategic Pulse Magazine.

Director executiv Umanitate INIMA

Caritate 2022 – Prezent

- Conducerea inițiativelor de salvare și reabilitare a copiilor soldați și de a facilita vindecarea traumelor în taberele de refugiați din Uganda, concentrându-se pe taberele Kyaka 2, Rwamwanja și Nakivale.
- Promovarea păcii și reconcilierii prin muzică și schimburi culturale, abordând conflictele interne și tribale din cadrul comunităților de refugiați.
- Eforturile umanitare extinse prin stabilirea de programe în mai multe tabere de refugiați, impactând sute de vieți prin vindecarea comunității și soluționarea conflictelor.
- Colaborează cu parteneri internaționali pentru a crește gradul de conștientizare și a susține drepturile refugiaților, bunăstarea copilului și demnitatea umană. Corespondent Africa Jurnalul Duniya (Canada) 2020 – Prezent
- Oferă o acoperire aprofundată a problemelor umanitare, a încălcărilor drepturilor omului și a eforturilor de consolidare a păcii în Africa.
- Analizează problemele politice, sociale și de mediu care afectează populațiile vulnerabile, oferind o perspectivă globală echilibrată, bazată pe fapte.
- Publică articole care evidențiază povești de reziliență și avocatură în taberele de refugiați, cu accent pe amplificarea vocilor marginalizate în discursul internațional. Ambasador al Păcii Ambasadori muzicali ai păcii (Colorado, SUA) 2013 – 2020
- A condus inițiative de pace interculturală prin utilizarea muzicii și a povestirii ca instrumente de reconciliere și vindecare în rândul comunităților afectate de conflicte.

Oluwasogo Joseph DAIRO (Nigeria)

Este un foarte bun profesionist în domeniul analizei de intelligence OSINT și asigură condiții de lucru sigure în managementul documentației și informațiilor.

Este concentrat, plin de resurse, multi-talentat și orientat spre obținerea de rezultate.

Este membru afiliat al Organizației Mondiale pentru Siguranță, SUA.

Dr. Mohamed MLILESS (Maroc)

Dr. Mohamed Mliless este un autor distins, editor și cercetător independent în Ecolingvistică și Analiza Critică a Discursului de Mediu. El deține un doctorat în Lingvistică Aplicată, de la Universitatea Moulay Ismail, din Meknes, Maroc. Dr. Mliless a scris mai multe cărți influente și numeroase articole despre discursul juridic și de mediu, concentrându-se pe provocările critice contemporane. El promovează în mod activ colaborarea globală și schimbul de cunoștințe. Expertiza sa este recunoscută pe scară largă prin rolurile sale editoriale în reviste academice, inclusiv în ARBITRER indexat pe Scopus, și prin contribuțiile sale ca recenzent pentru diferite reviste internaționale.

Jean-François ROUGÉ (Franta)

Inițial fascinat de gândurile lui Machiavelli și Napoleon, a descoperit cu adevărat strategia militară la "Ecole Militaire Spéciale". De atunci, dubla lui specializare academică ca profesor de drept internațional al afacerilor și intelligence economic l-a determinat să îl intereseze în special geoeconomia... și apoi războiul hibrid. De exemplu, a publicat cercetări atât despre războiul fiscal global, cât și despre războiul cibernetic (cf: Researchgate)."

Paul MANTEA (România/SUA)

Investitor, Antreprenor, Co-fondator de Proiecte în Sectoarele Energie, Apărare, Cyber, Aeronautică, Educație și Comerț.
Beverly Hills, California, Statele Unite
Peste 20 de ani de experiență în construirea de afaceri de succes.
Cea mai mare abilitate: angajarea persoanelor potrivite pentru locurile potrivite.
Universitatea Loma Linda
Mastere avansate

Gargi AWASTHI (India)

în Serviciile Externe.

Este dedicată asistenței comunității utilizând expertiza în domeniu pentru a conduce schimbarea. Are competențe în conceperea și gestionarea sistemelor de colectare a informațiilor pentru colectarea de date privind politicile și impactul. Are abilități excelente interpersonale, analitice și de comunicare publică. Licențiată în tehnologie, inginerie mecanică la Universitatea Chandra Shekhar Azad din Kanpur. Are experiență la Națiunile Unite, ISPPR, ca analist de politici și diplomat, New Delhi, din 12/2022 până în prezent. Ea a participat la negocieri multilaterale privind inițiativele de securitate regională sponsorizate de Națiunile Unite. A organizat întâlniri cu oficiali guvernamentali străini pentru a discuta domenii de interes reciproc. Ea a participat la construirea și actualizarea planurilor de comunicare în situații de criză pentru a gestiona diverse situații. Ea este implicată în activități de diplomatie publică, cum ar fi briefing-uri, interviuri, prelegeri și ateliere de lucru concepute pentru studenții interesați să afle mai multe despre carierele

Dr. ing. Stelian TEODORESCU (România)

(studii universitare și postuniversitare).

Este inginer în domeniul aviației și în timpul studiilor doctorale a fost admis în Proiectul SmartSPODAS - "Rețea transnațională pentru managementul integrat al cercetării doctorale și postdoctorale inteligente în domeniile "Științe militare", "Securitate și informare" și "Ordine publică și Securitate Nationala" - Program de formare continua a cercetătorilor de elita - "SmartSPODAS", într-un astfel de context, participând la diverse activități de cercetare, printre acestea fiind și cele organizate de CRISMART în Suedia

În prima parte a carierei, a desfășurat diverse funcții executive în cadrul Statului Major al Forțelor Aeriene, iar în a doua parte a carierei, a avut și funcții de conducere în cadrul Ministerului Apărării Naționale și în diverse misiuni la nivel național și internațional, dobândind experiență profesională în domeniul relațiilor internaționale și al geopoliticii. A desfășurat activități didactice în mediul academic

PULSUL GEOSTRATEGIC

EDITORI

Pompilia VLĂDESCU
Stelian TEODORESCU

Începând cu Decembrie 2010 PULSUL GEOSTRATEGIC este înregistrat în catalogul internațional INDEX COPERNICUS JOURNAL MASTERS LIST. Acest buletin nu poate fi multiplicat și reprodus fără acord. Este permisă folosirea unor materiale sau citate cu păstrarea exactității și titlului original, precum și cu menționarea expresă a sursei. Opiniile și ideile exprimate în conținutul articolelor reprezintă punctul de vedere al autorilor.

SCANEAZĂ
PENTRU A ACCESA:
pulsulgeostrategic.ro

RIEAS Research Institute for European and American Studies

STOCKHOLM INTERNATIONAL
PEACE RESEARCH INSTITUTE

